

ledning af den primära undersökningen rörande hjälpsökandes behof och personliga förhållanden, hvilken angelägenhet fortfarande tillhör rotmännen, äger inspektören öfverinseende likasom ock öfver användningen af det årsanslag, som fr. o. m. 1899 ställts till Fattigvårdsnämndens förfogande till ersättning åt särskildt anställda biträden vid undersökningen af ifrågasatta understödd. Fattigvårdsinspektören skall ock ombesörja, att öfver Stadens samtliga understödstagare register föres, så inrättadt, att däraf med lätthet kan vinnas upplysning om den fattigvård, som hvarje understödstagare beviljats.

Lagar m. m. Kungl. förordningen den 9 juni 1871 ang. fattigvård med ändringar den 11 febr. 1881, 12 juni 1885, 29 mars 1889, 16 nov. 1889, 18 maj 1894 och 31 dec. 1894. K. instruktionen för Stockholms stads fattigvårdsnämnd den 4 mars 1864 med ändringar den 13 nov. 1874 och 14 dec. 1883; enligt den sistnämnda fick Nämnden rätt att själf utse sin ordförande (förut endast vice ordförande, då öfverståthållaren var själskrifven som ordinarie ordförande). En ytterligare ändring skedde genom K. kungörelsen den 22 dec. 1898, då antalet af Nämndens ledamöter med bibehållande af 8 suppleanter nedsattes från 16 till 12 och fattigvårdsinspektören tillkom.

Stat år 1913. Utgifter: 4,318,836: 85 kr.; inkomster: 633,890: 85 kr.

Fattigvårdsnämndens ledamöter.

Ordförande.

Sundberg, G. E., justitieråd.

Öfriga ledamöter.

- *Bratt, I., prakt. läkare, stadsfullm.
- *Hirsch, O. S., ingenjör.
- af Klinenberg, Gertrud M. K., fröken.
- *Lagergren, C. H., grosshandlare.
- Lindqvist, F. L., snickare, stadsfullm.
- Lundahl, Fr., apotekare.
- Magnusson, G. G., bankdirektör, stadsfullm.
- *Månsson, Gertrud K., handelsidkarska, stadsfullm.
- *Ringholm, K. E., fabriksör, stadsfullm.
- *Wassberg, A., folkskolelärare.
- Wassén, C., disponent, stadsfullm.

Suppleanter.

- *Wester, A., sjukbesökare.
- *Ljunggren, A., direktör, stadsfullm.
- Nilson, A. G., direktör.
- Wedberg, Ebba Ch., fröken.
- von Rosen, A. D. B., prakt. läkare.
- Nilsson, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm.
- Sjögren, J. V., montör.
- *Blomberg, A. W., grosshandlare.

Kassaförvaltare.

Hirsch, O. S.; Lundahl, Fr.

Suppleanter.

Magnusson, G. G.; Wassberg, A.

Fn.

Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård.

Klara Västra Kyrkogata 3 A, C.; rt. 10 96; st. 80 16; sessionstid: vanligen onsdagar kl. 1,15.

Fattigvårdsnämnden har åt särskilda delegerade öfverlämnat att i fråga om fattigvårdsbeviljande med Nämndens rätt besluta i enlighet med de föreskrifter, som af Nämnden meddelas. Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård, hvilka utses för ett år i sänder, utgöras af ordförande, vice ordförande och en tredje ledamot samt tre suppleanter. Efter pröfning af de hjälpsökandes behof och i öfrigt förekommande omständigheter äga Delegerade:

att i Kommunens ålderdomshem till vård och åtnjutande af det underhåll, hvarom Fattigvårdsnämnden särskildt förordnar, intaga sådana fattiga, som i följd af ålder, bräcklighet eller annan fortfarande anledning äro i behof af ständig hjälp. I följd af denna bestämmelse har förordnandet om intagning i ålderdomshem blifvit, för vinnande af större likformighet, öfverflyttadt från fattigvårdsstyrelserna och antalet platser i dessa anstalter sålunda numera gemensamt för hela Staden;

att till intagning å försörjningsinrättning, Stadens asyl för husvilla och Stadens anstalter för barn hänvisa sådana fattiga, som i följd af särskilda olycksfall, ihållande sjuklighet eller andra dylika omständigheter äro i behof af hjälp och icke böra å sjukvårdsinrättning eller ålderdomshem intagas, eller ock bevilja sådana behöfvande penningunderstöd;

att till intagning å Allmänna barnhuset remittera barn under 6 års ålder; att till intagning i Stadens barnhem och uppfostringsanstalter meddela remisser, till Nämndens utackorderingsbyrå remittera sådana minderåriga, som anses böra för fattigvårdens räkning utackorderas, afvensom förordna om vårdande genom vederbörande fattigvårdsstyrelses försorg och mot den uppfostringshjälp, som delegerade i hvarje fall bestämma, af de barn, för hvilka annan utväg anses icke kunna eller böra beredas; samt

att jämväl i öfriga understödsärenden, hvilka Fattigvårdsnämnden ej särskildt förbehållit sig, meddela beslut.

Fattigvårdsinspektören verkställer Delegerades beslut samt äger, under tiden mellan Delegerades sammanträden, å Delegerades vägnar vidtaga åtgärder i ärenden, som ej tåla uppskof.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens instruktion för Delegerade för beviljande af fattigvård den 7 mars 1904.

Fn.

Ledamöter.

Lagergren, C. H., ordförande; **Hirsch**, O. S., vice ordförande; **af Klintberg**, Gertrud, M. K.

Suppleanter.

Ringholm, K. E.; **Månsson**, Gertrud K.; **Wassén**, C.

Protokollsförare.

Registratören hos Fattigvårdsnämnden.

Fattigvårdsnämndens upphandlingskommission.

I likhet med Hälsovårdsnämnden har Fattigvårdsnämnden tillsatt en upphandlingskommission, hvilken äger att införda gemensamt anbud å vissa förnödenheter till Älderdomshemmen, Arbetsinrättningen och Allmänna försörjningsinrättningen samt Asylerna för husvillan.

Kommissionen består af fem ledamöter och fem suppleanter, valda bland Fattigvårdsnämndens och ofvan uppräknade anstalters styrelsers ledamöter. Fattigvårdsnämndens ledamot är ordförande. Kommissionen antager biträde och protokollsförare.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens reglemente för Kommissionen den 17 juni 1907, med ändringar den 11 febr. 1908.

Ledamöter.

Ringholm, K. E. (för Fattigvårdsnämnden), ordf.; **Ericsson**, C. Th. (för Älderdomshemmen); **Gustafsson**, G. Th. (för Arbetsinr.); **af Klintberg**, Gertrud M. K. (för Försörjningsinr.); **Ohlsson**, J. E. (för Älderdomshemmen).

Suppleanter.

Widtskiöld, J., **Rossander**, f. Forsgrén, H. Wendela (för Älderdomshemmen); **Wassén**, C. (för Fattigvårdsnämnden); **Wellin**, Bertha (för Försörjningsinr.); **Nilson**, A. G. (för Arbetsinr.).

Biträde och protokollsförare.

Petri, Hj. M.

Fattigvårdsnämndens expedition.

Klara Västra Kyrkogata 3 A, C.; rt. 10 96; st. 80 16; expeditionstid: 10—2.

Instruktioner. Stadsfullmäktiges instruktion för fattigvårdsinspektören den 8 nov. 1898, Fattigvårdsnämndens instruktioner för fattigvårdsinspektörsassistenten den 7 jan. 1902, sekreteraren, ombudsmannen och redogöraren den 21 nov. 1864, den vid Nämndens register anställda tjänstepersonal den 17 mars 1903, inventeringsmannen den 23 april 1907 samt de vid utredningsbyrå (numera tillsyningsmansexpeditionen) anställda tillsyningsmännen den 7 jan. 1902.

Stat år 1913. Utgifter: 137,820 kr.

Fattigvårdsinspektör (0).

Lindblom, F. G. A.; rt. 40 20; st. 79 02; mottagningstid: fattigvårdsinspektören och inspektörsassistenten hafva mottagningstid för allmänheten 10—2, då endera af dem alltid kan träffas, fattigvårdsinspektören alltid 12—2.

Inspektörsassistent (13).

Nordfeldt, A. G., rt. 139 51; st. 195 31; mottagningstid se ofvan under fattigvårdsinspektören.

Sekreterare

(2,500 kr.)

Wallerstedt, P. G. E.; rt. Norr 5 54; st. 195 33; träffas säkrast 10—11.

Ombudsman (15).

(Gemensam med Hälsovårdsnämnden; af aflöningsbeloppet utgår 4,050 kr. från Fattigvårdsnämnden.)

Tersmeden, E. G. B. G.; rt. 66 61; st. 195 94, 218 42; mottagningstid 10—12.

Ombudsmannens biträde

(1,500 kr.; ej å stat.)

Fogelmark, G. E.

Registrator.

(nuy. inneh. kvarstår å äldre stat.)

Moureau, N. C.; rt. 72 57; st. 195 32.

Redogörare

(3,000 kr.)

Kellin, N. A.; rt. 71 58; st. 243 80; expeditionstid: 9—10,30.

Kontorsskrifvare vid registret (9).

Blomquist, K. A.; **Nilson**, A., tjl. (för uppdrag att utarbeta uppgifter till mantalslängden), **af Lagergren**, R. J. (se nedan).

Kontorsskrifvare å ombudsmansexpeditionen (9).

Molin, A.; **Öström**, J. N. H.

Kontorsbiträden (5).

Lagergren, R. J., tf. kontorsskrifvare (se ofvan), **Zetterlund**, G. E. (se nedan); **Stavenow**, H. H. D.; **Svalling**, C. M. E., tjl. (extra bokhållare å Allm. Försörjningsinr.), **Öström**, J. V. H. (se nedan).

Skrifbiträden (4).

Bäckström, Anna Ch.; **Marcus**, Nanny A.; **Peterson**, Greta L.; **Öhrwall**, Elsa.

E. o. tjänstemän.

(Timaflöning.)

Öström, J. V. H., tf. kontorsbiträde (se ofvan); **Pousette**, J. E., tjl.; **Zetterlund**, G. E., tf. kontorsbiträde (se ofvan); **Johansson**, I. A.; **Spångberg**, N. (se nedan); **Kullberg**, A. B. G.; **Lindeberg**, A. A. R.; **Julinder**, J. V.; **Östlihn**, E. P. N. (se nedan); **Sandberg**, S. G.; **Marchander**, T. K. V. (se nedan).

Inventeringsman

(högst 1,500 kr.; ej å stat).

Widtskiöld, J., stadsfullm.

Biträde för varning af bettlare

(800 kr.; ej å stat).

Beckman, C. L. H.

Förste vaktmästare (6).

Nyström, K. E.

Vaktmästare (4).

Holmström, C. H.; Hansson, K. J.

Tillsyningsmansexpeditionen.

*Klara Västra Kyrkogata 3 A n. b. t. h.
i porten, C; rt. 139 50; st. 243 90;
expeditionstid: 10—2.*

Tillsyningsmän

(1,200 kr.; ej å stat).

Janson, J.; Peterson, G. F.; Larsson, A.; Olsson, B. F.; Edmark, J. V.; Zilén, E.; Lindstedt, S.; Johansson, A. G.; Tengblad, J. G. H.; Larsson, J. L.; Sköld, E.; Fröberg, F. A. R.; Marchander, F. K. V. (se ofvan); Spångberg, N. (se ofvan); Östlihn, E. P. N. (se ofvan).

Fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå.

*Fleminggatan 22, K.; rt. 40 10; st. 54 24;
expeditionstid: 11—3; lördagar och helgdagsaftnar 11—2.*

Sedan år 1889 inom Fattigvårdsnämnden väckts förslag om vidtagande af bättre åtgärder för kontrollen å de utackorderades vård än de dittills anlitade och frågan härom hänskjutits till utredning af några af Nämndens ledamöter, inkommo dessa med ett omfattande förslag rörande organisationen af utackorderingsväsendet. I öfverensstämmelse med detta förslag inrättades år 1891 den nuvarande Utackorderingsbyrån. Denna har till ändamål att i lämpliga fosterhem, företrädesvis i landsorten, bereda god vård och uppfostran åt minderåriga, som af Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård till Byrån remitteras. Fr. o. m. år 1907 tar Byrån äfven befattning med utackordering af äldre sjuka, sinnesslöa och orkeslösa personer. Byrån skall äfven utöfva tillsyn å de utackorderades vård. I förening med byrån finnes ett barnhem (Fleminggatan 22) för inhysande af barnen, tills plats hinner åt dem anskaffas. Dessutom har under år 1911 inrättats en koloni vid Sättra gård å Adelsö för sjukliga och klena barn. Fr. o. m. 1913 års ingång har Utackorderingsbyrån äfven fått öfvertaga förvaltningen af Brännkyrka barnhem. Byråns angelägenheter handhafvas af en styrelse af fem personer, årligen utsedda af Fattigvårdsnämnden. Af Styrelsen tillsätts för Utackorderingsbyrån en föreståndare

(som tillika är protokollsförare och redogörare) samt två barnavårdsinspektörer, den ena för besök i fosterhem i landsorten och den andra för besök i dylika hem i Stockholm och vissa delar af landsorten samt för barnhemmet en föreståndarinna. Dessutom antages annan nödig personal, hvaribland för hvarje utackorderingsområde i landsorten lokalombud, som skola uppsöka och föreslå hem, lämpliga för mottagandet af fosterbarn samt handhafva tillsynen öfver barnen inom distrikten. Lokalombudens verksamhet äfvensom fosterhemmen inspekteras af barnavårdsinspektören.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens instruktion för Styrelsen öfver Stockholms stads fattigvårdsnämnds utackorderingsbyrå och barnhem den 10 jan. 1902. Styrelsens instruktioner för: föreståndaren för utackorderingsbyrån den 21 febr. 1902, barnavårdsinspektörerna den 21 febr. 1902 och lokalombuden den 21 febr. 1902. Styrelsens reglemente för Utackorderingsbyråns barnhem den 21 febr. 1902. Instruktion för värmeledningsköttaren den 21 april 1911.

Stat år 1913. Utgifter: 421,330 kr.; inkomster 17,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Blumenthal, G. M., prakt. läkare, Lagergren, C. H., grosshandl., ordf.; Ringholm, K. E., fabrikör, stadsfullm., kassavårdare; Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela, änkefru, inspektör för barnhemmet och barnkolonien (se nedan); Wassberg, A., folkskolelärare, vice ordf.

Suppleanter.

Månsson, Gertrud K., handelsidkerska, stadsfullm.; Wassén, C., disponent, stadsfullm.

Utackorderingsbyrån.

Föreståndare (9).

Hård af Segerstad, A. Helmi M.

Biträdande föreståndare (6).

Pehrsson, Magnhild W. E.

Barnavårdsinspektör i Stockholm och vissa delar af landsorten (7).

Lindhagen, Anna J. J., stadsfullm.

Barnavårdsinspektör i landsorten (11).

Kihlqvist, J. L.

Barnhemmet.

Föreståndarinna (4).

Bonnevier, Elin M.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Erdmann, Th. L.

Fn.

Fn.

Tandläkare

(1,500 kr.; ej å stat).

Stenē, N. S:son.

Värmeledningsskötare (4).

Nilsson, E. G.

Dessutom åtta kvinnliga biträden.

Brännkyrka barnhem.

Älfsjö; st. Örby 21.

Efter inkorporerande af Brännkyrka har Utackorderingsbyrån fått öfvertaga förvaltningen af Brännkyrka barnhem. Hemmet, som skall undergå reparation, har f. n. plats för 28 barn.

Förestånderska

(Afl. som i 4. lönegr.; ej å stat).

Olson, Alma E.

Dessutom tre kvinnliga biträden.

Sättra barnkoloni.

Sättra, Adelsö, Ekerö; st. Adelsö 3.

År 1911 inrättades af Fattigvårdsnämnden vid Sättra gård å Adelsö en koloni för sjukliga och klena barn, hvilka ej lämpa sig för omedelbar utackordering i enskilda hem. Kolonien omfattar 5 hem och kan mottaga 52 barn.

Föreståndarinnorna

(Afl. som i 4 lönegr.; ej å stat).

Wallin, A. W. Minny.

Lärarynna

(Afl. som i 2. lönegr.; ej å stat).

Nyberg, Gerda L. E.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Berglund, F. E.

Dessutom fyra vårdarinnor och sex kvinnliga biträden.

Församlingarnas fattigvårdsstyrelser.

Inom hvar och en af huvudstadens territorialförsamlingar äfven i förutvarande Brännkyrka socken finnes särskild fattigvårdsstyrelse (med undantag för Jakob och Johannes, som hafva gemensam fattigvårdsstyrelse enligt Fattigvårdsnämndens beslut den 15 okt. 1907), bestående af församlingens kyrkoherde samt i regeln sex af Fattigvårdsnämnden årligen utsedda ledamöter. Enligt Fattigvårdsnämndens beslut den 17 nov. 1908 skall dessutom i enhvar af Storkyrko-, Klara, Kungsholms, Jakobs och Johannes, Katarina och Maria fattigvårdsstyrelser finnas tre suppleanter samt i enhvar af Adolf Fredriks, Gustaf Vasa, Matteus, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars fattigvårdsstyrelser fyra suppleanter. Genom Brännkyrka sockens inkorporering med Stockholm har från och med år 1913 tillkommit fattigvårdsstyrelsen i Brännkyrka församling. Enligt

Fattigvårdsnämndens beslut den 10 december 1912 består fattigvårdsstyrelsen därstädes för närvarande af förutom församlingens kyrkoherde tolf ledamöter och fem suppleanter. Fattigvårdsinspektören och vederbörande rotamän äro berättigade att öfvervara styrelsens sammanträden och att deltaga i öfverläggningarna, men ej i besluten. För hvarje år väljer styrelse inom sig ordförande, verkställande direktör och kassavårdare, kunnande dock två af dessa befattningar hos samma person förenas. Styrelse tillkommer att utöfva den närmaste och omedelbara tillsynen öfver de fattiga inom församlingen samt, där sådant är för styrelsens medgifvet, själf vidtaga eller i annat fall hos Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård föreslå de åtgärder, som af behöfvat påkallas.

De undersökningar, som erfordras för vinande af tillförlitlig upplysning rörande hjälpsökande, verkställas af vederbörande rotamän samt af särskildt anställda tillsyningsmän (se under Fattigvårdsnämndens expedition). Efter eget bepröfvande må styrelsen meddela hjälpbehöfvande nödortfigt understöd i mat och ved, så ock åt barn inom skolfåldern, som i ausende till brist på kläder eller skodon förhindras att bevista folkskola, låta anskaffa oundgängligen nödig beklädnad. Kan nöden ej på nu angifna sätt afhjälpas eller prövas den behöfvande lämpligare böra på annat sätt understötjas, skall styrelsen hos Fattigvårdsnämndens delegerade göra hemställan om den åtgärd, som styrelsen kan finna ändamålsenligast. Är nöden trängande, må styrelse lämna tillfälligt understöd i penningar eller vidtaga annan åtgärd för tiden, intill dess Delegerade hunnit i ärendet besluta. Hyreshjälp eller annat penningunderstöd, som Fattigvårdsnämndens delegerade beviljat, utdelas i närvaro af minst en bland styrelsens ledamöter samt styrelsens redogörare. Styrelsen har ordinarie sammankomst minst en gång i hvarje månad och sammanträder dessutom så ofta omständigheterna därtill föranleda. Verkställande direktören åligger att tillse och vaka öfver verkställigheten af styrelsens beslut samt att vidtaga för fattigvårdens handhafvande nödiga åtgärder, som ej tåla uppskok.

Uti det år 1907 efter de gamla Adolf Fredriks och Hedvig Eleonora församlingars tredelning nybildade sex fattigvårdsstyrelserna har sedan nämnda år på grund af Fattigvårdsnämndens beslut på försök tillämpats ett *blandadt tjänstemanna- och vårdaresystem*. Ifrågasvarande församlingar äro i fattigvårdshänseende uppdelade i distrikt med en af fattigvårdsstyrelsens ledamöter som föreståndare. När ansökning om understöd inkommit till fattigvårdsstyrelsen, öfverlämnas ärendet till undersökning af såväl distriktsföreståndaren som den aflönade tillsyningsmannen, hvilkas undersökningar komplettera hvarandra. Efter verkställd undersökning föredrages ärendet inför fattigvårdsstyrelsen in pleno, hvarefter det samma, omödet skall blifva föremål för Dele-

gerades för beviljande af fattigvård afgörande, genom verkställande direktören dit översändes.

Hos dessa fattigvårdsstyrelser finnas dessutom med Fattigvårdsnämndens medgifvande anställda s. k. vårdare (oaflönad förtröendepest) för fortgående uppsikt öfver och hjälp för de understödda.

Med Fattigvårdsnämndens tillstånd äger fattigvårdsstyrelse att med Diakonissanstalten i Stockholm träffa aftal om anställande af diakonissa till biträde. Diakonissan har till hufvudsaklig verksamhet att öfvervaka, att tilldeladt understöd behörigen användes, samt i sådant syfte vara verkställande direktören behjälplig.

Instruktion. Instruktion för församlingarnas fattigvårdsstyrelser den 30 jan. 1899. Instruktion för de biträdande tjänstemännen vid fattigvårdsstyrelserna i Stockholm, föredragen inför verkställande direktörerna den 30 mars 1903. Instruktion för diakonissor i fattigvårdens tjänst, föredragen inför verkställande direktörerna den 13 dec. 1900.

Stat år 1913. Utgifter: 966,500 kr.; inkomster: 57,141: 25 kr.

Aflönningar m. m. Verkst. direktör: till skrifbiträde 250—1,000 kr. Redogörare och protokollsförare: 800—1,400 kr. Vaktmästare: 200—550 kr. De högsta angifna beloppen återfinnas i en enda församling, Katarina.

Storkyrkoförsamlingens fattigvårdsstyrelse.

Stortorget 1, St., ing. Köpmangatan 26; rt. 70 71; st. Stork. 381; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Håhl, J. F.**, pastor primarius, ordf.; **Bergström, J. A. T.**, körsnär, vice ordf. och verkst. dir.; **Bernström, C. A. F.**, boktryckare; **Fleetwood, R. A. S.**, frih., riddarhuskamrerare, kassavårdare; **Ohlsson, J. E.**, specerihandlare; **Schalin, C. A.**, grosshandlare, kassavårdare; **Westerlund, E. O.**, kassör.

Suppleanter.

Mörner, A. K., komminister; **Petersson, C. Ch. V.**, apotekare; **Sondén, Anna E.**, fröken.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Nordfeldt, A. G.

Vaktmästare.

Svanborg, R. Charlotta.

Diakonissa

(Gemensam med Klara fattigvårdsstyrelse.)

(Träffas alla dagar utom onsdagar Köpmangatan 26 kl. 9—10 f. m.)

Hultman, f. Hedin, H. C.

Klara församlings fattigvårdsstyrelse. Fn.

Klara Östra Kyrkogata 3, C.; rt. Norr 164; st. Brunkeb. 18 90; expeditionstid: onsdagar 9—10 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Strandell, K. E. A.**; **Andersson, B. John F.**, ingenjör, vice ordf.; **Berg, B. A. W.**, handlande, verkst. dir.; **Du Rietz, A.**, fröken; **Laurent, V. E.**, prakt. läkare; **Rystedt, C. G.**, civilingenjör, ordf.; **Thulin, E. L.**, handlande, kassavårdare.

Suppleanter.

Linderoth, J. G., urfabrikör; **Rudelius, J. L.**, instrumentmakare; **Hildestrand, B. S.**, grosshandlare.

Redogörare och protokollsförare.

Nyberg, F. W. W.

Vaktmästare.

Karlson, J. W.

Diakonissor.

Hultman, f. Hedin, H. C. (gemensam med Storkyrkoförsamlingen, träffas å expeditionen på expeditionstid, se ofvan); **Hansson, I.** (församlingsdiakonissa).

Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse.

Garfvaregatan 2, K.; st. Kungsh. 41; expeditionstid: tisdagar och fredagar 10—11 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Larsson, C. V.**; **Bennet, C. A. H.**, ingenjör; **Geijer, B. O.**, f. d. grosshandlare, kassavårdare; **Göransson, A. R. W.**, sekreterare; **Ingeström, O. G. T. C.**, polisdomare; **Lindqvist, G. V.**, disponent, ordf. **Pfeiff, A. W.**, f. d. godsägare, verkst. dir.

Suppleanter.

Olsson, N. M., skomakeriidkare; **Andersson, Hanna K.**, folkskolelärarinna; **Karlsson, A. F.**, järnarbetare.

Redogörare och protokollsförare.

Lindeberg, C. A.

Vaktmästare.

Spångberg, O. C.

Diakonissa.

Hasselberg, M. M.

Fn. Adolf Fredriks församlings fattigvårdsstyrelse.

Vallingatan 18, C.; rt. Norr 539; st. 24237; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Hasselrot, C. R.**; **Appelqvist, J. A.**, direktör; **Hellgren, R. V.**, arkitekt, vice verkst. dir.; **Hinderson, A. F.**, garnhandlare, verkst. dir.; **Lagergren, C. H.**, grosshandlare, ordf.; **Malmqvist, C. P.**, sadelmakare, kassavårdare; **Netzel, Laura**, fröken; **Westerberg, C. G. A.**, disponent.

Suppleanter.

Carlson, C. G., mekaniker; **Berggren, A.**, målaremästare; **Rosengren, J. A.**, prakt. läkare; **Gagner, H. Marie-Louise Ch.**, seminarieadjunkt;

Redogörare och protokollsförare.

Ekman, A.

Skrifbiträde och diakonissa.

Schultz, E.

Vaktmästare.

Strömberg, Alma C. G.

Gustaf Vasa församlings fattigvårdsstyrelse.

Västmannagatan 63, Va.; rt. och st. 53 92; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—10 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Hallberg, H. E.**; **Carli, E. J.**, öfverlärare; **Carlsson, J. P.**, direktör, vice ordf.; **Fegth, J. P.**, bruksägare, kassavårdare; **von Friesen, F. H.**, jur. kand., ordf.; **Månsson, Gertrud K.**, handelsidkarska, stadsfullm.; **Sjögren, J. V.**, telefonmontör; **Sjögren, P.**, fabrikör, verkst. dir.

Suppleanter.

Edblom, J. R., byggmästare; **Lindberg, G. E.**, hamnfogdeinspektör; **Öhlin, J. G.**, direktör; **Hallström, K. I. F.**, snickare.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Hagberg, C. E.

Vaktmästare.

Johnsson, Amanda Ch.

Diakonissor.

(Gemensamma för fattigvårdsstyrelsen och församlingen.)

Gustafsson, A. K.; **Norrbom, K.**

Matteus församlings fattigvårdsstyrelse.

Karlbergsvägen 47, Va.; rt. 115 11; st. Vasa 6 78; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10 f. m. (juni—augusti 8,30—9,30).

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Berglund, A. A. T.**, v. pastor; **Almström, K. W.**, disponent, kassavårdare; **Berglund, A. A. T.**, komminister; **Carlson, H. J.**, föreståndare för Stadsmissionens barnhem; **Hällström, f. Peterson, Anne Marie**, rektorska; **Sandberg, H. T.**, f. d. bokauktionskommisarie, ordf., verkst. dir.; **Sparring, A. P.**, kassör; **Svensson, K. F. I.**, pannplåtslagare; **Westman, K. A.**, disponent.

Suppleanter.

Lokrantz, E. C. A., handlande; **Svensson, Signe A. M.**, fröken; **Hoffsten, C. F.**, magasinförvaltare; **Jakobsson, G. A.**, sadelmakare.

Redogörare och protokollsförare.

Jacobson, T. A.

Vaktmästare.

Gunnarsson, C. E.

Diakonissa.

Svensson, Ebba O.

Jakobs och Johannes församlingars fattigvårdsstyrelse.

Regeringsgatan 74 B, 1 tr. ö. g., C.; rt. 27 29; st. 159 44; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i Jakobs förs. (själfskr.) **Hammarsten, F.**; kyrkoherden i Johannes förs. (själfskr.) **Öhman, K.**; **Alexanderson, C. A.**, bruksägare; **Gilljam, f. Forsberg, Helena A.**, änkefru; **Petterson, C. A. Hj.**, f. d. handlande, ordf. och verkst. dir.; **Rundquist, A. W.**, fabriksidkare, kassavårdare; **Sivert, A. V.**, järnkramhandlare, vice verkst. dir. och vice kassavårdare; **Wassberg, A.**, folkskolelärare.

Suppleanter.

Lindberg, I. A. S., telefonmontör; **Lignell, E.**, komminister; **Vigren, O. R.**, mek. arbetare.

Redogörare och protokollsförare.

Sundén-Cullberg, A. A.

Vaktmästare.

Ehnqvist, A. F.

Diakonissa.

Andersson, C.

Engelbrekts församlings fattigvårdsstyrelse.

Valhallavägen 61, Ö.; rt. Östern. 10 16, st. 217 42; expeditionstid: måndagar och torsdagar 8,30—9,30 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Rehn, C. A.**, kassavårdare, vice ordf., vice verkst. dir., **Bergelmer, E. P. M.**, härads höfding, ordf.; **Eberstein, Ingrid W.**, fröken; **Engellau, Hilma J.**, fröken; **von Hermansson, Anna K.**, fröken; **Johansson, Alex.**, förman, vice kassavårdare; **Johansson, N. J. A.**, byggmästare; **Lind, G. H.**, direktör; **Ringholm, K. E.**, fabrikör, stadsfullm., verkst. dir.

Suppleanter.

Lindholm, F., ingenjör, **Bergström, P. U.**, direktör; **Vickström, C. T.**, cementarbetare; **Branzell, A.**, öfverlärare.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Nilson, A.

Vaktmästare.

Petterson, Anna M.

Diakonissa.

Mellin, J. H. E.

Hedvig Eleonora församlings fattigvårdsstyrelse.

Karlavägen 20 n. b., Ö.; st. Östern. 291; expeditionstid: onsdagar och lördagar 9—10 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Källander, A. J.**; **Aurell, F. O.**, ingenjör, vice verkst. dir.; **Bergendahl, A.**, kontorschef; **Ericson, O. A. T.**, grosshandlare, vice kassavårdare; **Gumælius, Sofia L.**, direktör, kassakontrollant; **Hernmarck, C. G.**, kammarrättsråd, ordf.; **Huldt, Ellen C.**, fröken, vice kassakontrollant; **Johanson, E.**, grosshandlare, verkst. dir.; **Ohlsson, A. A.**, ingenjör, kassavårdare.

Suppleanter.

Boström, Clara G., fröken; **Larsson, C. F.**, direktör; **Wissnell, E. F.**, registrator; **Johnson, E. R.**, grosshandlare.

Redogörare och protokollsförare.

Tillberg, A. Hj.

Vaktmästare.

Andersson, f. Andersson, Selma.

Diakonissa.

Andersson, S. M.

Oscars församlings fattigvårdsstyrelse. Fn.

Banérgatan 25 n. b., Ö. Dj.; st. 230 25; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Fries, S. A.**, stadsfullm., ordf.; **Alexanderson, A.** Sophie-Louise, elementarskolelärarinna; **Broman, J. W.**, direktör; **Didding, F. V.**, grosshandlare; **Eklund, J. L.**, fabrikör, stadsfullm., vice ordf.; **Prawitz, J.**, rektor; **Rosengren, Karolina M.**, folkskolelärarinna; **Sjögren, G. M.**, grosshandlare, kassavårdare; **Wedberg, Ebba Ch.**, fröken, verkst. dir.

Suppleanter.

Gezelius, A., apotekare; **Barthelson, f. Werner, I. J. Maria**, änkefru; **Konradson, A. F.**, arbetsförmän; **Sjökuist, K. V.**, skrädderiarbetare.

Redogörare och protokollsförare.

Peterson, G. F.

Vaktmästare.

Ihrforss, Maria K. (städerska).

Diakonissa.

Wallmo, Anna K.

Katarina församlings fattigvårdsstyrelse.

Götgatan 38, Sö.; st. Söder 5; expeditionstid: tisdagar, torsdagar och lördagar (15 maj—15 sept. endast tisdagar och lördagar) 8,30—9,30 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Landquist, C. A. E.**; **Ahlberg, J. P.**, fabrikör; **Gustafsson, G. Th.**, f. d. handlande; **Lundahl, Fr.**, apotekare, ordf. och verkst. dir.; **Nilsson, F. O. V.**, bageridkare, stadsfullm.; **Söderström, A. F.**, skeppsstufvare, kassavårdare; **Wahlström, Clara E.**, lärarinna.

Suppleanter.

Hasselqvist, J. J.son, handlande; **Moëll, J. O. H. N.**, revisor; **Blomberg, A. V.**, grosshandlare.

Redogörare och protokollsförare.

Tollstén, Th. B. V.

Vaktmästare.

Wessberg, F. F.

Diakonissa.

Andersson, A. Lisen.

Fn. Maria församlings fattigvårdsstyrelse.

Ragvaldsgatan 10, Sö.; rt. 55 83; st. Söder 1374; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10 f. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själlskr.) **Eklund, K. A.**, ordf.; **Bergstedt, C. O.**, ingenjör; **Carlsson, J. A. C.**, grosshandlare; **Ehrgren, O. L.**, ingenjör; **Redtz, J. M.**, direktör; **Simonsson, O. P.**, disponent, kassavårdare; **Stenman, V.**, direktör, verkst. dir.

Suppleanter.

Carlsson, C. M., fabrikör; **Runö, J. O.**, folkskollärare; **Wickberg, T. W.**, tullvaktmästare, stadsfullm.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Abrahamson, K. O. A.

Vaktmästare.

Jansson, Johanna M.

Diakonissa.

Wållgren, Anna K.

Brännkyrka församlings fattigvårdsstyrelse.

Kommunalhuset, Liljeholmen; rt. Liljeholmen 51; st. Liljeholmen 60; expeditionstid: tisdagar och lördagar 1—2 e. m.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själlskr.) **Forssman, C. A.**; **Blomberg, P. G.**, maskiningenjör, vice verkst. dir., vice kassavårdare; **Håkansson, K. O. F.**, slöjdlärare; **Höökenberg, A. P. V.**, filaremästare; **Johansson, O. L.**, snickare; **Kjellkvist, C. J.**, landtbrukare; **Lindstam, N. A.**, pastor vice ordf., kassavårdare; **Lundin, K. A.**, gårdsägare; **Magnusson, E.**, förtröendeman; **Mellin, A. H.**, landtbrukare; **Petersson, Elvira A. L.**, småskolelärarinna; **Petersson, L.**, nämndeman; **Törner, A. K.**son, predikant; **Wetterlind, C. L.**, fabrikör, ordf., verkst. dir.

Suppleanter.

Gäbel, M., disponent; **Andersson, J.**, arrendator; **Lundén, F. E.**, skräddaremästare; **Landkvist, K. A.**, åkare; **Gians, P. J.**son, smed.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Öström, J. N. H.

Vaktmästare.

Englund, A.

Diakonissa.

Törnström, F.

Stockholms stads ålderdomshem.

Från 1740-talet hade hvarje församling sitt fattighus. Sedan centralisation införts i fattigvårdsförvaltningen började man inse fördelen af, att de inom olika församlingar spridda fattighusen sammanslogos. Detta är nu genomfördt. Sedan 1872 finnes vid Sabbatsberg å den förut af Storkyrkoförsamlingen för ändamålet disponerade tomten ett fattighus — numera kalladt *Sabbatsbergs ålderdomshem* — och sedan år 1888 ett dylikt i sydvästra delen af Maria församling, kalladt *Rosenlunds ålderdomshem* (f. d. Södermalms fattighus).

Dessa båda ålderdomshem ha till ändamål att till vård och underhåll emottaga sådana till Stockholms kommun hörande fattiga, som i följd af hög ålder, bräcklighet eller annan anledning äro i behof af ständigt hjälp och genom hedrande vandel gjort sig förtjänta att intagas å sådant hem. Ålderdomshemmen hafva sedan 1913 års ingång gemensam styrelse, bestående af minst sju ledamöter, som af Fattigvårdsnämnden årligen utses. För hvarje år väljer styrelsen inom sig ordförande, vice ordförande och kassavårdare. Styrelsen har till sitt biträde för hvar och ett af hemmen en syssloman, tillika kamrer och föreståndare. Styrelsen antager dessutom andra erforderliga biträden.

Intagning å hemmen sker till följd af remiss från Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård.

Reglementen m. m. Fattigvårdsnämndens reglemente för Sabbatsbergs och Rosenlunds ålderdomshem den 10 december 1912.

Styrelsens ledamöter.

Ericsson, C. Th., handlande; **Hinderson, A. F.**, garnhandlare; **Johanson, C. O.**, fabrikör; **Lagergren, C. H.**, grosshandlare, ordf.; **Lindqvist, G. V.**, disponent; **Lundahl, Fr.**, apotekare, vice ordf.; **Lundberg, M.** Matilda, prakt. läkare; **Netzel, Sigrid H.**, fröken; **Ohlsson, J. E.**, specialhandlare, kassavårdare för Sabbatsbergs ålderdomshem; **Riben, K. A.**, vice häradshöfding, kassavårdare för Rosenlunds ålderdomshem; **Rossander, f.** Forsgrén, H. Wendela, professorska; **Rystedt, C. G.**, civilingenjör, vice ordf.; **Widtskiöld, J.**, köpman, stadsfullm.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

Torsgatan 32, Va.; rt. 86 06; st. 71 40; expeditionstid: 9—2.

Sabbatsbergs ålderdomshem, som i sitt nuvarande skick daterar sig från 1872, har plats för 868 personer.

Reglementen m. m. Styrelsens instruktion för sysslomannen och predikanten den 6 nov. 1865.

Stat år 1913. Utgifter: 196,550 kr.; inkomster: 4,000 kr.

Syssloman och kamrerare (12).

Weidenhielm, C. A.

Predikant

(12; tjänstgör äfven vid Sabbatsbergs sjukhus).

Lundström, E. Hj. J.

Organist och försångare

(250 kr.; ej å stat).

Selander, Anna Ch.

Protokollsförare

(300 kr.; ej å stat).

Almgren, G. E.

Läkare

(1,500 kr.; ej å stat).

Cassén, A. W., tjf., tf. Schager, K. V. F.

Sjukvårdsförestånderskor (3).

Ericson, E. M.; Othberg, E. E.

Köksförestånderska (4).

Lundstedt, E. D.

Maskinist (4).

Ekholm, K. Hj.

Vaktmästare (4).

Olsson, K. J.

Dessutom ett *skrifbiträde*, en *portvakt* (3), en *eldare*, en *dräng*, sexton *kvinnliga biträden* (sköterskor) samt en *baderska* (1).

Rosenlunds ålderdomshem.

Skånegatan 1, Sö.; rt. 12 09; st. Söder 15 04; expeditionstid: 8—3,30, (lördagar 8—2).

Rosenlunds ålderdomshem, som daterar sig från 1887 och närmast var afsedt att ersätta Maria och Katarina fattighus, som då indrogos, har platser för omkring 1,200 personer.

Reglementen m. m. Styrelsens instruktion för sysslomannen den 1 mars 1889. Instruktion för predikanten den 14 juni 1888. Instruktion för läkaren den 13 nov. 1901.

Stat år 1913. Utgifter: 274,200 kr.; inkomster: 2,200 kr.

Syssloman och kamrerare

(12, nuv. innehavf. kvarstår å äldre stat).

Broman, H. V. Träffas säkrast 8,30—10,30.

Predikant

(1,400 kr.; ej å stat).

Svanberg, A. E.

Organist och försångare

(250 kr.; ej å stat).

Runö, J. O.

Protokollsförare

(300 kr.; ej å stat).

Telander, A. R.

Läkare

(1,500 kr.; ej å stat).

Nylin, E. W. A.

Sjukvårdsförestånderskor (3).

Frykholm, E.; Boman, S. M.; Sättergren, E. Ch.

Köksförestånderska (4).

Jansson, K. Ch.

Maskinist (7).

Hjertqvist, A. N:son.

Vaktmästare (4).

Löw, B. J.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4), en *portvakt och dräng* (3), en *eldare*, sju *köksbiträden*, nio *kvinnliga biträden* (sköterskor) samt en *vaktmästare*.

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning.

Fleminggatan 22, K.; rt. 56 03, 56 67, 89 56 (östra sjukhuset), 25 75 (västra sjukhuset), 96 91 (sinnessjukafdelningen), 49 92 (kroppssjukafd. i försörjningshuset); st. 69 79, 98 35 (östra sjukhuset), 64 84 (västra sjukhuset), 96 91 (sinnessjukafdelningen); expeditionstid 8—5; ang. särskilda afdelningar och filialer se nedan.

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning daterar sin uppkomst från tiden närmast efter den nya kommunalordningens införande. Vid denna tid hade huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gårde» å Kungsholmen, den andra å Söder (den s. k. »Dillströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning. Försörjningsinrättningens nuvarande reglemente är af den 16 september 1878.

Fn.

Denna inrättning har till ändamål att emottaga och vårda fattiga, som i följd af särskilda olycksfall, anhörigas fränfalle eller andra dylika omständigheter äro i behof af hjälp och icke böra å fattighus (ålderdomshem) intagas. Å Anstalten tillredas dessutom de matportioner, som af Kommunen genom fattigvårdsstyrelserna utdelas till behövande å Kungsholmen, Norr- och Östermalm. Inrättningens vård är anförtrödd åt en styrelse bestående af sju ledamöter, som af Fattigvårdsnämnden årligen utses. Styrelsen väljer inom sig för hvarje år en ordförande och en vice ordförande samt antager syssloman och öfrig nödig personal; öfverläkare antagas dock af Fattigvårdsnämnden. Sysslomannen är Inrättningens föreståndare samt äger att utföra den Styrelsen tillkommande husbonderätten öfver de å Inrättningen intagna. Intagning sker efter remiss af Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård; dessutom äger Öfverståthållarämbetet för polisärenden rätt att direkt till Inrättningen remittera kvinnor, som böra intagas å den där befintliga arbetsafdelningen för kvinnor (särskild arbetsinrättning för sådana saknas).

Försörjningsinrättningens *hufvudafdelning* är belägen å Kungsholmen, Fleminggatan 22, och upptager med tillhörande gårdar och planteringar större delen af kvarteret Tegelslagaren mellan nämnda gata och Klaraviken. Antalet platser å Inrättningen uppgår till omkring 1,600. Hufvudafdelningen är fördelad i tvenne underafdelningar, vanligen benämnda *försörjningsafdelningen* och *sjukafdelningen*. Inom den förra, som har 205 platser, fördela sig platserna på ålderdomsafdelningen (icke arbetsföra) och arbetsafdelningen (arbetsföra). Sjukafdelningen har återigen tvenne underafdelningar, nämligen afdelningen för kroppssjuka och afdelningen för sinnessjuka. Sängplatserna å dessa sjukafdelningar utgöra 1,049, resp. 387. Försörjningsinrättningens sjukafdelning är hufvudstadens största sjukvårdsinrättning.

Utom hufvudafdelningen har Försörjningsinrättningen åtskilliga *filialer*, nämligen filialen vid Kungsholmsgatan 39 (140 platser för kvinnor), filialen vid Tjärhofsgatan 28 (120 platser för män), filialen vid Bondegatan 23 (214 platser), filialen vid Bondegatan 22 (125 platser), filialen vid Årsta (70 platser), filialen vid Älfsjö (27 platser) samt filialen vid Lilla Gråbergsgatan 1 & 3 (150 platser). Filialen vid Tjärhofsgatan, som förut varit nattasyl för husvilla, och filialerna vid Bondegatan 22 och Lilla Gråbergsgatan äro nya, daterade sig från åren 1906 och 1907. Filialerna vid Årsta och Älfsjö datera sig från Brännkyrka kommuns införlifvande med Stockholms stad fr. o. m. år 1913. Å filialen Bondegatan 23 intagas nu, sedan asylen Brännkyrkagatan 11 upphört, äfven husvilla personer, som remitterats till Försörjningsinrättningen.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads allmänna försörj-

ningsinrättning den 16 sept. 1878, med ändr. den 17 dec. 1907, 14 dec. 1909 och 12 dec. 1911.

Stat år 1913. Utgifter: 949,180 kr.; inkomster: 118,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Bratt, I., prakt. läkare, stadsfullm.; **Hirsch**, O. S., ingenjör, ordf.; af **Klintberg**, Gertrud M. K., fröken; **Lindqvist**, F. L., snickare, stadsfullm.; **Lybeck**, J. A., kammarrättsråd; **Wellin**, Bertha, sjuksköterska, stadsfullm.; **Yngström**, P., advokat, vice ordf.

Protokollsfröre

(600 kr.; ej å stat).

Östberg, C. A.

Syssloman och föreståndare

(13, nuv. innehafv. kvarstår å äldre stat).

Zetterlund, A. V.

Predikant (12).

Johnson, C. L.

Organist och försångare

(350 kr.; ej å stat).

Nordqvist, G. L.

Bokhållare (9).

Rydberg, O. J.; **Malmström**, A.; **Holst**, K. F.; **Waldén**, G. F.

Extra bokhållare.

Svalling, K. M. E. (se Fattigvårdsn:s exp.)

Tvätt- och arbetsförestånderska (4).

Svanström, V. M.

Köksförestånderskor (4).

Anderson, E. A.; **Dahl**, A.

Maskinist (8).

Larsson, V.

Vaktmästare (4).

Veber, P. O.; **Olsson**, E.; **Engström**, G. H.; **Nordin**, F. A.; **Falk**, A. L.; **Allard**, A. G.; **Svedberg**, A.; **Svensson**, J. A.; **Lindström**, L.; **Johansson**, K. R.; **Eriksson**, A. G. E.; **ff. Larsson**, Gurli.

Dessutom två *skrifvbiträden*, en *underförestånderska* (3), fem *arbetsförestånderskebiträden*, fyra *maskinistbiträden* (6), fyra *eldarebiträden*, femton *köksbiträden* och två *drängar*.

Allmänna försörjningsinrättningens afdelning för kroppssjuka.

Fleminggatan 22, K.; rt. 25 75, 49 92, 89 56; st. 64 84, 98 35.

Afdelningen rymmer f. n. 1,049 platser.

Öfverläkare

(4,500 kr.)

Wilkens, G. D.

Biträdande öfverläkare

(4,000 kr.)

Hedenius, P. A. I.

Underläkare

(5 st. 2,800 kr., möblerad bostad, eldning och städning, 2 extra 1,800 kr. hvardera).

Nicklasson, G. V.; Törngren, C. A.; Lindvall, A. H.; Wikner, R. P. E. (extra); Edholm, E. (extra); två vakanta.

Öfversköterskor (4).

Lagerman, A. K. S.; Kruse, E. N.

Operations- och Röntgensköterska (4).

Brander, A.

Sjuksköterskor (3).

Antal: 43.

Dessutom åttiofva sjuksköterskebiträden och en baderska (2).

Allmänna försörjningsinrättningens afdelning för sinnessjuka.

Fleminggatan 22, K.; rt. och st. 96 91, 123 80.

Afdelningen rymmer f. n. 387 platser (jfr Stockholms stads vårdanstalter för sinnessjuka sid. 75).

Öfverläkare

(4,500 kr.)

Bystedt, I.

Biträdande läkare

(3,500 kr., möblerad bostad, eldning och städning).

Markström, E. U. E.

Öfversköterskor (4).

Björllingsson, A. K. W.; Persson, B. K.

Sjuksköterskor

(afflönning som i grupp 3; ej å stat.)

Antal: 3.

Dessutom nio skötare och fyrtiofem sköterskor.

Allmänna försörjningsinrättningens filial vid Kungsholmsgatan 39, K.

St. Kungsh. 21.

Filialen rymmer 140 platser för kvinnor.

Vaktmästare (4).

Vakant.

Dessutom en extra vaktmästare.

Allmänna försörjningsinrättningens filial vid Bondegatan 23, Sö.

Rt. 113 30.

Filialen rymmer 204 platser.

Läkare

(1,200 kr.; ej å stat.)

Olson, E.

Arbetsförestånderska

(600 kr., två ålderstillägg å 100 kr.)

Vidmark, E.

Sjuksköterskor

(afflönas som i grupp 3; ej å stat.)

Antal: 2.

Vaktmästare (4).

Johansson, L. E.

Dessutom ett arbetsförestånderskebiträde, ett sjuksköterskebiträde och en dräng.

Allmänna försörjningsinrättningens filial vid Bondegatan 22, Sö.

St. 18 40.

Filialen rymmer 125 platser.

E. o. vaktmästare.

Dahl, Wilhelmina.

Dessutom fyra biträden.

Allmänna försörjningsinrättningens filial Tjärhofsgatan 28 (f. d. 12), Sö.

Rt. 55 92; st. Söder 28 26.

Filialen rymmer 120 platser för män.

Läkare

(1,200 kr.; ej å stat.)

Klingberg, A. F.

Sjuksköterskor

(afflönas som i grupp 3; ej å stat.)

Antal: 2.

Uppsyningsman

(afflönas som i grupp 6; ej å stat.)

von Sydow, F.

Köksförestånderska

(afflönas som i grupp 4; ej å stat.)

Westerdahl, J. L.

Dessutom fyra sjuksköterskebiträden, en dräng, en extra vaktmästare och två köksbiträden.

Fn.

Fn. Allmänna försörjningsinrättningens filial vid Lilla Gråbergsgatan 1 & 3, Va.

Rt. 120 31.

Filialen rymmer 150 platser för kvinnor.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Svensson, F. L.

Vaktmästare (4).

Lindkvist, K. Dorotea.

Allmänna försörjningsinrättningens filial vid Årsta, Liljeholmen.

Rt. Liljeholmen 20.

Filialen rymmer 70 platser.

Befattningshavare vid denna filial komma att tillsättas först sedan fastigheterna undergått reparation, hvilken väntas vara genomförd till midten af år 1913.

Allmänna försörjningsinrättningens filial vid Älfsjö.

Rt. Älfsjö 45.

Filialen rymmer 27 platser.

Föreståndarinna

(arfvode 600 kr., bostad, ved, lyse och kost).
Olsson, K.

Stockholms stads arbetsinrättning.

Maria Ban- och Wollmar Yxkullsgatorna, Sö.; rt. 37 30; st. 32 57 och 137 25; expeditionstid: 9—5.

Stockholms stads arbetsinrättning daterar sig från tiden närmast efter den nya kommunalförordningens tillkomst. Det år 1773 upprättade »Södra frivilliga arbetshuset» (se ofvan sid. 90) öfvergick år 1844 i »Stockholms stads allmänna arbetshus». Redan år 1864 ombildades detta till arbetsinrättning. Det nuvarande reglementet år af Fattigvårdsnämnden fastställt den 15 februari 1886. Sedan den 1 aug. 1905 disponerar Arbetsinrättningen nya, ändamålsenliga lokaler vid Maria Ban- och Wollmar Yxkullsgatorna å Söder, rymmande 1,432 personer.

Å Arbetsinrättningen må intagas dels personer, som stå under fattigvårdsstyrelsens i Stockholm husbondewälde, och hvilkas arbetskraft Styrelsen vill å Inrättningen använda (för aftjänande af skuld till fattigvården), dels nödställda, Stockholms fattigvårdssambälle tillhörande personer, som sakna stadig hemvist och önska att intagas å Inrättningen eller hvilka, efter det de blifvit å Försörjningsinrättningen intagna, af denna inrättnings styrelse pröfvats böra till Arbetsinrättningen öfverflyttas. Samfliga å Inrättningen intagna personer remitteras från Fattigvårdsnämndens delegerade. Efter Inrättnings förflyttning till de nya lokalerna intagas

också mindre arbetsföra fattiga och från den 1 juli 1911, enligt Fattigvårdsnämndens beslut, lindrigt sjuka, som ej behöfva sjukhusvård. Från Upptagningsanstalterna utskrifna alkoholister remitteras till Arbetsinrättningen, för så vidt icke särskildt komplicerade fall nödvändiggöra erhållande af sjukhusvård. De förstnämnda intagas genom Fattigvårdsnämndens ombudsmans försorg efter remiss från Fattigvårdsnämndens delegerade, och äger ombudsmannen härför anlita polishandreckning. Intagen person får ej kvarhållas längre än tills hans skuld till Fattigvården blifvit godtgjord. Med öfriga personer åter skola skriftliga aftal upprättas.

En annan sida af Arbetsinrättningens verksamhet var den, att fattiga, som hade bostad men ej kunde där förrätta arbete, å söken dagar mot tillgodonjutande af skälig betalning verkställde arbete å Inrättningen. Slutligen tillhandahöll Arbetsinrättningen förr fattiga, som ville förrätta arbete i sina hem, där så ske kunde, tjänliga rämmen, dock endast i mindre partier, äfvensom erfordrerliga verktyg. Denna verksamhet år emellertid tillsvidare nedlagd.

Det vid Inrättningen utförda arbetet år af mångahanda slag, förnämligast vedsågning, utearbeten, bakning, tvätt, mangling, skomakeri, skrårderi, snickeri m. m. Äfven tillredes mat för de af allmänna fattigvården bespjade inom Storkyrko-, Maria och Katarina församlingar samt bröd för samtliga församlingars fattiga.

Endast män mottagas å Inrättningen.

Inrättningsvård år anförtrödd åt en styrelse med sju ledamöter, som af Fattigvårdsnämnden årligen utses. Styrelsen väljer inom sig hvarje år en ordförande och en vice ordförande samt antager syssloman samt öfrig nödig personal utom erfordrerliga tjänstebiträden för köks- och tvättafdelningarna, samt för stallet, som antagas af sysslomannen. Sysslomannen år Inrättnings föreståndare samt utöfvar den Styrelsen tillkommande husbonderätten öfver de å Inrättningen intagna, hvilka icke få aflägsna sig utan hans tillstånd.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads arbetsinrättning den 15 febr. 1886.

Stat år 1913. Utgifter: 473,320 kr.; inkomster: 279,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Blomdahl, P. A., byggmästare; Gustafsson, G. Th., f. d. handlande; Lundahl, Fr., apotekare, ordf.; Lybeck, J. A., kammarrättsråd; Nilson, A. G.; direktör, vice ordf.; Nylin, E. W. A., prakt. läkare; Wassén, C., disponent, stadsfullm.

Protokollsförare

(400 kr.; ej å stat).

Moureaux, N. C.

Syssloman och föreståndare (14).

Petri, Hj. M.; mottagningstid: 8—9,30; 11—12.

Biträdande syssloman (11).

Brusén, N. G.

Predikant

(1,200 kr.; ej å stat).

Welinder, N. J.

Organist och försångare

(250 kr.; ej å stat).

Eklom, H. M.

Bokhållare (9).

Bonté, F. L.; Kullberg, O.; Alvé, E. G. R.;
Lindblom, C. A.

Extra bokhållare

(2,000 kr.)

Pettersson, A.

Läkare

(2,000 kr.; ej å stat).

Åkerström, K. D.

Sjukvårdsförestånderska (3).

Eriksson, S. M.

Arbetsföreståndare (7).

Björkgren, G. E.; Berg, E. A.; Pettersson, A.,
tf. bokhållare (se ofvan), t.f. Lilja, L. A. J. J:son
(se nedan).

Köksförestånderska (4).

Lundal, R. M. L.

Tvättförestånderska (4).

Wallin, A. K. C.

Maskinist (8).

Melander, S. F.

Vaktmästare (6).

Ekenberg, I.; Berggren, K. T.; Johansson, V.
E.; Stark, J. A.; Malm, J. A. F.; Ekström,
J. O.; Lilja, L. A. J. J:son, tf. arbetsföreståndare
(se ofvan), t.f. Lundman, J. H.; Wigstrand,
J. R. L.; Lindell, K. A.; Uddén, A. E.; Ahlner,
K. G.; Sjöberg, K. J:son; Eklom, G. E. G.; Ör-
lund, O. H.; Larsson, J. A.; Gustafsson, K. J.;
Johansson, G. Hj.

Dessutom två kvinnliga biträden för sjuk-
vården, en sjuksköterska (3), tre maskinist-
biträden (6), tre drängar, en underföre-
stånderska vid köksafdelningen (3), fyra
köksbiträden och tre tvättbiträden.

**Stockholms stads uppfostringsanstalt F.n.
vid Skrubba.**

Skrubba, Stockholm 4; st. Skarpnäck 3.

Uppfostringsanstalten vid Skrubba daterar sig i sitt nuvarande skick från år 1896, då den förut befintliga uppfostringsanstalten för gossar genomgick en fullständig omorganisation, i det att, sedan alla icke vanartiga blifvit utackorderade eller återlämnade till sina föräldrar, de återstående blefvo flyttade till den för detta ändamål för ett pris af 55,000 kronor inköpta egendomen Skrubba i Brännkyrka socken.

Denna anstalts ändamål är att uppfostra i mindre grad vanartade gossar i åldern 9—18 år, som det åligger Stockholms kommun att taga vård om. Anstaltens styrelse utgöres af ordförande och två andra ledamöter med tre suppleanter. De utses årligen af Fattigvårdsnämnden. Anstalten förestås af en utaf Anstaltens styrelse antagen föreståndare, som har ledningen så väl af gårdens och Anstaltens förvaltning som af gossarnas undervisning och uppfostran och som för detta ändamål bör dels själf kunna undervisa i något ämne, dels besitta sådan praktisk erfarenhet i landtmannagöromål, att han kan förestå egendomens jordbruk. Undervisningen i öfrigt, densamma som meddelas i folkskolan, besörjes af examinerade folkskolelärare jämte yrkeslärare. Intagning sker endast efter remiss från Fattigvårdsnämndens delegerade. Anstalten rymmer för närvarande 60 gossar.

Anstaltens ombildande till skyddsheim enligt lagen den 13 juni 1902 är föremål för utredning.

Instruktion. Reglemente för Uppfostringsanstalten vid Skrubba den 13 juli 1896.

Stat år 1913. Utgifter: 40,930 kr.; inkomster: 2,550 kr.

Styrelsens ledamöter.

Neümüller, O. E., disponent; Wretman, W.,
f. d. kapten; en vakant.

Suppleanter.

Hedin, Alma I. S., fröken, stadsfullm.; Molin O. E.,
pastorsadjunkt; Backman, C. A., disponent.

Protokollsförare

(250 kr.; ej å stat).

Blomquist, K. A.

Föreståndare

(12, nuv. innehavf. kvarstår å äldre stat).

Boström, H. H. E.

Predikant

(500 kr.; ej å stat).

Sjöberg, O. F.

Fn.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Granström, K. A.

Ämneslärare

(1,650 kr., bostad, värme, planteringsland).

Skoglund, O. F.

E. o. ämneslärare

(1,450 kr., bostad, värme, planteringsland).

Forsell, J.

Yrkeslärare (4).

Axelsson, A. E.; Kumlin, J. G.; Sundell, J. A.; Glans, P. J.; Jonsson, K. H.; Björkman, J. D.

Yrkeslärare i tvätt och bakning (3).

Andersson, J. E.

Vaktförman (4).

Ölander, A. F.

Husmoder (3).

Öhrnberg, Ellen.

Dessutom en *kokerska*.

Stockholms stads uppfostringsanstalt för flickor.

Barnängstvärgatan 7 B, Sö.; rt. 12 37.

Uppfostringsanstalten för flickor, som öppnades 1870 och ännu är kvar i sin gamla lokal på Barnängstvärgatan, har till ändamål att uppfostra (hufvudsakligen fattiga föräldralösa) flickor mellan sju och sexton år, om hvilka det åligger Stockholms kommun att taga vård. Fattigvårdsnämnden utser årligen dess styrelse, som består af sju ledamöter. Dessa välja inom sig ordförande, vice ordförande, en kassaförvaltare och antaga äfven förestånderska äfvensom öfrig personal vid anstalten. Intagning sker endast efter remiss från Fattigvårdsnämndens delegerade. Flickorna erhålla inom Anstalten fullständig undervisning i folkskolans ämnen äfvensom i alla inom ett hem förekommande göromål. Anstalten hyser omkring 50 flickor.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads uppfostringsanstalter den 20 april 1874 med ändring den 15 april 1889.

Stat år 1913. Utgifter: 29,660 kr.

Styrelsens ledamöter.

Alexanderson, C. A., bruksägare, ordf.; Lagergren, A. L., föreståndare för bankkontor; Lundahl, Fr., apotekare, kassavårdare; Månsson, Gertrud K., handelsidkerska, stadsfullm.; Neumüller, O. E., disponent; Schönthal, A. R., ingenjör, vice ordf. och inspektör; Örtenblad, f. Byström, Cecilia K. T., rektorska.

Redogörare och protokollsförare

(400 kr.; ej å stat).

Nordwall, B. I. S.

Läkare

(200 kr.; ej å stat).

Nilsson, Ada K.

Förestånderska (4).

Petersson, A. M.

Skollärarynna

(1,700 kr.).

Åberg, O.

Slöjdlärarynna (3).

Bergström, J. F.

Skolkökslärarynna (3).

Vakant; tf. Tiderström, E. K.

Småskolelärarynna (2).

Nordberg, L. J.

Vårdarynna (2).

Sandberg, G. A.

Portvakt och gårdskarlar (3).

Lindholm, C. A.

Stockholms stads barnhärberge.

Fjällgatan 29, Sö.; st. 133 39.

Barnhärberget, som daterar sig från 1902, har till ändamål att bereda tillfällig vård åt fattiga yngre barn, som af Fattigvårdsnämnden omhändertagas. Styrelsen, bestående af tre ledamöter och tre suppleanter, väljes årligen af Fattigvårdsnämnden. Härberget är afsedt för 30 barn.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads barnhärberge den 7 mars 1904.

Stat år 1913. Utgifter: 10,500 kr.; inkomster: 500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Appelqvist, J. A., direktör, kassavårdare; Lagergren, C. H., grosshandlare, ordf.; Rosander, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska.

Suppleanter.

Fürstenberg, A., prakt. läkare; Persson, P. E., öfverlärare; Salén, f. af Klintberg, Sigrid, prakt. läkare.

Redogörare

(250 kr.; ej å stat).

Moureau, N. C.

Föreståndarinna (4).

Andersson, S.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Andersson, H. Ch. A.

Första sköterska (2).

Persson, A.

Dessutom en sköterska och en tjänarinna.

Stockholms stads asyler för husvilla samt spädbarnshem.*Barnasylen vid Sabbatsbergsvägen, Va.;*
rt. 54 85; st. 81 25; expeditionstid:
9—11.

En ny form för fattigvårdens utövande inträdde från år 1899 med inrättandet af Asyler för husvilla. Dessa asyler hafva till ändamål att bereda tillfälligt skydd åt medellösa eller mindre bemedlade familjefäder, kvinnor och barn, som (särskildt vid flytningstider) äro i saknad af bostad, företrädesvis sådana, som tillhöra Stockholms kommun. Intagning sker efter remiss af Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård eller, å deras vägnar, af fattigvårdsinspektören. För ett sedan november 1905 existerande natthärbärke (se nedan) gälla särskilda bestämmelser. Tiden för husvill persons vistelse å asyl må i regel icke öfverstiga 4 veckor. I allmänhet må ingen ånyo intagas, förrän 3 månader förflutit, sedan den behöfvande från asylen utskrifvits.

För asylerna utser Fattigvårdsnämnden årligen en styrelse, bestående af fem ledamöter jämte två suppleanter. Styrelsen väljer inom sig ordförande, vice ordförande och kassavårdare samt antager till biträde vid vården af asylerna en redogörare, som tillika är protokollsförare (och inspektör); för hvarje asyl antages dessutom dels en föreståndare eller föreståndarinna, dels ock i öfrigt erforderligt antal manliga och kvinnliga biträden, hvilken personal bör, liksom föreståndare eller föreståndarinna, vara boende inom asylen.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads asyler för husvilla den 10 mars 1908.

Stat år 1913. Utgifter: 71,500 kr.; inkomster: 6,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Fürstenbreg, A., prakt. läkare; Hirsch, O. S., ingenjör, ordf.; af Klintberg, Gertrud M. K., fröken; Lundahl, Fr., apotekare, v. ordf.; Willers, E. W., notarie i Öfverståthållare-ämbetet, kassavårdare.

Suppleanter.

Fn.

Afzelius, Ellen, fröken; Funch, J., grosshandlare.

Redogörare, protokollsförare och inspektör

(800 + 1,400 kr.; ej å stat).

Hagberg, C. E.; rt. 54 85; st. 81 25.

Läkare

(Anslag 2,500 kr.).

Granström, K. A. (för de södra asylerna); Lagergren, J. E. (för barnasylen vid Sabbatsbergsvägen).

*Nattasylen för män, Östgötagatan 49 & 51, Sö.**Rt. 54 08; st. Söder 15 41.*

Asylen rymmer 32 personer.

Föreståndare (6).

Müller, L.

Köksförestånderska

(300 kr.; ej å stat).

Pegel, f. Ekström, H. Ch.

Vaktmästare (4).

Mineur, C. O. B.

*Natthärbärgets vid Östgötagatan 49 & 51, Sö.**Rt. 54 08; st. Söder 15 41.*

Härbärgets rymmer 80 personer.

Sedan styrelsen öfver Asylerna för husvilla från och med år 1905 indragit ett förut till Frälsningsarméns härbärgesverksamhet utgående anslag å 3,000 kr., gick Styrelsen samma år i författning om inrättande af ett härbärke i samband med dåvarande asylen vid Tjörhofs-gatan, numera vid Östgötagatan. Inträde för natten vinnes, utan särskild remiss och utan afgift, af husvilla ogifta män, dock för en tid af högst 5 nätter i månaden. I ersättning för logi och frukost åligger det arbetsför logerare att i en med Härbärgets förenad vedgård såga och hugga ett visst mått ved eller att inom Härbärgets utföra annat motsvarande arbete.

Personal.

Densamma som för nattasylen vid Östgötagatan 49 & 51.

*Barnasylen vid Sabbatsbergsvägen, Va.**Rt. 57 02; st. Vasa 18 35.*

Asylen rymmer 112 personer.

Fn. *Föreståndarinna* (4).

Nilson, E. A. K., diakonissa.

Biträdande föreståndarinna (3).

Dyrendahl, A.

Köksförestånderska

(420 kr.; ej å stat).

Johnson, S.

Vaktmästare (4).

Ferlin, J.

Dessutom en *eldare* samt *kvinnliga biträden*.**Barnasylen vid Åsögatan, Sö.***Rt. 58 66; st. Söder 17 04.*

Asylen rymmer 86 personer. (Se nedan »Landsasylen».)

Föreståndarinna (4).

Hanson, B. Ch.

Biträdande föreståndarinna (3).

Andersson, W.

Köksförestånderska

(360 kr.; ej å stat).

Pettersson, E. M.

Vaktmästare (4).

Jonasson, G. A.

Dessutom en *eldare* samt *kvinnliga biträden*.**Asylen vid Åsögatan, Sö., för fattiga barnaföderskor, ej tillhörande Stockholms kommun.** (Landsasylen.)*Rt. 58 66; st. Söder 17 04.*

Asylen, som den 1 okt. 1906 flyttats till den under Styrelsen för Stockholms stads asyl för husvilla lydande barnasylen vid Åsögatan (från Prästgårdsgatan), rymmer 13 mödrar med barn och har till ändamål att lämna fattigvård åt sådana behövande barnaföderskor, hvilka efter utskrifning från Barnbördshuset äro ur stånd att genast försörja sig och sina barn.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Asyl den 18 jan. 1866.

Personal.

Densamma som för Barnasylen vid Åsögatan.

Stockholms stads spädbarnshem.*Folkungagatan 119, Sö.; rt. 54 07; st. Söder 15 42.*

Stadsfullmäktige beslöte den 6 juni 1910 bemyndiga Fattigvårdsnämnden inrätta en spädbarnsanstalt med plats för 33 mödrar och 40 barn. Arbetet inom Hemmet utföres af

mödrarna, som få lära sig både att sköta sina barn samt att sköta alla i ett hem förekommande sysslor.

Stat år 1913. Utgifter: 22,600 kr.; inkomster: 1,000 kr.

Styrelse.

Styrelsen öfver Asylerna för husvilla.

Föreståndarinna

(600 kr.; ej å stat).

Söderberg, K. J.

Arbetsförestånderska

(420 kr.; ej å stat).

Fryckstedt, E. B. S.

Köksförestånderska

(420 kr.; ej å stat).

Pettersson, K. M.

Läkare

(400 kr., ej å stat).

Jundell, I.

Arbetarebostadsfonden till minne af den 9 Februari 1853.

Denna fond bildades af bidrag, som nämnda år, i anledning af Konung Oscar I:s återställande till hälsan efter en långvarig sjukdom samt födelsen af kronprins Carls son Carl, subskriberades för att användas till uppförande af sunda och tjänliga bostäder åt arbetare. Fonden förvaltas på sätt här nedan bestämmas af en styrelse bestående af sex personer, hvilka utses af Stockholms stads fattigvårdsnämnd.

Dessa bostäder böra i allmänhet utgöras af ett rum och kök eller ett rum med kakelugns spis jämte till hvarje bostad hörande särskild köllare, vedbod, vindskontor och afträde.

Styrelsen åligger att till förverkligande af det med Fondens bildande afsedda ändamål använda de medel, som nu redan finnas och framdeles komma att till Fonden inflyta, samt i sådant afseende vidtaga alla erforderliga åtgärder.

Styrelsen skall senast den 15 maj hvarje år till Fattigvårdsnämnden afgifva berättelse öfver Fondens förvaltning under det sist förflutna året.

Fondens värdehandlingar och medel skola öfverlämnas till samt förvaras hos och vårdas af Fattigvårdsnämnden med skyldighet för dess redogörare att senast den 15 april hvarje år till Styrelsen lämna uppgift på de Fonden tillhöriga, under Nämndens vård ställda värdehandlingar och medel samt å den behållna afkastningen däraf under sist förflutna året.

Styrelsen, hvilkens ledamöter utses för lifstid, väljer inom sig ordförande.

Fondens kapital, som vid början af dess verksamhet var 16,668 Rdr B:co hade vid 1912 års slut växt till 556,150: 68 kr.

Fondens fastigheter voro i början af år 1910 taxerade till 629,200 kr. och belägna i kvarteren Barnängsbacken större (adress: Folkungagatan 82), Apelträdet (adress: Luntmakaregatan 95 och Markvardsgatan 14) samt Lampan (5 st., adresser: Ploggatan 3, Bondegatan 71 och Dufnäs-gatan 16, Dufnäs-gatan 14, Dufnäs-gatan 12, Dufnäs-gatan 8, 10 och Åsögatan 100, 102).

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Styrelsen för arbetarebostadsfonden till minne af den 9 Februari 1853, fastställt den 7 mars 1904.

Styrelsens ledamöter.

Fn.

Alderin, R. W., direktör, stadsfullm.; **Backman**, C. A., disponent; **Funch**, J., grosshandlare; **Hammarberg**, J. F., rådman, ordf.; **Lindqvist**, F. L., snickare, stadsfullm.; **Lundbergh**, G. H., grossh.

Redogörare och protokollsförare.

Kellin, N. A.

Hsn.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd jämte i samband därmed stående institutioner.

Handels- och sjöfartsnämnden.

Börshuset, St.; rt. 56 38; st. 13 51; expeditionstid: 12—2. Sessionstid ej bestämd.

Stadsfullmäktige beslöto den 1 augusti 1866 att tillsätta en särskild nämnd med kännedom om handel och skeppsrederi samt med uppdrag att fullgöra de i Kungl. Kommerskollegii kungörelse den 27 mars 1866 omförmälda Stadens handelsförening eller deras Fullmäktige förut tillhörande älliganden. Instruktion för Nämnden fastställdes den 24 sept. 1867; ny instruktion utfärdades den 8 febr. 1901; ändrad lydelse af §§ 1 och 12 den 8 maj 1908.

Nämnden består af tolf ledamöter, som Stadsfullmäktige inom eller utom sig utse för två år i sänder. Nämnden utser inom sig för ett år ordförande och vice ordförande.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd har att bl. a. pröfva behof af och antaga mäklare, skeppsklarerare och notarii publici, anmäla vikarie för dem, återkalla mäklare och skeppsklarerares uppdrag samt uppgöra förslag å personer att verkställa besiktning enligt sjölagen, vid tillsättande af dispasschör och dispasschörassistens uttra sig om sökandes lämplighet, afgifva yttrande, där sådant af Kungl. Maj:t eller annan offentlig myndighet från Nämnden infordras, ej mindre i frågor angående handel och sjöfart, än äfven i frågor angående handelsbruk, hos Stadsfullmäktige och Beredningsutskottet samt Stadens vederbörande förvaltningsmyndigheter göra framställningar, som i dylika frågor kunna af Nämnden finnas behöfliga, meddela de föreskrifter, som erfordras för ordningens upprätthållande inom Stockholms börs, bestämma tid, ställe och sätt för hållande af fondbörsauktioner i Stockholm samt vaka öfver gällande författningars efterlefnad i afseende å mäklares, skeppsklarerares, notarii publici och dispasschörs tjänsteutföning samt i öfrigt ägna sin uppmärksamhet åt frågor, som hafva sammanhang med Stadens handel och sjöfart och göra de framställningar, som kunna däraf föräntas.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd, fastställd af Kungl. Maj:t den 8 febr. 1901 med ändringar den 8 maj 1908.

Stat år 1913. -Utgifter: 2,850 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

*Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.

Vice ordförande.

*Langenskiöld, B. K. J., frih., f. d. bankofullmäktig.

Öfriga ledamöter.

Blomberg, A. Hj., sjökaptan, direktör.
*Bohman, K. O. A., konsul.
*Elliot, M., grosshandlare.
Francke, J. R., grosshandlare.
Josephson, J., grosshandlare.
*Roberg, Th., skeppsklarerare.
Rosengrén, C. O. L., grosshandlare.
Rundquist, C. A., rådmän.
*Söderberg, O. A., generalkonsul.
Wallenberg, K. A., bankdirektör, stadsfullm.

Sekreterare.

(1,500 kr.; ej å stat).

Forsgrén, B. O. M.

Vaktmästare

(400 kr.; ej å stat).

Wendborg, J.

Börskommitterade.

Börshuset, St.; rt. 56 38; st. 13 51.

Handels- och sjöfartsnämnden utser tre Kommitterade för börsärenden att i enlighet med de föreskrifter, som af Nämnden meddelas, utföva den närmare tillsynen med afseende på Stockholms börs, tillse, att personer, af hvilka Börsens anseende kan lida, där ej få tillträde, vidtaga åtgärder, som kunna anses lända till de börsbesökandes gagn och bekvämlighet m. m.

Ledamöter.

Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.;
Langenskiöld, B. K. J., frih., f. d. bankofullmäktig;
Wallenberg, K. A., bankdirektör, stadsfullm.

Fondbörskommitterade.

Börshuset, St.; rt. 56 38; st. 13 51; expeditionstid: 12—2.

Fondbörskommitterade skola årligen i första veckan af december månad för det följande året utses af Handels- och sjöfartsnämnden till ett antal af sex, af hvilka minst tre böra vara ledamöter af Nämnden. Nämnden utser äfven, om så anses nödigt, suppleanter.

Fondbörskommitterade hafva den närmaste tillsynen öfver Fondbörsen. En hvar af Fondbörskommitterade åligger att under två månader af det år, för hvilket de blifvit valda, personligen öfvervaka ordningen å Fondbörsen. Handel med och notering af värdepapper försiggår å Fondbörsen efter upprop af listor, fastställda af Fondbörskommitterade, en upptagande de värdepapper, som skola uppropas dagligen samt en upptagande de värdepapper, som uppropas efter därom gjord framställning. För att ett värdepapper skall blifva uppfördt (inregistrerad) å kurslista, bör skriftlig ansökan därom ingifvas till Fondbörskommitterade genom medlem af Fondbörsen. Fondbörskommitterade äga att i hvarje särskildt fall infordra alla upplysningar, som de kunna anse nödiga för afgörande, huruvida till inregistrering anmäldt värdepapper är så klart, att det kan antagas till handel och notering å Fondbörs.

Fondmäklare, som önskar hålla auktion å börsen för försäljning af obligationer eller aktier, skall därom göra skriftlig anmälan hos Fondbörskommitterade, som, därest de finna att auktion bör äga rum, bestämma tid för auktionens hållande.

Instruktioner m. m. Handels- och sjöfartsnämndens reglemente för Fondbörskommitterade i Stockholm den 14 aug. 1901. Handels- och sjöfartsnämndens ordningsregler för Fondbörsen i Stockholm den 30 oktober 1912.

Ordförande.

Langenskiöld, B. K. J., frih., f. d. bankofullmäktig.

Vice ordförande.

Palme, J. H., bankdirektör.

Öfriga ledamöter.

Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.; **Kjellberg**, J. H. R. C:son, bankdirektör; **Strandberg**, K. G., bankir; **Wallenberg**, K. A., bankdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.

Billig, J. O. M., fondmäklare; **Grönwall**, F. A. A., fl. dr. bankdirektör; **Pripp**, G. L., bankdirektör; **Reuterskiöld**, K. L., bankdirektör; **Swartling**, J. A., direktör; **Wallenberg**, M. L., bankdirektör.

Stads- och fondmäklare.

Hsn.

De officiella mäklarna antagas af Handels- och sjöfartsnämnden, hvarefter förordnande utfärdas af Magistraten, som också på mäklares begäran förordnar vikarie att vid förfall för mäklaren bestrida dennes göromål.

Mäklare (Stadsmäklare) må i städerna antagas för att, när de varda därom anlitade, biträda vid köp och försäljning af varor, fastigheter, fartyg eller andelar däri, växlar och andra värdepapper samt vid uppgörande af aftal om försträckning, hyra, arrende och försäkring äfvensom af andra likartade aftal. Det åligger mäklare att öfver alla af honom slutade aftal med undantag af dem, som angå penningeförsträckningar, upprätta och med sitt namn underteckna slutsedel, noggrant upptagande kontrahenternas namn, aftalets beskaffenhet och föremål jämte belopp och pris m. m. Alla af honom afslutade aftal skall han för hvarje dag införa i en särskild med Magistratens sigill försedd bok. Mäklare vare förbudet att idka handel med växlar eller andra värdepapper, varor eller annat, ej heller må han vara syssloman (prokurist), handelsombud eller handelsbiträde åt köpman.

Mäklare i Stockholm, som i sådan egenskap vill biträda vid köp och försäljning af obligationer, aktier och andra dylika värdepapper, skall vara af Handels- och sjöfartsnämnden särskildt antagen till fondmäklare. Fondmäklare skall i sin verksamhet å fondbörs ställa sig till efterrättelse de af Handels- och sjöfartsnämnden eller Fondbörskommitterade gifna föreskrifter rörande Fondbörsen. Anmälan om oriktigt förfarande af fondmäklare göres hos Fondbörskommitterade. Innan Handels- och sjöfartsnämnden antager fondmäklare, skola Fondbörskommitterade afgifva yttrande angående de sökandes lämplighet.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Instruktioner m. m. K. mäklareordningen den 9 juni 1893 med ändring af den 20 nov. 1908. K. kungörelse den 8 febr. 1901 ang. fondmäklare i Stockholm.

Mäklare.

Berg, C. M. (spannmål, mjöl m. m.), Bredgränd 2 A, *St.*; rt. 72 50; st. 142 74.

Billig, J. O. M. (fondmäklare), Fredsgatan 4, *C.*; rt. 97 93; st. 97 94, (vikarie: **Winquist**, J.)

Blixén, J. O. (fondmäklare), Drottninggatan 9, *C.*; rt. 98 60; st. 98 60, (vikarie: **Holmström**, O. G.)

Brandelius, T. Hj. (fondmäklare), Norrlandsgatan 1, *C.*; rt. 75 01; st. 85 01; (vikarie: **Adolfsson**, A. F. E.)

Jonsson, A. V. (spannmål), Brunnsgränd 6, *St.*; rt. 87 99; st. 11 85.

Klingbom, J. A. (spannmål, mjöl m. m.), Skeppsbron 4, *St.*; rt. 13 86; st. 12 11.

Kollberg, C. M. O. (spannmål, mjöl m. m.), Skeppsbron 6, *St.*; rt. 4 96; st. 23 79.

Kollberg, M. (spannmål, frö och foderämnen), Skeppsbron 6, *St.*; rt. 4 96, 12 99; st. 23 79.

Hsn.

- Lüning, G. Th.** (fondmäklare), Börshuset (ingång fr. Trångsund), *St.*; rt. 44 26; st. 13 14; (vikarie: **Elmström, E. O.**)
Schultz, L. H. (fondmäklare), stadsfullm., Lilla Vattugatan 14, *C.*; rt. 50 89; st. 70 82; (vikarie: **Blomdahl, S. E.**)
Winge, J. E. (spannmål, frö och foderämnen), Brunnsgård 2, *St.*; rt. 85 00, 107 00; st. 142 25.

Skeppsklarerare.

Skeppsklarerare antagas af Handels- och sjöfartsnämnden, hvarefter Magistraten utfärdar förordnande. Skeppsklarerarna ombesörja fartygs klarering och hvad därmed äger sammanhang, förmedla aftal om befraktningar, om försäljning af fartyg eller andelar däri, ombyggnad, reparation och utrustning af fartyg samt om sjöförsäkringar och biträda vid haveriuppgörelser. Skeppsklarerare åligger att underrätta skeppare om hvad i afseende å fartyg, besättning, passagerare och last bör iakttagas enligt gällande författningar och de till efterrättelse för sjöfarande utfärdade tillkännagifvanden, att besörja om ingifvande till tullkammaren af de för fartygs visitation och inklarerung erforderliga handlingar, om föreskrifna afgifternas erläggande och om fartygs uppmätning, då sådana bör äga rum, att söka anskaffa laster och afsluta befraktningar, att, när fartyg skall afgå, föranstalta, dels att detsamma förses med alla de handlingar, som för lastens intagande och fartygets utklarering äro af nöden, äfvensom med sådana handlingar, som för resan och för fartygets inklarerung å destinationsorten skola från afgångsorten medföras, dels ock att påbudna umgåder betalas och lots, då sådan erfordras, varder anskaffad, samt att i öfrigt noggrant och redligt meddela redare, ägare af gods och skeppare de råd och det biträde, som kan lända till bevarande af deras rätt och fördel.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Instruktion. Kungl. skeppsklarerareordningen den 9 juni 1893.

Skeppsklarerare.

- AB. Otto Hellsten**, (verkst. dir. J. G. E. Hellsten), Skeppsbron 24, *St.*; rt. 2 01; st. 11 43, expeditionstid: 9—7.
AB. Olson & Wright (verkst. dir. Th. Roberg), Skeppsbron 18, *St.*; rt. 11 09; expeditionstid: 9—5.
Boman, E. R. (innehafvare O. J. B. P. de Perre), Skeppsbron 30, *St.*; rt. 6 74; st. 26 18; expeditionstid: 9—5.
Nordström & Thulin (innehafvare C. G. Thulin), Skeppsbron 34, *St.*; rt. 3 50; st. 23 69; expeditionstid: 9—8.

Notarii publici.

Notarii publici antagas af Handels- och sjöfartsnämnden, hvarefter förordnande utfärdas af Magistraten. Notarius publicus verkställer, då han

därom anlitas, sådana inom hans tjänstgöringsområde förekommande protester och andra förrättningar, hvilka enligt allmän lag eller särskilda författningar kunna eller böra af notarius publicus utföras; dock är han icke pliktig åtaga sig delgifvande af stämning eller annan handling. Notarius publicus åligger ock att, då han ej har hinder af andra ämbetsgörömmål, på anmodan bevitna underskrifter, bestyrka riktigheten af öfversättningar och afskrifter samt öfvervara utlottningar af obligationer äfvensom besiktningar, hvarom i sjölagen sägs. I öfrigt äger han att efter anmodan öfvervara jämväl andra förrättningar samt att lämna allmänheten biträde med upprättande af handlingar, som det icke enligt lag eller författningar tillkommer annan myndighet att utfärda.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Stadga. K. stadga angående notarii publici-befattningen den 6 okt. 1882 med ändring den 10 juli 1899.

Notarii publici.

- Millar, J. T.**, Storkyrkobrinken 11, *St.*; rt. 16 81; st. 11 68; expeditionstid: 9—3.
Oldenborg, U., Skeppsbron 8, *St.*; rt. 14 06; st. 29 36; personlig mottagningstid: 9—10 f. m.; expeditionstid: 9—3.
Fürstenberg, O. L., Storkyrkobrinken 11, *St.*; rt. 16 81; st. 11 68; expeditionstid: 9—3.
Svensson, U. E., Skeppsbron 8, *St.*; rt. 66; st. 20 09; expeditionstid: 9—3.

Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart (äfvén innefattande Stockholms skiljenämnd för spannmålshandeln, se nedan).

Skiljenämndens ändamål är att afgöra sådana tvister inom handels, industriens och sjöfartens områden, som vederbörande parter enats att öfverlämna till Nämndens afgörande. Skiljenämndens ledamöter, hvilka skola vara till antalet minst 48, högst 96, allmänt aktade, dugliga fackmän inom handels, industriens och sjöfartens olika grenar, utses för en tid af tre år af Handels- och sjöfartsnämnden i december månad. Skiljenämndens löpande göromål handhafvas af en styrelse, bestående af ordförande, en förste och en andre vice ordförande, valda på allmänt ordinarie möte.

Senaste valet ägde rum den 31 januari 1912.

Skiljenämndens styrelse.

- Carlson, O. F.**, direktör, ordf.; **Elliot, M.**, grosshandlare, förste vice ordf. **Blomberg, A. H.**, direktör, andre vice ordf.

Styrelsesuppleanter.

- Ramstedt, R. V.**, grosshandlare; **Thulin, C. G.**, generalkonsul; **von Schmalensée, K.**, direktör.

Skiljenämndens öfriga ledamöter.

Abramson, A. N., grosshandlare; **Almgren**, E. Hj. B., disponent; **Almström**, K. W., disponent; **Althin**, N. P., byggmästare; **Backman**, C. A., disponent; **Ballé**, O. S. S., grosshandlare; **Bergman**, A. D., ingenjör; **Björklöf**, J. E., handlande; **von Björnmarck**, A. E. A., sjökaptän; **Blomberg**, A. Hj., direktör; **Blomberg**, A. W., grosshandlare, stadsfullm.; **Bohman**, K. O. A., grosshandlare; **Bohman**, R. A., disponent; **Bolms**, G. J. E., grosshandlare; **Brinell**, J. A., öfveringenjör; **Broman**, J. W., direktör; **Clason**, I. G., förste intendent; **Dahlström**, S. O. F., grosshandlare; **Decker**, A., öfveringenjör; **Drakenberg**, J. A., direktör; **Du Rietz**, G., grosshandlare; **Engström**, C. S., direktör; **Feychting**, R. H., järnkramhandlare; **Francke**, O., grosshandlare; **Grumme**, A., grosshandlare; **Gumpert**, M. J., grosshandlare; **Hagström**, G. T., arkitekt; **Hallberg**, J. M., grosshandlare; **Hedborg**, O. F., sjökaptän; **Heiss**, F. P. G., disponent; **Hillman**, F. H., löjtnant; **Hylander**, S., konsul; **Högelin**, A. E., grosshandlare; **Isakson**, C. J. A., inspektör, stadsfullm.; **Jeansson**, J., direktör, v. konsul; **Lamm**, C. R., ingenjör; **Lamm**, H. F., grosshandlare, stadsfullm.; **Lamm**, O. L., direktör; **Laurentz**, W., grosshandlare; **Lindroth**, B. A., grosshandlare; **Lovén**, E. A., grosshandlare; **Lundberg**, K. A., kaptän; **Lundberg**, K. L., direktör; **Lundström**, K. B., grosshandlare; **Lübeck**, S. E. J., ingenjör; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Malmros**, F., disponent; **Nordahl**, H. E., sjökaptän; **Nycander**, O. J. T., direktör, stadsfullm.; **Olsson**, J., grosshandlare; **Rabe**, P. R., bankdirektör; **Ramström**, C. O., sjökaptän; **Richert**, J. G., professor; **Rosendahl**, G. Th., ingenjör; **Rosander**, C. A. J., ingenjör; **Sachs**, J. E., direktör; **Schnell**, C. J., f. d. grosshandlare; **Schröder**, C. G. C., bageriidkare; **Schönthal**, A. R., ingenjör; **Sellergren**, G. A., professor; **Seymer**, M. A., grosshandlare; **Simonsson**, C. N., grosshandlare; **Simonsson**, N. M., disponent; **Sjögren**, A. C. P., disponent; **Sondén**, K. G. A., ingenjör; **Stafing**, F. B., öfverstelöjtnant; **Swartling**, A. I., disponent; **Swartz**, P. J. J., grosshandlare; **Svedberg**, O. J., grosshandlare; **Söderbergh**, F., civilingenjör; **Söderman**, H. V., grosshandlare; **Ternström**, S. E., sjökaptän; **Tidblad**, A. E., ingenjör; **Wahlin**, C. A., grosshandlare; **Waldenström**, C. G., ingenjör; **Valentin**, Ph., direktör; **Wallin**, K. G., professor; **Wennberg**, F. J. A., grosshandlare; **Wennberg**, H. A., grosshandlare; **Westin**, O. E., professor; **Westrell**, G. F. U., grosshandlare; **Wicander**, C., grosshandlare; **Wickman**, G., arkitekt, stadsfullm.; **Widell**, A. Th., öfveringenjör; **Willborg**, W. R., sjökaptän; **Winborg**, J. Th., fabrikör; **Åberg**, G., direktör; **Åkerlindh**, J. G., direktör; **Öberg**, J. E. F., direktör; **Öhman**, E., J:or, grosshandlare; **Österlind**, E. A., grosshandlare.

Sekreterare.

Letström, H., advokat; rt. 123 05; st. 241 61.

Stockholms skiljenämnd för spannmåls-handeln.

Denna nämnd består af 18 ledamöter, som utses för ett år af Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart.

Styrelse.

Wahlin, C. A., grosshandlare, ordf.; **Åkerlindh**, G., direktör, vice ordf.; **Hallberg**, J. M., grosshandlare, vice ordf.

Ledamöter.

Almgren, E. Hj. B., disponent; **Ballé**, O. S. S., grosshandlare; **Bohman**, R. A. disponent; **Du Rietz**, G., grosshandlare; **Engström**, C. S., direktör; **Heiss**, F. P. G., disponent; **Hylander**, S., konsul; **Jeansson**, J., direktör, v. konsul; **Lovén**, E. A., grosshandlare; **Lundström**, K. B., grosshandlare; **Malmros**, F., disponent; **Seymer**, M. A., grosshandlare; **Simonsson**, C. N., grosshandlare; **Simonsson**, N. M., disponent; **Swartz**, P. J. J., grosshandlare; **Söderman**, H. V., grosshandlare; **Wennberg**, F. J. A., grosshandlare; **Wennberg**, H. A., grosshandlare; **Westrell**, G. F. U., grosshandlare; **Åberg**, G., direktör; **Öhman**, E., J:or, grosshandlare.

Sekreterare.

Letström, H., advokat; rt. 123 05; st. 241 61.

Kompromissrätten.

Skiljaktiga meningar i afseende å tillämpningen af handelsbruk samt andra tvister, grundande sig å merkantila förhållanden, må hänskjutas till afgörande af en kompromissrätt, bestående af fem ojäfviga och sakkunniga män, hvaraf en lagkunnig. Denne sistnämnde jämte tvenne andra ledamöter och trenne suppleanter utses för hvarje år af Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd samt Stockholms stads köpmannaförenings styrelse. Parterna utse för hvarje mål hvar sin kompromissarie.

Kompromissrätten har ännu icke behöft sammanträda. Handels- och sjöfartsnämnden har därför år 1912 beslutat att t. v. icke utse några ledamöter i kompromissrätten.

Dispaschör.

Dispaschör har att på begäran verkställa utredning och fördelning af gemensamt haveri, hvarmed enligt 187 § sjölagen förstås skada, som till räddning ur en fartyg och last gemensamt hotande fara med afsikt tillfogas fartyg eller last, äfvensom all annan uppoffring, som göres för sådant ändamål, samt skada och kostnad, som vållas eller uppkommer till följd af dylik åtgärd. Gemensamt haveri skall enligt 187 § i sjölagen närmare angifna grunder gäldas af fartyg, frakt och last i förhållande till hvar-

Hsn.

deras värde. Enligt sjölagens 218 § skall äfven utredning och fördelning af i nämnda lagrum omnämndt s. k. enskildt haveri verkställas af dispachör, om någon, som har del i haveriet, påfordrar detta. Slutligen har dispachör att, om tvist uppstår angående ersättningsskyldighet, som på grund af försäkringsaftal enligt sjölagens bestämmelser må åligga försäkringsgivare, härom afgifva yttrande. Dispachörens å tjänstens vägnar afgifna utlåtande kallas dispasch, och, om detta utlåtande ej inom viss tid öfverklagas, vinner det laga kraft och blir för parterna bindande.

Enligt *stadgan angående dispachörsväsendet den 10 november 1911* skall i hvardera af städerna Stockholm och Göteborg finnas anställd en dispachör med visst bestämt tjänstgöringsområde. Dock äger den nuvarande dispachören i Malmö att fortfarande, så länge han kvarstår i tjänsten, utöfva densamma i enlighet med de grunder, som blifvit bestämda vid hans tillsättning. Enligt berörda stadga skall till biträde åt hvardera af dispachörerna i Stockholm och Göteborg anställas en

dispachörsassistent. Dispachör tillsättes af Konungen och dispachörsassistent förordnas för en tid af två år i sänder af magistraten i staden. För behörighet att söka dispachörs- eller dispachörsassistentbefattning erfordras bl. a. att hafva fullgjort hvad för behörighet att utöfva domarämbetet är föreskrifvet. Magistraten i staden är den myndighet, under hvilken dispachör och dispachörsassistent lyda i och för tjänsten, hvarjämte handels- och sjöfartsnämnden äger att öfvervaka dispachörs tjänstutöfning. Dispachör åtnjuter arfvode för de af honom upprättade dispascher enligt Kungl. Maj:ts den 19 januari 1883 utfärdade taxa. Dispachörsassistenten åtnjuter arfvode (kr. 2,000 om året) af statsmedel.

Dispachör.

Hasselrot, P. A. Träffas å ämbetsrummet, Kornhamnsg. 53, *St.*, 10—2; *rt.* 10 76.

Dispachörsassistent.

Lundberg, J. B. Y.

Stockholms stads byggnadsnämnd.

Byggnadsnämnden.

Slottsbacken 6 (ingång från Bollhusgränden), *St.*; *rt. 55 95, 82 25, 82 49 och 92 72; st. 28 46, 25 64, 25 68, 23 91 och 21 16; sessionstid hvarje onsdag; expeditionstid: 11—2.*

Byggnadsordningarna från 1725, 1736 och 1763 med flera å ha blifvit afösta med nya författningar i enlighet med utvecklingens kraf. Hufvudstadens nuvarande privata byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för Rikets städer af den 8 maj 1874 (en Kungl. kommitté har utarbetat ett förslag till ny byggnadsstadga för riket, öfver hvilket förslag Stadsfullmäktige den 7 febr. 1910 afgifvit yttrande), Stockholms stads byggnadsordning af den 13 december 1890 (jfr ang. Byggnadsordningskommittén, sid. 168) samt lagen ang. stadsplan och tomtindelning af den 31 augusti 1907. Dessa författningar afse dels genomförandet af den antagna stadsplanen, dels tillgodoseende af den enskilde byggherrens rätt och den enskilde invånarens säkerhet i sanitärt afseende m. m.

Närmaste inseedet öfver Stockholms stads bebyggande utöfas numera af Byggnadsnämnden, hvars verksamhet började år 1875 och som afgör alla ärenden, hvilka skola enligt byggnadsstadgan och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets pröfning. Nämnden äger att genom föreläggande af vite göra sig hörsammad. Den består af fem ledamöter, valda för fyra år, två af Magistraten och tre af Stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. För ett år i sänder väljer Nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet åt, att i afseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas, att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande m. m. I alla till Byggnadsnämndens omvårdnad hörande frågor af sådan beskaffenhet, att de skola af Stadsfullmäktige pröfvas, äger Nämnden att hos Fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos Öfverståthållareämbetet. Innan Stadsfullmäktige afgöra förslag till stadsplan eller ändring däraf, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomtreglering, där sådan bör af Stadsfullmäktige pröfvas, skall, såvida ej Byggnadsnämnden själf väckt förslaget, dess yttrande inhämtas. Nämnden har till sitt biträde en

stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i öfrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Alla dessa med undantag af stadsingenjören, som äfven lyder under Drätselnämnden, tillsättas och entledigas af Byggnadsnämnden (ang. stadsingenjörens tillsättning och skyldigheter se sid. 43).

Stadsarkitekten skall vara tillstådes vid Nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i öfverläggningen men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i afseende å de frågor, som höra till hans befattning.

För att å Nämndens vägnar verkställa inspektion af de under Nämndens pröfning hörande byggnadsföretag tillsätter Nämnden tvenne byggnadsinspektörer.

Till biträde vid behandlingen af ärenden rörande hissar, äger Nämnden, jämväl anlitat af Öfverståthållareämbetet förordnade hissinspektörer.

Instruktion m. m. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890 och 26 maj 1899. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj 1896, 24 aug. 1896, 7 jan. 1898, 7 april 1898, 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 30 nov. 1901, 17 mars 1906, 5 juli 1906, 15 juli 1907, 21 mars och 21 sept. 1910. Instruktion för de hos Byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer den 19 jan. 1910.

Stat år 1913. Utgifter: 70,710 kr.

Aflöningar m. m. Lönereglering är af Stadsfullmäktige beslutad, men har ännu ej trätt i kraft i afvaktan på fastställande af viss taxa genom K. Majst; denna fastställelse har emellertid lämnats den 31 jan. 1913 och träder taxan i kraft den 1 juli 1913, hvarefter den nya löneregleringen torde börja tillämpas. Ordförande: arfode 2,500 kr. Fyra ledamöter: arfode 2,000 kr. Sekreterare: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjppgr 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. samt sportler, uppskattade till 2,000 kr. Stadsarkitekt: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjppgr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. samt sportler efter taxa, uppskattade till 3,500 kr. Arkitekt: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjppgr 900 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Sju extra arkitekter: arfode för den tjänstgörande 350 kr. pr månad. Tre byggnadsinspektörer: 5,500 kr. Ställningsinspektör: arfode 3,000 kr. Ingenjör: arf-

Bn. vode 2,400 kr. Amanuens å Nämndens expedition: arfvode 1,800 kr. En biträdande tjänsteman å sekreterarexpeditionen: arfvode 1,200 kr. Ett skrifbiträde: lönegrupp 4. Två vaktmästare: lön 800 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. En extra vaktmästare: arfvode 900 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande.

Hammarberg, J. F., rådman (som led. vald af Magistraten).

Ledamöter.

Busch, O. A., major (vald af Stadsfullm.).
Klintberg, C. T., rådman (vald af Magistraten).
Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).
Tengdahl, K. A., stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Suppleanter.

Flensburg, E. G., rådman (vald af Magistraten).
Kinberg, A. G. H., major, Stadens byggnadschef (vald af Stadsfullm.).
Lindahl, P. A. L., öfverstelöjtnant (vald af Stadsfullm.).
Redtz, J. M., byggmästare (vald af Stadsfullm.).
Strahl, A. A. F., rådman (vald af Magistraten).

Sekreterare.

Lagerwall, S. B. G., rt. 82 25, st. 25 64; mottagningstid: 11—2.

Delegerad för inspektion af Stadsingenjörskontoret.

(Byggnadsnämnden utser härför en delegerad och Drätselnämnden två, se sid. 35.)

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.

Stadsarkitekt.

Salin, K. E., rt. 92 72; st. 25 68; mottagningstid: 1—3 utom fredagar, då besiktningsarbetet verkställas.

Stadsingenjör.

Ygberg, H. O. A. Träffas å Stadsingenjörskontoret, se sid. 43.

Arkitekt.

Hallman, P. O., tjl. und. 1913 (jfr sid. 44), tf. **Westholm, J. S.** (se nedan).

Extra arkitekter.

Westholm, J. S., tf. arkitekt (se ofvan); **Bagger, J. A.**; **Linden, G.**; **Roland, A. I.**; **Sjöqvist, J. A.**; **Kjellin, E. R. I.**; **Asplund, E. G.**

Byggnadsinspektörer.

Landewall, G. E. (Nörrmalm och Östermalm); **Brandel, J. G. G.** (Kungsholmen, Staden inom broarna och Södermalm); en vakant.

Ställningsinspektör.

Siösteen, B. A.

Ingenjör.

Gelin, A. A.; mottagningstid: måndagar och torsdagar 1—3.

Amanuens.

Seth, J. K. J.

Biträdande tjänsteman.

Lundgren, O. A.

Skrifbiträde.

Uddquist, Elin M.

Vaktmästare.

Uddquist, A. O.; **Björk, G. A.**; **Kelén, N. J. V.** (extra).

Ansvariga byggmästare i Stockholm, godkända af Byggnadsnämnden.

Då den i äldre årgångar af Kalendern under denna rubrik intagna förteckningen ej med ledning af för Statistiska kontoret tillgängliga källor kunnat göras fullt korrekt och då Byggnadsnämnden på förfrågan förklarar sig sakna möjlighet att lämna uppgift om, hvilka sådana af Nämnden godkända byggmästare i Stockholm faktiskt utöfva byggnadsyrket, utslutes sagda förteckning i årets kalender såsom tilläfvad missvisande.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

Stora Nygatan 2 B, St.; expeditionstid: 3—4 (under juni, juli och augusti 11—12 f. m.) Inga telefoner. Sessionstid växlande.

I ett år 1865 afgifvet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i hufvudstaden hemställde Stadsfullmäktige hos Kungl. Maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrifningsförrättningar i Stockholm, hvarefter Öfverståthållareämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En af Ämbetet tillsatt kommitté afgaf sedermera förslag, öfver hvilket Stadsfullmäktige hördes. Därvid afstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrifningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande af en mantalsnämnd med underlydande rotmän. Detta förslag, som tillstyrktes af Öfverståthållareämbetet, godkändes i hufvudsak af Kungl. Maj:t den 10 november 1876, hvarefter Mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet.

Mantalsnämnden älliger att hafva inseende öfver mantals- och skattskrifningen i Stockholm samt tillse, att såväl till grundval och rättessnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vidt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring öfver hufvudstadens invånare verkställas. Nämnden äger att själf eller genom ombud så införa som utom domstol utföra och bevaka Stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består af öfverståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom af polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två af Stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i Hälso- och Fattigvårdsnämnderna samt folkskoleinspektören. Stadsfullmäktige, Hälso- och Fattigvårdsnämnderna samt Folkskoleöfverstyrelsen äga att för två år utse, Stadsfullmäktige två och en hvar af de öfriga en suppleant att inträda i Nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot.

Mantalsnämnden biträdes af en kontrollant och protokollsförare samt rotmän, f. n. till antalet 33 (se nedan).

Nämnden förfogar enligt Stadsfullmäktiges beslut den 1 juni 1886 öfver anslaget till juridiskt biträde åt mindre bemedlade.

Lagar m. m. Kungl. bref till Öfverståt-

hållareämbetet den 10 nov. 1876 ang. fastställande af grunder för ordnande af mantals- och skattskrifningen i Stockholm. K. förordning den 28 maj 1897 angående mantalsskrifning i Stockholm med ändr. den 23 dec. 1908 och den 26 nov. 1909. K. instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd den 24 maj 1878 med ändring den 10 april 1895.

Stat år 1913. Utgifter: 288,185 kr.

Aflöningar m. m. Kontrollant och protokollsförare: arfvode 3,000 kr. Vaktmästare: arfvode 200 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (själfskr.).

Ramstedt, J. O., öfverståthållare.

Ordförandens suppleant (själfskr.).

Hintze, T., underståthållare.

Ledamöter.

Tamm, W. A., polismästare (själfskr.).

Andersson, L. I., förste stadsläkare (själfskr.).

Medin, K. O., professor (själfskr. som ordf. i Hälsovårdsnämnden).

Sundberg, G. E., justitieråd (själfskr. som ordf. i Fattigvårdsnämnden).

von Schéele, F. A., förste folkskoleinspektör (själfskr.).

Barthelson, C. G., Stadsfullmäktiges sekreterare (vald af Stadsfullm.).

Söderberg, J. E., förste aktuarie (vald af Stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (själfskr.).

Aspelin, J. M., andre stadsläkare (själfskr.).

Cederborg, A., rådmän, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Klefbeck, E. A., komminister, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Friedholm, J. A., rådmän (vald af Hälsovårdsnämnden).

Lindblom, F. G. A., fattigvårdsinspektör (vald af Fattigvårdsnämnden).

Bergman, J. S., andre folkskoleinspektör (vald af Folkskoleöfverstyrelsen).

Kontrollant och protokollsförare.

von Friesen, F. Hj.

Vaktmästare.

Ericsson, A. G.

Mn.

Rotemän.

Expeditionstider: 8—11 f. m. (under juni, juli och augusti 9—11 f. m.).
Adresser, se nedan.

Bokföringen af Stadens invånare ombesörjes af särskilda, af Kommunen aflönade personer, hvilka kallas rotemän och hafva att hvar för sig utöfva sin verksamhet för ett särskildt område af hufvudstaden, kalladt rote. Rotemännen lyda i afseende å mantalsskrifningen under Mantalsnämnden.

Allt efter som mantalsuppgifterna för roten komma rotemannen tillhanda, skall denne under en af Öfverståthållareämbetet utsedd kontrollants inseende granska dessa uppgifter och tillhörande hufvudförteckningar. Mantalslängden skall tilllika med de till längden hörande mantalsuppgifter och register före mars månads utgång inlämnas till Öfverståthållareämbetet, genom hvars försorg längden granskas. Inom samma tid skall mantalsskrifningskontrollanten till Ämbetet ingifva rapport öfver den af honom verkställda granskningen.

Roteman skall med skyndsamhet besvara förfrågningar, som af Öfverståthållareämbetet, någon Stadens myndighet, pastorsämbete m. fl. framställas angående personers bostad, mantalskrifningsort eller dylikt, hvarom mantalsboken lämnar upplysning.

(Om rotemännens åligganden i afseende å den allmänna fattigvården, se under rubr. För-samlingarnas fattigvårdsstyrelser, sid. 94.)

Rotemännens antal är f. n. 33, sedan fr. o. m. 1913 års början tvenne rotar tillkommit i den inkorporerade Brännkyrka församling.

Instruktioner m. m. K. förordningen den 28 maj 1897 angående mantalsskrifning i Stockholm med ändr. den 23 dec. 1908 och 26 nov. 1909. Instruktion för rotemännen i Stockholms stad, fastställd af Mantalsnämnden den 12 juni 1888 med ändr. den 14 okt. 1892 och den 14 mars 1908. (Föreskrifter, fastställda af Fattigvårdsnämnden den 15 okt. 1877, att för rotemännens verksamhet i fattigvårdshänseende tills vidare gälla.) Ang. stadens indelning i rotar, se vidare statistiska afdelningen.

Aflöningar m. m. Mantalsnämnden undantogs vid 1911 års löneroglering. Trettio två rotemän: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjpgr 900 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., dessutom bostad (600). En roteman (å öfvergångsstat): 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjpgr 840 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., dessutom bostad (400). Skrifvarehjälp till trettio två rotemän: 1,000 kr. till hvar och en. Skrifvarehjälp till en roteman: 600 kr. Till förordnande af biträden i de större rotarna; högst 4,750 kr. Trettio tre vaktmästare hos rotemännen: arfvode 575 kr. Dessutom tillkommer ersättning åt vaktmästarne för mantalsuppgifters insamlande, högst 4,000 kr.

1. Storkyrkoroten.

Svartmangatan 21 & 23, St.

Roteman.

Hedström, G. E.

Vaktmästare.

Uppgren, J. V.

2. Klara kyrkorote.

Klara V. Kyrkogata 20, C.; ing. fr. kyrkoplan.

Roteman.

Nyström, J. M.

Vaktmästare.

Krantz, G. A.

3. Hötorgsroten.

Slöjdgatan 9, C.

Roteman.

Zander, C. C. I.

Vaktmästare.

Bröderman, A. G.

4. Kungsbroroten.

Handtverkaregatan 32, K.

Roteman.

Lund, J. F. A.

Vaktmästare.

Hallman, C. O.

5. Tegnérroten.

Vallingatan 30, C.

Roteman.

Giertha, J. B. S.

Vaktmästare.

Wellander, A.

6. Observatorieroten.

Vegagatan 18, Va.

Roteman.

Lennartson, A. G. C.

Vaktmästare.

Cæsar, C. G.

7. Jakobsroten.

Lästmakaregatan 20, C.

Roteman.

Alm, C. S.

Vaktmästare.

Björck, A. G.

8. Roslagsroten.

Regeringsgatan 74, C.

Roteman.

Sandstedt, K. G.

Vaktmästare.

Sundberg, J. A.

9. *Humlegårdsroten.*

Valhallavägen 37, Ö.

Roteman.

Schröder, C. E.

Vaktmästare.

Granquist, O. G.

10. *Nybroroten.*

Nybrogatan 16, Ö.

Roteman.

Paulson, L.

Vaktmästare.

Strand, E. E.

11. *Artilleriroten.*

Artillerigatan 48 A, Ö.

Roteman.

Jakobsson, K. G.

Vaktmästare.

Ekström, K. G.

12. *Danviksroten.*

Fjällgatan 31, Sö.

Roteman.

Wahlberg, H.

Vaktmästare.

Jansson, G. H.

13. *Stadsgårdsroten.*

Folkungagatan 77, Sö.

Roteman.

Lundberg, C. A.

Vaktmästare.

Ekström, E. V.

14. *Skanstullsroten.*

Katarina Bangata 9 A, Sö.

Roteman.

Ahlm, J. M.

Vaktmästare.

Askerlind, A. F.

15. *Maria kyrkorote.*

Högbergsgatan 40, Sö.

Roteman.

Jakobsson, G. H. W.

Vaktmästare.

Sundqvist, C. G. M.

16. *Tantoroten.*

Krukmakaregatan 22, Sö.

Roteman.

Söderberg, O. G.

Vaktmästare.

Carlsson, A. G.

17. *Kronobergsroten.*

Kungsholmsgatan 28, K.

Roteman.

Österdahl, H. M.

Vaktmästare.

Åhrman, K. O.

18. *Teknologroten.*

Tegnérsgatan 38, Va.

Roteman.

Zettergren, C. A. L.

Vaktmästare.

Tjäder, J. E.

19. *Skinnarviksroten.*

Bellmansgatan 8, Sö.

Roteman.

Hesselman, S. E., tf.

Vaktmästare.

Österlund, K. E.

20. *Narvaroten.*

Storgatan 34, Ö. Dj.

Roteman.

Ekermann, L. G.

Vaktmästare.

Hellström, J.

21. *Vanadisroten.*

Surbrunnsgatan 35, Va.

Roteman.

Holm, J. G.

Vaktmästare.

Wahlström, J. V.

Mn.

22. Vasaroten.
Norrtullsgatan 21, Va.
Rotemän.

Ohlsson, E. L.
Vaktmästare.

Vestberg, E. H. _____

23. Karlsviksrotten.
Drottningholmsvägen 12 B, K.
Rotemän.

Rathsman, K. W.
Vaktmästare.

Matisson, E. A. _____

24. Karlaroten.
Linnégatan 58, Ö.
Rotemän.

Fogelström, O. T.
Vaktmästare.

Andersson, K. H. _____

25. Barnängsrotten.
Skånegatan 55, Sö.
Rotemän.

Vakant.
Vaktmästare.

Jansson, O. V. _____

26. Norrtullsrotten.
Dalagatan 78 A, Va.
Rotemän.

Åberg, V. V. E.
Vaktmästare.

Sundström, J. E. _____

27. Karlbergsrotten.
Rörstrandsgatan 56 B, Va.
Rotemän.

Jakobsson, U. G. W., tf.
Vaktmästare.

Lenander, I. H. _____

28. Eriksbergsrotten.
Frejgatan 3, Va.
Rotemän.

Funck, C. J. A., tf.
Vaktmästare.

Samuelsson, L. E. _____

29. Kristinebergsrotten.
Kungsholmsgatan 64, K.
Rotemän.

Modin, F. H. A.
Vaktmästare.

Green, A. G. _____

30. Birkaroten.
Tomtebogatan 5, Va.
Rotemän.

Bengtsson, V. O.
Vaktmästare.

Thalin, J. N:son. _____

31. Heleneborgsrotten.
Ringvägen 8, Sö.
Tf. Rotemän.

Ekermann, E. O. L.
Tf. Vaktmästare.

Thavenius, C. A. _____

32. Enskederotten.
Björkvägen 72, Enskede; rt. Enskede 70;
st. Enskede 61.
Tf. Rotemän.

Öström, G. F. H.
Tf. Vaktmästare.

Carlsson, C. G. _____

33. Liljeholmsrotten.
Kommunalhuset, Liljeholmen; rt. Liljeholmen 10; st. Liljeholmen 38.
Tf. Rotemän.

Öhrström, O. E.
Tf. Vaktmästare.

Larsson, J. L. _____

Juridiskt biträde åt mindre bemedlade.
(Fattigsakförare).

Till fattigsakförare uppfördes för första gången i 1884 års stat 5,000 kr. (genom Stadsfullmäktiges beslut den 31 dec. 1883).

Fattigsakförare åligger att med juridiskt biträde utom rätta samt vid domstol i Stockholm kostnadsfritt tillhandagå medellösa medlemmar af kommunen. Till erhållande af dylikt biträde är endast den berättigad, som saknar förmåga

och enligt rotemans intyg är af medellöshet hindrad att själf sköta sina rättssaker, fattigsakföraren dock obetaget att åt medellös lämna kostnadsfritt biträde, utan att rotemans intyg företes. Hvarje till kostnadsfri behandling anmäldt ärende skall uppföras i ett diarium, som angifver såväl i oafbruten följd dag och nummer för anmälan som och ärendets beskaffenhet jämte de däraf föranledda åtgärder, allt efter som de vidtagas. Detta diarium skall vara tillgängligt för den ledamot af Mantalsnämnden, som af Nämnden utses att hafva inseende öfver sakförarne. Sakförare skall hvarje söckendag kl. 8—9,30 f. m. vara för rättssökande tillgänglig i sin lokal, och skall kungörelse härom minst en gång i månaden af honom införas i Stockholms Dagblad. Vill sakförare mot ersättning lämna juridiskt biträde åt någon, som icke äger fordra eller eljest finnes böra komma i åtnjutande af sådant biträde kostnadsfritt, är han skyldig att på förhand upplysa, att ersättning skall lämnas.

En den 18 nov. 1907 tillsatt kommitté för utredning rörande behovet af kostnadsfri rättshjälp afgaf den 31 dec. 1909 slutligt betänkande (BuBih. 1910 n:r 4). Den 25 februari 1913 beslöto Stadsfullmäktige en omorganisation af den nuvarande fattigsakförareinstitutionen, så att en anstalt för kostnadsfri rättshjälp åt mindre bemedlade, *Stockholms stads rättshjälpskontor*, skulle upprättas under en särskild af Stadsfullmäktige utsedd styrelse på tre ledamöter; en instruktion antogs och underställdes

Kungl. Maj: men har ännu icke fastställts. **Mn.** Kontoret är afsedt att börja sin verksamhet den 1 okt. 1913.

Instruktion. Mantalsnämndens instruktion för fattigsakförarne i Stockholm den 13 juni 1892, med tillägg den 27 maj 1894.

Anslag år 1913: högst 7,800 kr.

Aflöningar m. m. Två fattigsakförare: hvardera arfvode 3,000 kr., hyresbidrag 300, till expenser för båda 1,200 kr.

Södra distriktet.

(Storkyrko, Maria, Katarina och Brännkyrka församlingar.)

Fattigsakförare.

Bergendal, E. F., tf., Katarinavägen 9 B, Sö., rt. 109 29; st. 134 35, mottagningstid: 8—9,30 f. m.

Norra distriktet.

(Klara, Kungsholms, Adolf Fredriks, Gustaf Vasa, Matteus, Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.)

Fattigsakförare.

Fogelqvist, G. P. O., tf., Klarabergsgatan 46, C., mottagningstid: 8—9,30 f. m.

Ges.

Stockholms gas- och elektricitetsverk jämte i samband därmed stående institutioner.

Gas- och elektricitetsverken.

Stockholms stads gasverk och elektricitetsverk förvaltas af en gemensam styrelse, benämnd Styrelsen öfver Stockholms gas- och elektricitetsverk och bestående af fem ledamöter, hvilka af Stadsfullmäktige väljas för två kalenderår vid det tillfälle, då de i kommunalförordningen omförmälda nämnder väljas. Vid val af styrelseledamöter utses äfven två suppleanter. Styrelsen väljer vid början af hvarje tjänstgöringsår inom sig en ordförande samt äger att i öfrigt fördela göromålen på sätt lämpligast synes. Stadsfullmäktiges pröfning underställas de Styrelsens beslut, som angå priset å gas resp. elektrisk ström såväl för den allmänna gatubelysningen (enligt Stadsfullmäktiges beslut den 17 juni 1912 må dock Styrelsen och Drätselnämndens andra afdelning öfverenskomma om debiteringen för olika slag af lyktor och lampor för den offentliga belysningen) som för öfrig förbrukning, leverans af gas, resp. elektrisk ström till platser utanför staden, gasens lyskraft, reglemente för begagnande af gas från Gasverket, resp. elektrisk ström från Elektricitetsverket samt upptagande af lån på längre betalningstid eller större belopp, än att det kan med det löpande årets inkomster täckas. Öfver verkens förvaltning och rörelse skola föras fullständiga räkenskaper, hvilka, avslutade för kalenderår, skola tillika med de hos Styrelsen förda protokoll samt en särskild redogörelse för förvaltningen af verkens angelägenheter senast den 1 därpå följande april tillhandahållas revisorerna, hvilka till ett antal af tre utses af Stadsfullmäktige. Revisionsförrättningen bör vara avslutad och berättelse därofver till Styrelsen aflämnad inom den 1 juli. I början af hvarje år aflämnar Styrelsen till Drätselnämndens andra afdelning uppgift å de rörlednings- och kabellägningsarbeten, som skola under året utföras.

Direktören är ensam föredragande inför Styrelsen (befattningen upprättades genom Stadsfullm:s beslut den 23 mars 1908).

Instruktioner m. m. Kungl. instruktion för Styrelsen öfver Stockholms gas- och elektricitetsverk den 8 maj 1908. Arbetsordning för Styrelsen öfver Stockholms gas- och elektricitetsverk jämte instruktion för direktören, öfveringenjörerna och sekreteraren den 7 maj 1909. Stadsfullmäktiges reglemente för begagnande af gas från Stockholms gasverk den 16 dec.

1912 och Stadsfullmäktiges reglemente för begagnande af elektrisk ström från Stockholms elektricitetsverk den 16 dec. 1912. Taxa för gas, levererad från Stockholms gasverk, af Stadsfullmäktige fastställd den 21 december 1911. Aftal och taxa ang. leverans af gas från Stockholms gasverk till Sundbybergs köping, af Stadsfullmäktige fastställd den 29 april 1912. Taxa för elektrisk energi, levererad från Stockholms elektricitetsverk, af Stadsfullmäktige fastställd den 13 mars 1911. För inkorporerade områden bestämmas taxorna i hvarje fall af Stadsfullmäktige. Bestämmelser ang. arbets- och löneförhållanden vid verken äro utfärdade af direktören den 28 aug. 1909, i december 1910 och i december 1911.

Stat år 1913. Utgifter: 14,540,400 kr. (däraf för utvidgningar 3,533,000 kr.). Inkomster: 12,632,680 kr.

Styrelsen öfver Stockholms gas- och elektricitetsverk.

Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61; st. 90 03, sammanträder minst en gång hvarje månad.

Ordförande.

Östberg, J., f. d. kammarrättsråd, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

*Backman, C. A., disponent.

*Elliot, M., grosshandlare.

Ramström, C. A., civilingenjör.

Richert, J. G., f. d. professor.

Suppleanter.

*Thelander, C. T. F. ingenjör, stadsfullm.

Widegren, S. P., kassör, stadsfullm.

Direktör och föredragande.

Dahländer, R., (se under hufvudkontoret).

Sekreterare och juridiskt biträde.

(2,400 kr.; ej å stat.)

Hildebrand, E.

Hufvudkontoret.

(Gemensamt för båda verken.)

Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61, 136 17; st. 14 40, 90 03; expeditionstid: 9-5; lördagar och helgdagsaftnar 9-2.

Direktör (0).

Dahlander, R., mottagningstid: 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Kontorschef (15).

Kihlström, O., mottagningstid: 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Korrespondent och föreståndare för biproduktförsäljningen

(12; personligt lönetillägg 900 kr).

Edberg, F. O. Träffas säkrast 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Kanslist (10).

Larsson, C. J.

Förste bokförare (12).

Carlson, C. F. kvarstår som kamrerare å äldre stat); **Winge, F. G. E.**

Kassör (13).

Roggen, H. A.; rt. 103 82; st. 64 22.

Biträdande kassör (11).

Andersson, A. G.; rt. 103 82; st. 64 22.

Bokhållare.

Pettersson, G. E. (11, å öfvergångsstat i grupp 9); **Södersten, K. O. S.** (10); **Widfond, S. A.** (10).

Materialförvaltare (13).

Pihlgren, O. V.; mottagningstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30; rt. 91 63; st. 65 86.

Förrådsbokhållare (10).

Nyström, J. D. rt. 91 63; st. 65 86.

Extra förrådsbokhållare

(3,000 kr.).

Nylén, A. E.

Förste vaktmästare (6).

Johansson, F. A. O.

Gasverken.

Adresser, tel. m. m. se nedan.

Först år 1846 enades de olika församlingarnas husägare om lämpligheten af att göra gatubelysningen till en för hela Staden gemensam angelägenhet. Något formligt beslut därom fattades likväl icke förrän den 9 okt. 1850, då beslutanderätten hade öfvergått till Sockenstämmonämnden. Den 18 dec. 1853 tändes gasen första gången i Stockholm. I januari året därpå var gasbelysningen införd i Klara, Jakobs och Storkyrkans församlingar. Belysningen hade Staden på vissa koncessionsvillkor tills vidare öfverlåtit på ett gasbelysningsbolag. Det dröjde till hösten 1860, innan gasbelysningen utsträcktes till Stadens

öfriga församlingar. Tio år därefter hade en utvidgning af gasverket blifvit en nödvändighet. Stockholms stad hade bland de nämnda koncessionsvillkoren förbehållit sig rätt att efter trettio års förlopp inlösa gasverket, och Stadsfullmäktige beslutade nu att begagna denna rätt. Vid koncessions tidens utgång den 1 juni 1884 öfvergick till följd häraf gasverket i Stadens ägo, och gastillverkningen började med sagda dag att drivas för Stadens räkning. Inlösningssumman för Gaslysningsaktiebolagets verk med rörnät och inventarier utgjorde 3,003,333 kr. Genom utvidgningsarbeten, som i det närmaste voro färdiga hösten 1885, ökades det inlösta gasverket, Klaragasverket, till dubbla storleken. När tidpunkten för Gasverkets ytterligare utvidgning var inne, beslöts att anlägga ett nytt gasverk. Plats för det nya gasverket erhöles i dåvarande Hjorthagen inom Kungl. Djurgården med strand vid Lilla Värtan, hvarjämte besittningsrätten till lägenheterna Mariedal och Ropsten förvärfvades för vinnande af ökad strandutrymme. Planen till det nya verket, Värtagasverket, uppgjordes med hänsyn till såväl Klaragasverkets framtida nedläggande som behofvet af utvidgning under de närmaste 20 å 25 åren. Byggnadsarbetena togo sin början den 1 april 1890 och fortgingo oafbrutet till hösten 1893, då anläggningen började tagas i användning och för första gången tillförde staden gas. Verket har sedermera utvidgats med flera nybyggnader, bl. a. med en större administrationsbyggnad vid Torsgatan, som togs i bruk år 1906.

Stat år 1913. Utgifter: 7,292,400 kr. (däraf för utvidgning 827,000 kr.). Inkomster: 7,190,680 kr. Beräknad vinst att inbetalas till Drätselnämndens första afdelning 406,604: 03 kr., dessutom odisponerad vinst för 1911 318,675: 97 kr.

Förvaltningen.

Torsgatan 22, Va.; expeditionstid: 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Öfveringenjör (0).

Blomqvist, E. R., rt. 91 61; st. 90 03; mottagningstid 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Kanslist (10).

Ljungborg, O. E., rt. 91 61; st. 90 03.

Förste kontorskrifvare (12).

Lindström, K. F. (å Räkningkontoret); rt. 91 64; st. 79 98.

Kontorskrifvare (och kassör) för biproduktförsäljningen (10).

Tegnér, U. W.; rt. 1 31; st. 79 97.

Bokhållare

Nescher, D. E. (11); **Larsson, J. E.**, **Keyser, F. R.**, **Hagberg, J. T. F.** (10).

Ges.

Kontorsskrifvare.

Eckerström, L. A., tjl. (se Elektricitetverket),
Fröding, V. C. H., Broman, I. R., Moberg, K.
G., Nylén, A. E., tjl. (se under Hufvudkontoret);
Ericsson, N. J. W., Johanson, T. (9);
Carell, S. T., Bergström, C. G. R. (8); Ågren,
B. W., Fredriksson, E. G., Enblom, K. J. E.,
Nylén, A. G., Höppner, J. R., Åberg, P. (7);
Svensson, N. G. A., tf.

Extra kontorsskrifvare

(1,080—1,320 kr.).

Svensson, N. G. A., tjl., tf. kontorsskr.; Carlsten
J. O.; Almström, K. H.; Bergstrand, K. H.;
Morén, O. W.; Sundin, E. T. E.; Lindahl, K. F.

Kontorsbiträden (5).

de Frumerie, Ingrid; Fogelström, J. Gabrielle;
Edlind, Maria L.; Karlson, Elsa L.; Eriksson,
T. Majken T.; Jonsson, Anna E.; Andersson,
Elin H.

Extra kontorsbiträden

(1,080 kr.).

Stenfelt, Edith H. M.; Persson, Judith L.

Dessutom tjugutvå inkassare med 1,200
kr. samt fyra ålderstillägg å 200 kr. (dessutom
provision och ackordersättning) och fyra *expeditionsvakter*.

Värtagasverket.

Värtan; rt. 29 51; expeditionstid: 9—4,30;
lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör för gastillverkningen

(17; nuv. innehavf. kvarstår å äldre stat såsom
ingenjör för gastillverkningen, uppbar som förste
ingenjör ett arfvode af 600 kr.).

Pettersson, I.; rt. 29 51.

Ingenjörer för gastillverkningen (14).

Hultman, G. H. tf. byråingenjör (se nedan),
tf. Morén, K. E. (se nedan); Telander, N. G.

Extra ingenjör för gastillverkningen

(4,500 kr.).

Lidberg, K. S.

Föreståndare för laboratoriet

(4,500 kr.; ej å stat).

Bergh, C. Å.

Kemister

(2,400 kr.—2,700 kr.; ej å stat).

Thäberg, N. T.; Ericson, E. H.

Ritare

(1,200—2,700 kr.; ej å stat).

Norén, B. I.; Söderberg, S. E. B.

Förste verkställare (11).

Stenberg, K. L.

Verkmästare (9).

Danielsson, S. E.

Gasmästare (10).

Cronwall, J.; Johansson, J.; Larsson, J. W.

Koksmästare (10).

Sjölund, K. J.

Förrådsbokhållare (10).

Eklund, O. T., rt. 91 82; st. 90 73.

Bokhållare (10).

Gihl, C. I. E.

Kontorsskrifvare.

Hedman, G. R. (9); Ericson, H. T. S., tf. (7).

Extra kontorsskrifvare

(1,200—1,560 kr.).

Johansson, A. W. F.; Andersson, C. A.; Strandberg,
K. V.; Gillstedt, A. H.; Malmberg, E. K. G.

Extra kontorsbiträde

(1,200 kr.).

Carlsson, L. M. Emy.

Dessutom aderton *arbetsförmän*. Antalet
arbetare vid Värtagasverket utgjorde för driften
vid 1913 års början 352 man.

Klaragasverket.

Klara strand, C.; st. 90 04; expeditionstid:
9—4,30; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör för gastillverkningen.

Pettersson, I. tf. (se ofvan, Värtagasverket).

Ingenjör för gastillverkningen (14).

Edlund, K. S.

Verkmästare.

(10; nuvarande innehavf. kvarstår å äldre stat).

Johansson, A. P.

Gasmästare (10).

Söderling, C. F. (kvarstår å äldre stat); Enggren,
G.; Lindvall, J. V. A.

Kontorsskrifvare.

Eklöf, E. A. (9); Sköld, E. E. E. (7).

Dessutom fem *arbetsförmän*. Antalet ar-
betare vid Klaragasverket utgjorde för driften
vid 1913 års början 110 man.

Distributionen.

Torsgatan 22, Va.; rt. 46 38, 46 87; st.
73 52, 74 34; expeditionstid: 9—5; lördag-
gar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (16).

Lewin, R.; mottagning 2—3; lördagar och helg-
dagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer.

Morén, K. E., tjl., tf. ingenjör för gastillverkningen
(se Värtagasverket), tjl. Hybbinette, N. F., Hy-
dén, T. G. O. (13); Hybbinette, N. F. (12),

tjl. (se ofvan), tjl. **Dahlin**, O. B. (se nedan),
Stenberg, C. F. L. (11).

Extra ingenjörer
(2,100—5,400 kr.).

Linders, J. O. V. (byråingenjör); **Vennerbärg**, P. A.; **Cederström**, E. B.; **Lundström**, K. V. V.

Ritare

(1,200—1,800 kr.; ej å stat.)

Stenberg, N. G., kontorsskrifvare (se nedan);
Carlson, C. G.; **Udén**, F. G. S.; **Nilsson**, G.;
Kihlsten, J. Ingeborg C.

Förste kontorsskrifvare (12).

Säriling, A. A. A. (å expeditionen); rt. 34 93;
st. 79 86.

Inspektör för mätareaflysningen (12).
Andersson, C. A.; rt. 136 18; st. 8 63.

Mätareinspektörsassistent
(2,800 kr.; ej å stat.)

Ekstrand, G. M., tf.

Verkmästare.

Johansson, A. G., **Karlsson**, K. L., **Dahlin**, O. B.
tjl., tf. ingenjör (se ofvan), **Pettersson**, J. (10);
Åkerberg, A. F. (9); **Andersson**, L. E., tf.

Bokhållare (10).

Haglund, J. B.

Kontorsskrifvare.

Stenberg, N. G., tjänstgör som ritare (se ofvan),
Anderson, K. H., **Rossing**, C. A. E. (9); **Lind-**
ström, V. R. A. (8); **Schönhult**, S. I. M. (7).

Extra kontorsskrifvare
(1,080—2,400 kr.).

Bladh, E. A.; **Bergman**, A. E.; **Nilsson**, G. D.;
Schmidt, O. T.; **Bergschöld**, F. E.; **Lavén**,
O. M.; **Edholm**, J. A.

Kontorsbiträden (5).

Ericsson, Ellen M.; **Enström**, Asta E. T.

Dessutom tjugusju *mätareaflysare* (och till-
syningsmän) med 1,900 kr. samt två ålderstillägg
å 300 kr., sju *förmän* samt 310 *arbetare*
vid 1913 års början.

Gasverkets utställning.

Kungsgatan 54, C; rt. 28 93; st. 60 32;
sorterar under Distributionsafdelningen.

Vakthafvande
(2,640—2,820 kr.).

Schmidt, C. F.; **Magnusson**, K. O.

Nybyggnadskontoret.

Torsgatan 22, Va.; st. 99 04.

Byråingenjör

(7,200 kr.; ej å stat.)

Hultman, G. H. (se ofvan).

Ingenjörer

(2,100—5,400 kr.; ej å stat.)

Hallbäck, A. J:son S.; **Gustafsson**, E. G. T.;
Kjellberg, H. L.; **Tillman**, K. G. T.; **Bergman**,
C. H. V. B.; **Brunnander**, K.

Ritare

(2,100 kr.; ej å stat.)

Arborelius, O. K.

Byggmästare

(2,700 kr.; ej å stat.)

Carlsson, H. F.

Dessutom två *skrifvare* och 61 *arbetare*
vid 1913 års början.

Gasverkets läkare.

Aspelin, J. M., Myntgatan 4, *St.*; rt. och st. Poli-
sens växel; mottagningstid: 10—10,30.

Elektricitetsverken.

Adresser, tel. m. m. se nedan.

På grund af motion, väckt 1887 inom Stads-
fullmäktige, inkom Gasverksstyrelsen i oktober
1889 med förslag till anläggning af ett elektri-
citetverk för större delen af Norrmalm, afsedt
till en början för endast 10,000 lampor, men
för en framtida utvidgning till 30,000 lampor.
Kostnadsförslaget slutade på 1,500,000 kr. Detta
förslag antogs af Stadsfullmäktige den 13 dec.
1889. Sedan tomten n:r 6 i kvarteret Hästen
med adress n:r 38 Regeringsgatan blifvit inköpt
för 360,000 kr., antogs Stadsfullmäktige i dec.
1890 ett förslag, som afsåg stationens utförande
för 5,000 samtidigt brinnande lampor och ett
ledningsnät för 10,000 lampor. Kostnaden för
detta förslag beräknades till 1,604,000 kr. Den
1 sept. 1892 öppnades Brunkebergverket
officiellt, och då voro 1,024 glödlampor inkopp-
lade. Verket utvidgades sedermera väsentligt i
mån af behof. Under åren 1911—1912 bort-
togos ångmaskinerna och ombyggdes verket till
enbart understation.

I juni 1900 biföllo Stadsfullmäktige Gas-
verksstyrelsens hemställan att, på det att hela
staden måtte kunna förses med elektrisk ström
för lyse och kraft, låta utföra ett ångkraftverk
i Hjorthagen — den blifvande elektriska hufvud-
stationen vid Värtan — med därtill hörande
understationer och ledningsnät mot en approxi-
mativt beräknad kostnad af 8,039,000 kr. Föl-
jande år inköptes norra delen af kvarteret Apo-
tekaren mellan Döbelns-, Kungstens- och Tule-
gatorna för uppförande af den s. k. Tulestationen.

Det nya elektricitetsverket vid Värtan
med dess understationer i staden blef i det
närmaste fullbordadt till sin första utbyggnad
under år 1903 och började sin verksamhet den

Ges.

Ges. 30 sept. samma år, då ström för första gången utsläpptes från Tulestationen. Kronobergsstationen började sin verksamhet den 14 okt. s. å. och Katarinastationen den 3 nov. s. å. Till Brunkebergsverket levererades ström från Värtaverket första gången den 28 nov. s. å. Djurgårdsstationen färdigbyggdes 1906 och Enskedestationen 1911.

Under år 1905 inköptes två vattenfall, Tamms- och Kvarnsforsarna i Dalälven för c:a 1,150,000 kr. för en blifvande kraftstation benämnd Untra- verket, å hvilket arbetet nu är påbörjadt.

Stat år 1913. Utgifter: 7,248,000 kr. (däraf 2,706,000 kr. till utvidgningar). Inkomster: 5,442,000 kr. Beräknad vinst att inbetalas till Drätselnämndens första afdelning 500,000 kr., dessutom odisponerad vinst för 1911 400,000 kr.

Öfveringenjör (0).

Decker, A., Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54; st. 98 55; mottagningstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byråingenjör (15)

Widström, A. D., st. 98 55.

Extra byråingenjörer.

(4,200—4,800 kr.).

Alm, J. E.; Laurell, K. J.

Ingenjör

(för ackvisition och i samband därmed stående utredningar).

(högst 600 kr. pr månad; ej å stat).

Rahm, C. O.

Öfveringenjörens expedition.

Tulegatan 13, Va., rt. 85 54, 98 26; st. 93 84, 98 55. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Kanslist (10).

Lindqvist, C. E. O.

Extra kontorsskrifvare

(1,560 kr.).

Söderberg, J. G. W.

Extra kontorsbiträde

(1,440 kr.).

Ahlberg, Lydia C.

Driften.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26; st. 93 84, 98 55. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (17).

Richson, E. H.; mottagningstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer.

Andreasson, E. M. (14); Dahl, A. M. (13).

Rätare

(1,800—2,820, ej å stat).

Wretling, J. A., Björsell, N. I.

Förste verkmästare (11).

Nilsson, K. E.; Andersson, A. L.

Andre verkmästare (10).

Neveling, A. A. L.

Tredje verkmästare (9).

Englund, N. E.

Värtaverket.

Värtan; rt. 74 24; st. 51 84; expeditionstid: 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Maskiningenjör (16).

Lindblad, B. E.

Elektroingenjör (14).

Holmberg, K. R.

Öfvermaskinist (11).

Mattson, F. L. L.

Biträdande öfvermaskinister (10).

Helin, J. A.; Schjörling, Y. G.

Bokhållare (10).

Ericsson, K. E. M., tjl., tf. föreståndare för Untra- verkets kameral- och förrådskontor, tf. **Ström, N. D.**, förrådsbokhållare (se nedan).

Kontorsskrifvare (7).

Pettersson, C. E. E.

Kontorsbiträde

(2,000 kr., ej å stat).

Gummesson, O.

Tulestationen.

Tulegatan 9 & 11, Va.; st. 197 57.

Stationsförmän

(1,800—1,980 kr.; ej å stat).

Sund, G. B.; Nyberg, J. W.

Brunkebergsstationen.

Regeringsgatan 38, C.; st. 207 18.

Stationsförmän

(2,340 kr. ej å stat).

Ericson, J. V.; Elmers, F. J. E.

Kronobergsstationen

Kungsholmsgatan 29, K.; st. 167 06.

Stationsförmän

(2,340 kr.; ej å stat).

Lindberg, C. A.

Katarinastationen.

Kapellgränd, Sö.; st. 137 76.

Stationsförmän

(2,160—2,520 kr.; ej å stat).

Eriksson, K. E.; Carlsson, B. M.

Djurgårdsstationen.

Djurgården; st. 48 23.

Stationsförmän

(2,520 kr.; ej å stat).

Björkman, G. D.

Enskedestationen.

Enskede; st. 34 43.

Stationsförmän

(2,340 kr.; ej å stat).

Steen, B. T.

Distributionen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 53, 95 53; st. 77 12, 77 44; expeditionstid: 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (16).

Wallér, C. H.; rt. 85 53; st. 77 12; mottagningsstid: 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer.

Klingberg, K. Hj., Ringström, R. G. (13); Dalén, G. E. A. (12); Nerén, K. E. (11).

Ritare

(4,000 kr.; ej å stat).

Södersten, Th. C. Hj.

Förste verkmästare (11).

Ohrling, A. V.

Andre verkmästare (10).

Anderson, S. G.

Tredje verkmästare (9).

Björkman, J. E.

Förste kontorsskrifvare (10).

Gyller, H. F. C:son.

Kontorsskrifvare.

Sundstrand, G. D. (9); Lindqvist, G. H., Fjällström, S. R. (8); Holmgren, K. A. (7).

Extra kontorsskrifvare

(1,440—1,560 kr.).

Grandell, J. G.; Ramberg, J. S.; Thunholm, D. N. V.; Petersén, S. K.; Ekberg, G. M.

Expeditionen för afläsning och uppbörd. Ges.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19; st. 9 80. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Föreståndare

(4,000 kr.; ej å stat.)

Eckerström, L. A.; rt. 16 19; st. 9 80.

Bokhållare (10).

Österman, G. H.

Kontorsskrifvare.

Östervall, C. J., Ericsson, G. E. (9); Mathson, A. W. L., Hodell, F. E. B. (8).

Extra kontorsskrifvare

(1,680—2,500 kr.).

Gustafsson, K. G. A.; Wetzdorff, K. E. B.; Nissar, J. W.

Kontorsbiträden (5).

Johannisson, Elsa E.; Pettersson, Adolfin M.; Wiedberg, Anna H. C.; Jansson, Nanna L.; Roggen, Hjördis S. M.; Nordström, Anna M.

Extra kontorsbiträde

(1,560 kr.).

Carlson, N. Hj. F.

Dessutom tretton *inkasserare* med arfvode af dels 1,200 kr. per år jämte 4 ålderstillägg å 200 kr., dels ackordsersättning och provision, tolf *afläsare* med arfvode af 1,900 kr. jämte 2 ålderstillägg å 300 kr. (enl. äldre lönebestämmelser) samt sex *afläsare* med arfvode af dels 1,000 kr. per år samt 5 ålderstillägg å 200 kr., dels ackordsersättning.

Räkenskaps- och kassakontoret.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19, 85 54; st. 9 80, 98 55. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste bokhållare (12).

Ahlström, J. G.

Bokhållare och kassör (10).

Carlsson, A. T.

Bokhållare (10).

Schalin, A. V.

Kontorsskrifvare.

Bergwall, C. T., Ullman, P. R. (9); Fagerell, J. V. W. (8).

Extra kontorsskrifvare

(1,440—1,560 kr.).

Berglind, C. A.; Magnuson, E. A.

Förrådskontoret.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19; st. 9 80. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Ges.

Bokhållare (10).

Danielsson, J. A.

Förrådsbokhållare (9).

Ström, N. D., tjl., ff. bokhållare vid Värtaelektricitetsverket, tjl. Sörling, P. G. O., kontorskrifvare (se nedan).

Kontorsskrifvare.

Sörling, P. G. O. (9), tjl., ff. förrådsbokhållare (se ofvan); Lindström, K. E. (7).

Extra kontorsskrifvare

(1,320—1,560 kr.).

Andersson, J. A. T.; Tiberg, D.; Grundberg, A.; Tollstedt, O. E. F.; André, J. A.

Husbyggnadsafdelningen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26; st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Arbetschef

(6,000 kr.; ej å stat).

Wahlberg, E.; mottagningstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Arkitekt

(3,600 kr.; ej å stat).

de Frumerie, G.

Ingenjörer

(3,000—4,800 kr.; ej å stat).

Sundstrand, C. K.; Chatillon-Winbergh, G. (posthafvande ingenjör vid Värtaverkets nybyggnad); Andersson, G. N.

Byggmästare

(4,200 kr.; ej å stat).

Hultman, C. V. (Värtaelektricitetsverkets ombyggnad).

Ritare

(1,080—2,700 kr.; ej å stat).

Wale, C. J.; Bruzelius, E. M.; Borgman, K. D.

Vattenkraftsbyggnaden.

Byggnadskontoret i Stockholm.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26; st. 93 84, 98 55; expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Byggnadschef

(6,000 kr.; ej å stat).

Enblom, F.; mottagningstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byråingenjör

(4,800 kr.; ej å stat).

Svenson, G. C. W.

Ritare

(1,440 kr.; ej å stat).

Ehrling, N.

Untrakontoret.

Postadress, Orrskog; rt. Tierp 57.

Arbetschef

(10,000 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).
Berggren, G.

Ingenjörer

(2,400—5,400 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).
Bucht, P. H.; Brink, R.; Norlin, P. T.; Lundqvist, H. R.

Föreståndare för kamerala och förrådskontoret

(3,600 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).
Ericsson, K. E. M. (se ofvan).

Kontorsskrifvare

(1,440—1,680 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).
Trotz, G.; Bergendorff, F. G.

Kontorsbiträden

(900 kr.; ej å stat).

Bergqvist, Augusta A., Schwening, Lilly E.

Elektricitetsverkets läkare.

(Jfr sid. 50.)

Svensson, F. L.; Drottninggatan 88 B, C.; rt. 29 40; st. 82 28; mottagningstid: 8,30—9,30.

Belysning af gator och allmänna platser:

Gas- och elektricitetsverken ombesörja belysningen af gator och allmänna platser. Belysningen sker dels med gas, dels med elektricitet och dels med fotogen.

Lykttändarepersonalen ombesörjer gas- och oljebelysningen; den elektriska belysningen skötes af Elektricitetsverkets montörer. Staden är indelad i åtta lykttändaredistrikt, hvar ett och ett med sin förman och 11 å 22 lykttändare (se nedan).

Gatulyktorna i Stockholm äro släckta från den 1 juni t. o. m. den 14 juli. Längsta lystiden är den 25 december, då lyktorna tändas kl. 3,45 e. m. och släckas kl. 8,30 f. m.

Stat år 1913. Gasbelysningen. Utgifter (förutom gasförbrukning, ränta och amortering): 320,000 kr.; inkomster (af Drätsel-nämnden): 645,000 kr. Oljebelysningen. Utgifter (jfr ofvan): 66,000 kr.; inkomster (jfr ofvan): 66,000 kr. Elektricitetsbelysningen. Utgifter (jfr ofvan): 25,000 kr.; inkomster (jfr ofvan): 95,000 kr.

Aflönningar m. m. Förmanslön: 1,960—2,200 kr. Lykttändarelön: 1,163: 17—1,547: 50 kr

Lykttändaredistriktet.

1. distriktet.

Vaktrum: Västmannagatan 49, Va.

Personal: 1 förman och 17 lykttändare.

2. distriktet.

Vaktrum: Skepparegatan 34, Ö.

Personal: 1 förman och 15 lykttändare.

3. distriktet.

Vaktrum: Pilgatan 46, K.

Personal: 1 förman och 21 lykttändare.

4. distriktet.

Vaktrum: Trångsund 4, St.

Personal: 1 förman och 22 lykttändare.

5. distriktet.

Vaktrum: Kocksgatan 20, Sö.

Personal: 1 förman och 20 lykttändare.

6. distriktet.

Vaktrum: Hornsgatan 92, Sö.

Personal: 1 förman och 17 lykttändare.

7. distriktet.

Vaktrum: Rimbogatan 2, Ö.

Personal: 1 förman och 21 lykttändare.

8. distriktet.

Vaktrum: Löfholmen, Liljeholmen.

Personal: 1 förman och 11 lykttändare.

Inalles sålunda 8 förmän och 144 lykttändare; dessutom äro anställda 5 sifonpumpare.

Gaslednings- och elektricitetsentreprenörer.

För utförande och reparation af gas- och elektricitetsledningar har Styrelsen öfver Stockholms gas- och elektricitetsverk till entreprenörer antagit vissa personer och firmor, och äger icke någon annan att med dylika ledningar, afsedda för begagnande af gas eller elektricitet från Stadens verk, sig befatta.

Gasledningsentreprenörerna äro för närvarande till antalet 27 och elektricitetsentreprenörerna 12. För namn och adresser m. m. hänvisas till nedanstående förteckning (firmainnehafvarna äro ej såsom sådana upptagna i Kommunalkalenderns personalafdelning).

Gasledningsentreprenörer.

AB. Automatiskt gasglödjus; Kammakaregatan 29, Va.; rt. 68 27; st. 95 43.

AB. Clausens Gas- och Vattenledningsaffär; Tunnelgatan 16, C.; rt. 25 98; st. 72 88.

AB. A. Conilton; Kungsgatan 84, K.; rt. 65 89; st. 61 75.

AB. Fahnehjelm & C:o; Klarabergsgatan 42, C.; rt. 2 38; st. 25.

AB. M. Faerden; Eriksbergsgatan 5—7, Ö.; rt. 34 14; st. 119 80.

AB. Gas, vatten och värme; Oxtorgsgatan 7, C.; rt. 26 81; st. 78 21.

AB. Installatör; Norrlandsgatan 9, C.; rt. 31 20; st. 62 88.

AB. Jurell & Nordstedt; St. Badstugatan 13, C.; rt. och st. 57 44.

AB. J. M. Lundholm; Hornsgatan 74 A, Sö.; rt. och st. 30 98.

AB. P. Naumburg & C:o; Norrlandsgatan 24, C.; rt. 11 75; st. 46 68.

Berggrens, E. E., Eftr., Anders Olsson; Sibyllegatan 41, Ö.; rt. 20 74; st. 42 20.

Beskow & C:o; Högbergsgatan 30 A, Sö.; rt. 20 25; st. 37 77.

Billmans Fabriks- och Handels AB.; Regeringsgatan 88, C.; rt. 48 11; st. 44 80.

Brodd, L. J.; Granvägen 13, Gröndal (endast för Liljeholmen).

Carlssons, C. A., söner; Hornsgatan 35, Sö.; rt. 7 26; st. 34 96.

Kjellberg, G. V.; Sturegatan 13, Sundbyberg; st. Snudb. 1 87 (endast för Sundbyberg).

Ljungberg, J. A. & C:o; Skärgårdsgatan 9, St.; rt. 2 62; st. 27 19.

Rundquist, A. & C:o; Regeringsgatan 39, C.; rt. 3 03; st. 46,09.

Rörlednings AB. Montör; Lästmakaregatan 12, C.; rt. och st. 54 52.

Sanitära Ingenjörshyrån, Ericson & Son; Odenagatan 88, Va.; rt. 7 53; st. 2 32.

Sjögren, Axel & C:o; Mästersamuelsgatan 34, C.; rt. 29 33; st. 73 44.

Sjögren, P. A.; Mästersamuelsgatan 16, C.; rt. 5 26; st. 85 49.

Svenska rörlednings AB.; Strandvägen 9, Ö.; rt. 61 00; st. 5 99.

Svensson, A. G.; Svalgränd 6, Sundbyberg; st. Snudb. 3 45 (endast för Sundbyberg).

Sylvan, Herman; Dalagatan 2, C.; rt. 33 91; st. 95 26.

Undin & Gustafsson; Mästersamuelsgatan 27, C.; rt. 26 76; st. 42 18.

Widebergs, S. Eftr., K. Elmén; Bryggaregatan 12, C.; rt. 50 46; st. 74 06.

Elektricitetsentreprenörer.

Allmänna Svenska Elektriska AB.; Malmtorosgatan 5, C.; rt. och st. »Allm. svenska».

Aug. Heilborns Elektricitetsbyrå; Drottninggatan 55, C.; rt. 17; st. 253 95.

Elektriska AB. A. E. G.; Kardansmakaregatan 9, C.; rt. 13 90, 40 45, 98 96; st. 88 09, 88 24, 88 49.

Elektriska aktiebolaget Motor; Hamngatan 32, C.; rt. 110 57, 110 58; st. 2 08, 208 99.

Elektriska AB. Siemens-Schuckert; Kaptensgatan 6, Ö.; rt. 13 17; st. 50 90.

Elektriska Bolaget Pojjes & Wettermark, Regeringsgatan 31, C.; rt. 85 69; st. 56 51, 123 55.

Ges.

Ges. **Graham Brothers;** Norr Mälarstrand 34, K.; rt. 59 64; st. 87 28, 91 02.
Ingenjörfirman Lalander & Friberg; Kungsgatan 56, C.; rt. 68 24, 105 36; st. 46 24, 66 24.
John Anderssons elektrotekn. byrå eftr. Bror Edv. Järnh; Klarabergsgatan 58, C.; rt. 1,08, 42 08; st. 80 32, 213 13.

Luth & Roséns Elektriska AB:s filial; Regeringsgatan 9, C.; rt. 45 50, 52 28; st. 1 08, 83 62.
Löfquist, Hjalmar; Birgerjarlsgatan 21, C.; rt. 5 03; st. 63 57, 76 10.
Nya Förenade Elektriska AB.; Norrlandsgatan 15, C.; rt. 110 50, 110 51; st. 74 72, 88 68.

Kyrkogårdsnämnden i Stockholm och i samband därmed stående institutioner.

Kyrkogårdsnämnden.

Storkyrkobrinken 16, St.; rt. 50 33; st. 28 66; sessionsdag: andra fredagen i hvarje månad.

I äldsta tider hade de olika församlingarna sina särskilda begrafningsplatser under och omkring kyrkorna. De gamla kyrkogårdarna inom staden blefvo emellertid i mån af befolkningens tillväxt otillräckliga och denna omständighet i förening med insikten om af hygieniska vådorna af begrafningar inom städerna åstadkom en framställning till Kungl. Maj:t, att åt Staden finge »till evärdeligt bruk och nyttjande» upplåtas från Karlbergs kungsgård ett område till allmän begrafningsplats för Stockholms församlingar. Denna begäran bifölls 1815, men kom den s. k. »äldre kyrkogården utanför Norrtull» (5.68 har) först att begagnas endast af Storkyrkoförsamlingen; i den mån öfriga församlingars kyrkogårdar befunnos för dem otillräckliga blefvo emellertid äfven dessa församlingar delaktiga i begrafningsplatsen, som också därför efter hand, i synnerhet på 1860- och 1870-talen, hufvudsakligen genom af Stockholms stadsfullmäktige gjorda markförvärf, utvidgades till att omfatta 62 har, utgörande den nuvarande Norra begrafningsplatsen. En annan begrafningsplats bereddes utanför Skanstull 1831, då från egendomen Enskede upplåts på arrende ett område, den numera s. k. »Äldre södra begrafningsplatsen». År 1890 inköptes från Enskede ett område om 14.80 har, hvilket 1895 invigdes till kyrkogård och benämndes »Södra begrafningsplatsen». Denna plats utvidgades år 1912 med 77.90 har dels genom inköp, dels genom öfvertagande af under Landt-egendomsnämndens förvaltning stående mark.

Förvaltningen af den utanför Norrtull belägna begrafningsplatsen ombesörjdes först af Storkyrkoförsamlingen, sedermera af dess och Klara församlings kommitterade, hvilka fr. o. m. 1861 kallade sig förvaltningen af hufvudstadens utom norra tullen belägna begrafningsplats. Efter många års förhandlingar fick frågan om hufvudstadens begrafningsplatser förvaltning sin slutliga lösning genom inrättande af Kyrkogårdsnämnden, som enligt Kungl. förordning af 1886 vårdar och förvaltar de Stockholms kommun tillhöriga kyrkogårdar äfvensom enl. Kungl. bref af s. å. öfvertog vården af den äldre kyrkogården utanför Norrtull.

Kyrkogårdsnämnden utgöres af fyra af Stadsfullmäktige samt fyra genom kyrkostämmornas i de territoriella församlingarna elektor för två år i sänder valda ledamöter. För ledamöterna utses för samma tid af stadsfullmäktige fyra och af församlingarna elektorerna likaledes fyra suppleanter. Hvar och en af de territoriella församlingarna utser å kyrkostämman två församlingens medlemmar att deltaga i valet af församlingarnas ledamöter och suppleanter i Nämnden. Dessa sålunda utsedda personer sammanträda på öfverståthållarens kallelse och verkställa sistnämnda val. Nämndens utser själf sin ordförande för två år i sänder. När öfverståthållaren är tillstädes, föres ordet af honom. På Nämndens förslag bestämma Stadsfullmäktige, hvilka tjänstebiträden Nämnden skall hafva till sitt förfogande. Plan för ordnande af kyrkogård eller del där af prövas af Stadsfullmäktige. De pris och öfriga villkor, som skola ligga till grund för upplåtelse af grafställen åt enskilda, skola jämväl af Stadsfullmäktige bestämmas. Nämndens förvaltning och räkenskaper granskas för hvarje år af fyra revisorer, af hvilka Stadsfullmäktige äga att utse två; de öfriga två utses af elektorerna, som af de territoriella församlingarna väljas. Stadsfullmäktige bestämma öfver ansvarsfrihet.

Förordningar m. m. K. förordningen om kyrkogårdsnämnd i Stockholm den 29 april 1886. K. instruktionen för Kyrkogårdsnämnden i Stockholm den 29 april 1886. K. brefvet den 27 aug. 1886 ang. den gamla kyrkogårdens utanför Norrtull öfverlämnande till Kyrkogårdsnämndens vård och förvaltning. Instruktion för den hos Kyrkogårdsnämnden anställda sysslomannen (kamreraren) af Nämnden antagen den 17 juli 1908. Bestämmelser rörande Stockholms stads begrafningsplatser den 29 oktober 1912. Rörande arbets- och löneförhållanden hos Kyrkogårdsnämnden äro bestämmelser utfärdade af Nämnden den 12 januari och 20 september 1912.

Stat år 1913. Utgifter: 655,520 kr. (jfr nedan Södra begrafningsplatsen); inkomster: 428,920 kr.

Kyrkogårdsnämndens ledamöter.

Ordförande.

Norström, E. G., f. d. kanslisekreterare (som led. vald af församlingarnas elektorerna).

Kn.

Öfriga ledamöter.

- Ceder, A.**, underinspektör, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.)
Dahl, F. G. A., f. d. förste intendent, professor (vald af församlingarnas elektorer).
Eklund, K. A., kyrkoherde (vald af församlingarnas elektorer).
Lundström, K. B., grosshandlare (vald af Stadsfullm.).
Pihl, A. G., trädgårdsdirektör (vald af församlingarnas elektorer).
Sederholm, E., tf. medicinalråd (vald af Stadsfullm.)
Wickman, G., arkitekt, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Suppleanter.

- Carlson, G.**, kansliråd (vald af Stadsfullm.).
Clausen, C., ingenjör (vald af församlingarnas elektorer).
Ericsson, A. V., distriktsläkare (vald af församlingarnas elektorer).
Geijer, B. O., grosshandlare (vald af församlingarnas elektorer).
Gustafson, K. G., gårdsoförmän, (vald af stadsfullm.)
Olsson, N. P. verkmästare, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).
Sjöqvist, P. J., byggmästare (vald af församlingarnas elektorer).
Tigerschiöld, H. E., kansliråd, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Sekreterare

(1,200 kr.; ej å stat).

Stuart, G. A.

Kyrkogårdsnämndens expedition.

Storkyrkobrinken 16, St.; rt. 50 33; st. 28 66; expeditionstid: 10—2; mars—april äfven 6—8 e. m.

Stat år 1913. Utgifter: 32,305 kr.

Kamrerare

(14, nuv. innehafv. kvarstår å gammal stat.)

Hellström, K. G., träffas 9—10, 1—2.

Kontorsskrifvare och expeditionshafvande vid Norra begravningsplatsen (10).

Eklom, H. M.

Kontorsskrifvare och kontrollant (9).

Schönmeyr, F.

Trädgårdsmästare (10).

Wahlberg, J. A., st. 5 89. (Norra begravningsplatsen.)

Kontorsskrifvare och ritare (8).

Ekman, O. N. W.

Vaktmästarebiträde (1).

Zöll, K. L.

Stockholms stads norra begravningsplats.

Utänför Norrtull. St. 5 88.

Stat år 1913. Utgifter: 289,133: 33 kr. Inkomster: 311,400 kr.

Expeditionshafvande (10).

Eklom, H. M., st. 5 88, träffas 4—5, se ofvan.

Dödgräfvareförman

(2,040 kr., bostad; ej å stat).

Carlsson, A. E.

Trädgårdsförman

(1,920 kr., hyresbidrag 150 kr.; ej å stat).

Joëlsson, J. G.

Grafskötareförman

(1,920 kr.; ej å stat).

Sandberg, C. A.; Cederholm, P. H.; son; Källbom, Th.

Grindvakt (3).

Pettersson, C. G.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Hellström, T. G.

Dessutom *arbetare* (vint. 40, somm. 106) och *arbeterskor* (vint. 3, somm. 185); samt 19 *dödgräfvare*.

Stockholms stads södra begravningsplats.

Utänför Skanstull. St. Enskele 14.

Stat år 1913. Utgifter: 334,081: 67 kr. (där af ersättning för förskjutna medel till inköp af mark för begravningsplatsens utvidgning 226,600 kr.). Inkomster 66,500 kr.

Läkare

(150 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Grindvakt

(200 kr.; ej å stat).

Öberg, C. G.

Arbetsförman

(2,100 kr., bostad; ej å stat).

Almroth, P. F.

Dessutom *arbetare* (vint. 8, somm. 16) och *arbeterskor* (vint. inga, somm. c:a 30); 6 *dödgräfvare*.

Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor (och Barnavårdsnämnd)

jämte i samband därmed stående institutioner.

Folkskoleöfverstyrelsen.

Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57; sessionstider obestämda; för öfrigt se nedan.

Ända till och med år 1861 skötte hvar och en af hufvudstadens församlingar sitt folkskoleväsende oberoende af de öfriga. Församlingen utgjorde ett skoldistrikt. Den 27 september 1861 erhöi emellertid Stockholms stad en särskild stadga angående folkundervisningen. Enligt denna stadga skulle folkskoleväsendet i det stora hela utgöra en detta samhälles gemensamma angelägenhet, hvars förvaltning handhades dels af en för samliga folkskolor tillsatt Öfverstyrelse, dels af de territoriella församlingarnas skolråd. Centralisationen har med bibehållande af detta förvaltningssätt blifvit än fullständigare genomförd fr. o. m. 1904 genom lagarna angående ändrad lydelse af några §§ i förordningen om kyrkostämna, kyrko- och skolråd i Stockholm och angående folkskoleväsendet därstädes den 15 maj 1903. Kostnaderna beslutas och utgöras numera på sätt som om kommunalutskylder är stadgad; dock blef från de samtidigt lämnade bestämmelserna om öfvertagandet å angifna villkor af församlingarnas lokaler för folkskolan undantagen församling, som ej ville ingå på dessa villkor. Undantagsrätten har endast tagits i anspråk af Klara församling.

Folkskoleöfverstyrelsens ledamöter väljas af skolråden, Stockholms stads konsistorium och Stadsfullmäktige sålunda, att hvarje skolråd, äfvensom Konsistorium väljer en ledamot, samt Stadsfullmäktige bland stadens vid fullmäktigeval röstberättigade inbyggare (alltså äfven kvinnor) välja lika många ledamöter som hela antalet af de utaf skolråden valda. Ledamot i Öfverstyrelsen väljes för en tid af två år och kan återväljas. Öfverstyrelsen utser inom sig för hvarje kalenderår ordförande och vice ordförande. Enligt Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse af den 15 dec. 1905 äger folkskolelärarekåren i Stockholm att utse en representant att närvara vid Öfverstyrelsens sammanträden med rättighet att delta i öfverläggningarna, men ej i beslutet och att få till protokollet antecknad afvikande mening. Lärarekårens representant får dock ej delta i behandlingen af frågor rörande lärares skiljande från tjänsten eller extra lärares entledigande.

Folkskoleöfverstyrelsen äger (enl. lag den 29 juni 1908 om ändring af § 4 i lagen ang. folkskoleväsendet i Stockholm) att åt särskilda inom densamma utsedda nämnder, en hvar bestående

af minst 5 personer, öfverlämna att med Öfverstyrelsens rätt fatta beslut i vissa ärenden. Öfverstyrelsen har med anledning häraf för behandling af folkskoleärenden tillsatt en undervisningsnämnd, en ekonominämnd, en skolhusnämnd och en yrkesskolenämnd.

Undervisningsnämnden äger besluta rörande tjänstledigheter och förordnanden i vissa fall, tillstånd för lärare att kvarstå i tjänst, skolbäckers antagande på försök, utdelning af understöd till främjande af folkskolebarns studier samt förbereder i öfrigt ärenden af pedagogisk natur till föredragning i Öfverstyrelsen.

Ekonominämnden äger besluta ang. tillämpning af gällande lönerementen i vissa fall, upplåtelse af skollokaler samt mindre ärenden af ekonomisk natur. I öfrigt förbereder denna Nämnd alla ekonomiärenden, som föredragas i Öfverstyrelsen.

Skolhusnämnden äger fatta beslut rörande underhållsarbeten å skolhus och skolgårdar samt förbereder frågor om skoltomter och skolhusbyggnader.

Sedan Stadsfullmäktige den 11 dec. 1911 beslutat upprättande af praktiska yrkesskolor samt tillsvidare uppdragit högsta ledningen af dessa skolor åt Folkskoleöfverstyrelsen, som i sin tur ägde utse en särskild yrkesskolenämnd, har Öfverstyrelsen den 2 jan. 1912 utsett en sådan nämnd, bestående af fem personer. För Nämnden skall framdeles utfärdas instruktion.

Desutom utser Folkskoleöfverstyrelsen inom sig kassaförvaltare samt ombud att närvara vid lärareprof.

I hvarje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Församlingens kyrkoherde är ordförande i skolrådet. Ledamöter i skolrådet väljas till lämpligt antal, dock icke understigande fem, af församlingen å kyrkostämman för två år i sänder. Äfven kvinna är valbar. Skolrådet väljer inom sig för hvarje år en vice ordförande.

Församlings skolråd har till uppgift att genom framställningar till Öfverstyrelsen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskildt inom församlingen. Skolrådet afgifver förslag vid tillvägtagande af ord. lärarebefattningar och utfärdar äfven, efter vederbörande öfverlärares hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare.

Folkskoleöfverstyrelsen är tillika barnavårdsnämnd i Stockholm enligt lagen ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt afseend

Fö. försummade barn den 13 juni 1902. Med stöd af § 2 i nämnda lag, sådan denna § lyder genom lag den 25 juni 1909, har Öfverstyrelsen uppdragit handläggningen af i barnavårdslagen af-sedda ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnd i inskränkt bemärkelse). Vissa barnavårdsärenden skola dock handläggas af Öfverstyrelsen in pleno. Ang. Öfverstyrelsens verksamhet som Barnavårdsnämnd se sid. 144.

Öfverstyrelsen har uppdragit handhafvandet af barnbespisningen i skolorna (se vidare sid. 136) åt en centralkommitté inom Styrelsen, som fördelar de anslagna medlen mellan lokal-kommittéerna och anordnar bespisningen.

Författningar m. m. K. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863. K. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm den 8 nov. 1901 med ändring den 15 dec. 1905 samt den 27 oktober 1911. Lag ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändringar af den 29 juni 1908 och den 25 juni 1909. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändring af den 8 december 1911. Lag angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 med ändringar af den 7 juli 1905 samt den 29 juni 1908. K. instruktionen för Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor den 15 maj 1903. Instruktion för Öfverstyrelsens för Stockholms stads folkskolors nämnder, antagen af Öfverstyrelsen den 16 december 1910 med tillägg af den 31 maj 1911. Instruktioner för förste och andre folkskoleinspektörerna, fastställda af Öfverstyrelsen den 25 november 1910. Instruktion för öfverlärare vid Stockholms stads folkskolor, fastställd af Folkskoleöfverstyrelsen den 7 mars 1911.

Stat år 1913. Utgifter: 4,300,315:— kr., däraf för barnavården 148,665: 70 kr.; inkomster: 880,060 kr. (däraf statsbidrag 683,000 kr.).

Folkskoleöfverstyrelsens ledamöter.

Ordförande.

*Fries, S. A., teol. d:r, kyrkoherde, stadsfullm. (såsom led. vald af Konsistorium); träffas å Oscars förs:s pastorsexpedition (se sid. 202), å Folkskoleöfverstyr:s lokal i regel måndag 1—2 e. m. samt i bostaden onsdag och lördag 1—2 e. m.

Vice ordförande.

*Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidk., stadsfullm. (såsom led. vald af Stadsfullm.).

Öfriga ledamöter.

*d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm. (vald af Adolf Fredriks förs:s skolråd).
Albin, K. J. A., ingenjör (vald af Johannes förs:s skolråd).
Aurivillius, P. O. Ch., professor (vald af Stadsfullm.).

Berglöf, E. A., justitieråd (vald af Stadsfullm.).
Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., byråföreståndarinna, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).
Ceder, A., underinspektör, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Eklund, J. L., fabrikör, stadsfullm. (vald af Oscars förs:s skolråd).

Gudheim, E. R., kassör, (vald af Kungsholms förs:s skolråd).

*Hellstenius, A. A., med. doktor (vald af Klara förs:s skolråd).

*Johansson, N. J. A., byggmästare (vald af Stadsfullm.).

*Jonsson, J. A., öfverlärare, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Lagerbjelke, J. G., grefve, sekreterare, stadsfullm. (vald af Brännkyrka förs:s skolråd).

*Laurentz, W., grosshandlare (vald af Jakobs förs:s skolråd).

*Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm. (vald af Storkyrkoförs:s skolråd).

Lyttkens, I. A., f. d. kansliråd (vald af Hedvig Eleonora förs:s skolråd).

*Nilsson, Fr., bibliotekarie, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

*Nyström, J. F., lektor, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Olin, A. R., direktör, stadsfullm. (vald af Matteus förs:s skolråd).

Palmgren, H., regeringsråd (vald af Engelbrekts förs:s skolråd).

*Persson, P. E., öfverlärare (vald af Katarina förs:s skolråd).

van Rijswijk, H. E., hofdekoratör (vald af Stadsfullm.).

von Rosen, R. G. E. M., grefve, öfverstelöjtnant, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Ström, O. E., partisekreterare, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Sällström, G. F. W., ingenjör (vald af Gustaf Vasa förs:s skolråd).

*Wahl, G. A., montör, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Widerström, Karolina O., prakt. läkare, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

En vakant (att väljas af Maria förs:s skolråd).

Lärarekårens representant.

*Jönsson, Maria G.

Suppleant.

*Stenberg, O.

Folkskoleöfverstyrelsens nämnder.

Undervisningsnämnden.

Ordförande.

Jonsson, J. A.

Öfriga ledamöter.

Hellstenius, A. A.; Lyttkens, I. A.; Nyström, J. F.; von Rosen, R. G. E. M.; Widerström,

Karolina O.; samt vid ärenden rör. kristendomsundervisningen **Fries, S. A.**

Ekonominämnden.

Ordförande.

Fries, S. A.

Öfriga ledamöter.

Aurivillius, P. O. Ch.; Eklund, J. L.; Gudheim, E. R.; Lagerbjelke, J. G.; Palmgren, H.

Skolhusnämnden.

Ordförande.

Laurentz, W.

Öfriga ledamöter.

d'Ailly, G. A. H.; Albihn, K. J. A.; Ceder, A.; Johansson, N. J. A.; Sällström, G. F. W.; samt vid byggnadsfrågor för Brännkyrka Lagerbjelke, J. G.

Yrkesskolenämnden.

Ordförande.

Lagerholm, O. W.

Öfriga ledamöter.

Broomé, f. Lothigius, Emilia, A. K.; Lund, C. J.; van Rijswijk, H.; Wahl, G. A.

Barnavårdsnämnden.

Ordförande.

Berglöf, E. A.

Öfriga ledamöter.

Fries, S. A.; Nilson, S. J.; Nilsson, Fr.; Olin, A. R.; Persson, P. E.; Ström, O. F.

Kassaförvaltare.

Albihn, K. J. A.; Aurivillius, P. O. Ch.

Suppleanter.

Lund, C. J.; Eklund, J. L.

Ombud att närvara vid lärareprof.

Nilson, S. J.; Jonsson, J. A.

Suppleanter.

Nyström, J. F.; Lyttkens, I. A.

Centralkommittén för barnbespisningen i skolorna.

(Jfr sidd. 132, 136.)

Albihn, K. J. A., ordf.; Persson, P. E.; Ström, O. F.

Folkskoleöfverstyrelsens expedition.

Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57 expeditionstid: 10—12 samt 1—3; lördagar och helgdagsaftnar 10—2.

Stat år 1913. Utgifter: 65,440 kr.

Kamrerare (15)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; rt. 29 30; st. 89 92; träffas 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 10—11.

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Wibelius, O. G. S.; rt. 92 07, st. 240 61; träffas 10—11.

Redogörare (9).

Brunius, Augusta Ch.; rt. 92 07; st. 9 26; kassan hålles öppen 10—12 samt 1—3; lördagar och helgdagsaftnar 10—2.

Amanuens

(2,000 kr.; ej å stat).

Wibelius, O. G. S.; sekreterare (se ofvan).

Byggnadsinspektör

(3,000 kr.; ej å stat).

Ehrngren, O. I.; st. Söder 2 54; träffas 10—11 i bostaden Hornsgatan 66 A, Sö.

Värmeledningsinspektör

(600 kr.; ej å stat).

Dahlgren, W.; rt. 12 84; st. 61 50 (kontoret, Strömsborg, C.).

Kontorsbiträde (5).

Höjer, Elisabeth.

Skrifbiträde (4).

Olsson, Karin A.

Förste vaktmästare

(6, nuv. innehafvare kvarstår å äldre stat).

Nilsson, J.

Vaktmästare (4).

Lundberg, O. T. V.

Dessutom *statistiska biträden.*

Folkskoleinspektionen.

Fredsgatan 9, C.; expeditionstider: se nedan förste och andre folkskoleinspektören.

Vid öfvervakandet af folkskolornas verksamhet biträdes Öfverstyrelsen af vissa tjänstemän.

Förste folkskoleinspektören utöfvar närmast under Öfverstyrelsen den pedagogiska ledningen af och uppsikten öfver Stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid Öfverstyrelsens, Undervisningsnämndens och Barnavårdsnämndens sammanträden och äger att deltaga i öfverläggningarna, men icke i slutet. Vid sidan af förste folkskoleinspektören finnes äfven en andre folkskoleinspektör, som skall närvara vid Öfverstyrelsens samt Ekonominämndens sammanträden med uppgift at

Fö. förbereda företrädesvis frågor af administrativ och ekonomisk natur. Slöjdinspektören och slöjdinspektisen åligger att utöfva tillsyn öfver undervisningen i slöjd och öfvervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, Öfverstyrelsen fastställt. Inspektion öfver skolköksundervisningen tillkommer skolköksinspektisen, som också biträder med ordnande af barnbespisningen. Gymnastikinspektörerna åligger: att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag inför lärarepersonalen och undervisningskurser befordra de gymnastiska öfningarnas ändamålsenliga bedrivande, att med uppmärksamhet följa de ordnade leköfningar, som vid skolorna förekomma m. m.

Exercis- och skjutinstruktören åligger: att meddela de bland lärarna uttagna instruktörer i exercis och målskjutning nödig undervisning för öfningarnas rätta bedrivande, att bland instruktörerna utse bataljons- och kompanichefer äfvensom dem, som skola leda målskjutningsöfningarna, att leda de gemensamma utmarscher, som hvarje vår och höst företagas med lärjungar från samtliga folkskolor, äfvensom de täflings-skjutningar, som i samband därmed äga rum m. m.

Instruktioner. Instruktioner den 25 november 1910 för förste och andre folkskoleinspektören samt den 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektisen, gymnastikinstruktören och exercisinstruktören. (De senare äro under omarbetning.)

Stat år 1913. Utgifter: 32,366: 67 kr.

Förste folkskoleinspektör (0).

von Schéele, F. A., professor; rt. 2278; st. 198 86; träffas måndag och fredag 2—3 och onsdag 10—11.

Andre folkskoleinspektör (16).

Bergman, J. S.; st. 89 93; träffas tisdagar och fredagar 1—2 och onsdagar 10—11.

Slöjdinspektör

(lön som folkskolelärare, dessutom 2,200 kr.).

Berg, J. Hj.; träffas å exp. Klara folkskola, Klara Södra Kyrkogata 13 & 15, C., st. 193 07, onsdag 2—3 samt i slöjdsalen, Storkyrkoförs:s folkskola, Svartmangatan 22, St., st. 142 70, fredag 1,30—3.

Slöjdinspektis

(lön som folkskolelärarinna, dessutom 1,000 kr.).

Blomberg, F. E.; st. 215 37; träffas i bostaden Banérgatan 31, Ö. Dj., onsdagar 2—3 och lördagar 11—1.

Skolköksinspektis (10).

Hesselgren, Kerstin; tjl. till 1/7 1913.

Gymnastikinspektörer.

(Anslag 4,200 kr.).

Falk, Elin; st. 161 10; träffas i bostaden Narvavägen 30, Ö. Dj., tisdagar och fredagar 2—3; Littorin, B. E., kapten; st. 150 07; träffas i bostaden Parkgatan 4, K., tisdagar och fredagar 4,30—5.

Exercisinstruktör

(600 kr.; ej å stat).

af Wetterstedt, N. V. U., frih., öfverstelöjtnant.

Folkskolans läkarevård.

För undersökning af barn vid Stockholms folkskolor antages af Folkskoleöfverstyrelsen medelst förordnande tills vidare läkare för allmänna undersökningar (skolläkare); och böra dessa läkare helst vara boende hvar och en inom den församling, för hvars skola han är anställd. Dessutom antages nödigt antal specialister för undersökning af sjukdomar i öron, näsa, svalg och ögon.

Skolläkare åligger bl. a. att vara närvarande vid barnens inskrifning vid läsårets början, att undersöka nyinskrifna barn, hvarvid de klena barn, som anses under sin skoltid böra årligen undersökas å matrikelbladen betecknas genom ordet »läkarekontroll», att hvarje läsår undersöka dessa barn samt i öfrigt de barn, som till honom hänvisas af skolans öfverlärare, att undersöka barn, som äro föreslagna att sändas till skollofskoloni, att hålla mottagningar i skolan för att meddela föreskrifter rörande de barn, som af öfverläraren till honom hänvisas för lindrigare invänta sjukdom, att vid inträffad smittosom sjukdom gifva nödiga föreskrifter till hindrande af smittas spridande samt att ägna noggrann uppmärksamhet åt skolans hygieniska anordningar.

Hvarje af Öfverstyrelsen för undersökning af barn i Stadens folkskolor antagen läkare är skyldig till Öfverstyrelsen före februari månads utgång lämna skriftlig redogörelse för sin verksamhet under det sist förlutna året samt därvid göra de framställningar och anvisningar, hvartill hans arbete kunnat gifva anledning. Fr. o. m. år 1906 erhålla folkskolebarnen äfven fri läkarebehandling i skolan, utom i akuta sjukdomsfall. Det åligger därför vederbörande läkare att hålla särskild mottagning i skolans lokal — i de större skolorna en gång i veckan — för att meddela de föreskrifter och den öfriga läkarebehandling, som kan vara af nöden.

Instruktion. Provisoriska bestämmelser ang. skolläkares åligganden af den 12 juni 1912.

Stat år 1913. Utgifter: 23,300 kr.

Aflöningar m. m. Skolläkare: inalles 21,300 kr.

Läkare.

Scholander, C. Th. (Storkyrkoförs.), rt. 20 88.
 Vakant (Klara förs.).

Ekelund, C. M. (Jakobs och Joh:s förs.), st.
 212 51.

Nylin, E. W. A. (Maria förs.), rt. 10 68.

Sundell, C. (Katarina förs.), st. 30 40.

Spangenberg, K. G. V. (Kungsholms förs.), st.
 183 00.

Nordgren, R. E. (Engelbrekts, Hedvig Eleonora
 och Oscars förs.), st. 73 36.

Söderling, K. A. S. (Adolf Fredriks, Gustaf Vasa
 och Matteus förs.), st. 185 45.

Lönberg, Fr. U. (för ögonsjukdomar), st. 70 24.

Stangenberg, A. E. (Maria och Kata-
 rina förs.), st. Östern. 54 94.

Klinspor, S. W. (Storkyrko-, Klara,
 Jakobs och Johannes, Engelbrekts,
 Hedvig Eleonora och Oscars förs.), (för sjuk-
 domar i öron, näsa
 ochsvalg). st. 97 97.

Arnoldson, N. J. (Kungsh., Ad. Fredr.,
 Gustaf Vasa, Matteus förs.), st.
 202 99.

Folkskolornas tandklinik.

Genom Stadsfullmäktiges beslut den 20 dec.
 1906 anslagos 6,200 kr. för anordnande under
 år 1907 af en försökstandklinik vid Stockholms
 folkskolor, hvaraf 1,000 kr. för inredning och
 uppsättningskostnader, och i enlighet med Stads-
 fullmäktiges beslut ang. stat för Öfverstyrelsen
 har anslaget för samma klinik under hvardera
 af åren 1908 och 1909 utgjort 5,200 kr. För
 år 1910 blef anslaget höjdt till 6,700 kr. I
 staten för år 1911 anslago Stadsfullmäktige för
 tvänne försökstandkliniker 9,825 kr. och i staten
 för år 1912 9,900 kr. Från och med höst-
 terminen 1913 skall ytterligare en tandklinik
 upprättas, nämligen i Adolf Fredriks folkskola,
 hvarjämte verksamheten i öfrigt skall utvidgas
 i syfte att successivt utsträcka den konservativa
 tandbehandlingen till barn från samtliga folk-
 skolor. Öfverstyrelsen har för insende öfver
 kliniken utsett bland sina ledamöter en kommitté
 om tre personer (se nedan).

Stat år 1913. Utgifter: 26,000 kr.

**Folkskoleöfverstyrelsens tandvårds-
 kommitté.**

Jonsson, J. A., öfverlärare, stadsfullm.; **Len-
 hardtson**, J. A. M., tandläkare; **von Schéele**,
 F. A., förste folkskoleinspektör; **Widerström**,
 Karolina O., med. lic., stadsfullm.

Föreståndare för tandklinikerna

(aflöning se nedan).

Lenhardtson, J. A. M.

Norra Tandkliniken.

Engelbrekts folkskola, Valhallavägen 65,
 Ö.; st. 110 29; mottagningstid: 8—11.

Tandläkare

(2,700 kr.; ej å stat).

Lenhardtson, J. A. M. (se ofvan); **Lundberg**, f.
 Schulzenheim, Nonny; **Stene**, N. S.son.

Södra Tandkliniken.

Katarina norra folkskola, Tjärhofsgatan
 15, Sö.; st. 135 05; mottagningstid: 8—11.

Tandläkare

(2,700 kr.; ej å stat).

Hammarlund, H.

Församlingarnas skolor.

Hvarje territoriell församling utgör ett skol-
 område. Skolan vid Stadens uppfostringsanstalt
 af Skrubba (jfr sid. 103) tillhör Katarina försam-
 lings skolområde och skolan vid den år 1747
 grundade Murbeckska inrättningen (numera för-
 lagd till Täby socken i Stockholms län, där
 undervisning meddelas ett 30-tal barn af vid
 Stockholms folkskolor anställd lärarinna samt en
 lärarinna i kvinnlig slöjd) tillhör Maria försam-
 lings skolområde.

Hvarje skolområde utgör ett eller flera öfver-
 läraredistrikt. Öfverläraren har närmaste
 ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom
 sitt distrikt. I de skolhus, där öfverläraren icke
 har sin hufvudexpedition, äro för ordningens
 öfvervakande af folkskoleinspektören på öfver-
 lärarens förslag tillsatta (oafnådda) tillsynings-
 lärare. Öfverläraren är alltid lärare vid folk-
 skolorna och förordnas efter skolrådets hörande
 af Öfverstyrelsen för en tid af högst 5 år. Till
 öfverlärare kan numera äfven kvinna förordnas.
 Öfverläraren och de vid skolorna i hans distrikt
 tjänstgörande lärare och lärarinnor utgöra distrik-
 tets lärarekollegium, i hvilket öfverläraren är
 ordförande. Hvarje lärarekollegium utser inom
 sig ett ombud för hvarje helt eller påbörjad
 tiotal af ledamöternas antal. Dessa ombud utgöra
 tillsammans lärarekårens ombuds försam-
 ling, som minst en gång hvarje år på kallelse
 af Öfverstyrelsens ordförande sammanträder med
 Öfverstyrelsens och skolrådets ledamöter samt
 folkskoleinspektören för öfverläggning om frågor
 angående folkskoleväsendet.

Folkskolan i Stockholm omfattar sex års-
 klasser, hvardera om två terminskurser. Såsom
 öfverbyggnad på dessa sex årsklasser, hvilka till-
 sammans utgöra folkskolans lägre afdelning,
 finnes en högre afdelning, omfattande
 två årsklasser. Dessutom finnas fortsättnings-
 skolor och ersättningskolor. Fortsättnings-
 skolan är inrättad för lärjungar, som
 genomgått de för folkskolan fastställda läro-
 kurserna samt icke ämnat öfvergå till den
 högre afdelningen. Ersättningskolan afser lär-
 jungar, som på grund af fattigdom hindrats
 att fullständigt begagna folkskolans undervis-
 ning. Lärjungarna i hvarje terminskurs fördelas
 i parallellafdelningar, hvilka undervisas hvar för

Fö. sig af särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungeantalet i hvarje afdelning bör i klasserna 1—2 af folkskolan äfven som i fortsättningskolan och ersättningskolan ej öfverstiga trettio samt i folkskolans öfriga klasser och dess högre afdelning icke uppgå till mera än fyrtio. I årsklasserna 1—3 och, då så anses fördelaktigt, äfven i årsklassen 4 af folkskolan bildas blandade afdelningar af gossar och flickor. I öfrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickafdelningar; dock må undantagsvis blandade afdelningar anordnas äfven i folkskolans högre klasser och i dess högre afdelning. Vid indelningen iakttages i öfrigt, att afdelningslärare (afdelningslärarinna) i regel behåller samma afdelning kurs efter kurs.

Hjälpklasser för psykiskt efterblifna barn inrättades år 1905. I dessa afdelningar, som bestå af högst tolf lärjungar, undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan två till sex terminer utan att hafva gjort några märkbara framsteg, undervisningen pågår högst 4 timmar om dagen och till lärarinnor utses sådana, som själva önska komma i fråga och kunna anses lämpliga. För att bereda vård åt barnen äfven efter slutad skolgång har för ett par år sedan stiftats en förening »Hjälpklassernas skydds-förening», som utsänder skollofskolonier och har upprättat ett arbetshem (se vidare sid. 194).

Bespisning af fattiga skolbarn på församlingars, donationers och enskildas bekostnad har sedan länge förekommit i folkskolan. Till år 1909 har den dock i regeln omfattat blott middagsspisning. Tack vare insamlingar och Stadsfullmäktiges beslut att till bespisning af fattiga skolbarn anslå inalles 87,200 kr. har numera äfven frukostbespisning kunnat anordnas. Stadsfullmäktige hafva den 14 februari 1910 fastställt bestämmelser ang. bespisningen, enligt hvilka Öfverstyrelsen äger disponera anslaget (jfr sid. 132, 3); bestämmade af hvilka barn, skola komma i åtnjutande af bespisningen sker genom lokala kommittéer för hvarje öfverläraredistrikt, bestående af resp. öfverlärare jämte personer, utsedda af skolråd, fattigvårdsstyrelse, styrelse för i distriktet ev. befintlig arbetsstuga och lärarekollegiet.

Undervisning i huslig ekonomi började meddelas första gången 1889, då ett försök gjordes i Storkyrkoförsamlingens folkskola i samband med tillagning af mat åt fattiga skolbarn. Följande år gjordes liknande försök i Hedvig Eleonora och Maria församlingar. Utgifterna bestredes af församlingarna och enskilda. Verksamheten utvecklades raskt och flera församlingar inrättade särskilda skolkök. År 1899 utfärdade Öfverstyrelsen ett »reglemente för Stockholms folkskolors skolkök». Till en början anställdes en lärarinna i hvar skolkök, i en del hafva sedermera anställts äfven biträdande lärarinnor. Lärarinnornas aflöning bekostas af Öfverstyrelsen, som emellertid erhåller statsbidrag enl. K. förordn. af den 16 juni 1906. Skolkökens antal är nu 21. I undervisningen deltaga flickor

ur tolfte till och med sextonde kurserna samt i en del hjälpklasser.

Under 1860-talet anlades tvenne skolträdgårdar för Maria och Katarina församlingars skolor; dessas verksamhet nedlades emellertid åter på 1870-talet och först 1907 kom åter en skolträdgård till stånd, men då i större skala och mera planmässigt ordnad, och våren 1910 tillkom ytterligare en; den förre, södra trädgården, är belägen vid Stora Blecktornet och den senare, den norra trädgården, vid Solnavägen. Trädgårdarna, som skötas af barnen under lärares ledning, leverera årligen tusentals exemplar af växter för undervisningen i skolorna. Vid sidan af det praktiska arbetet meddelas ungefär en timme i veckan teoretisk undervisning i trädgårdsskötsel.

I samtliga folkskolor, med undantag för Värtans och Djurgårdens, finnas rymliga och väl inredda gymnastiksalar, i hvilka de högre afdelningarna erhålla undervisning en halftimme hvarannan dag; i de tre lägsta årsklasserna inskränkas gymnastiköfningarna till sådana enklare rörelser, som kunna försiggå i de vanliga klassrummen. Gymnastikskor tillhandahållas genom Öfverstyrelsens försorg. Öfningarna ledas i allmänhet af vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda elfva från Gymnastiska centralinstitutet utexaminerade gymnastiklärarinnor. För gossar i folkskolans högre afdelning anordnas under vårterminen från 1 maj och under höstterminen till 1 oktober exercisöfningar tre gånger i veckan, ledda af en bland skolans lärare, hvarjämte under samma tid anordnas skjutöfningar. Vid skolorna äro anställda särskilda lekledare för att ordna barnens friluftss lekar; materiel för lekarna anskaffas genom Öfverstyrelsens försorg, och lekplatser hafva upplåtits i parker i skilda delar af staden. I de flesta af skolhusen äro inrättade skolbad, och beredas därjämte ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simöfningar i Stockholms stad's sim- och badinrättning.

År 1907 grundlades lärarebibliotek vid de olika folkskolorna. Dessa bibliotek, till hvilka Stadsfullmäktige fr. o. m. år 1910 anslagit 6,700 kr., äro i allmänhet inrymda i de skolhus, där öfverlärarna hafva sina expeditioner, och uppdelade i en referensafdelning med uppslagsböcker för studier på platsen och en låneafdelning för hemlån. För lärarnas fortbildning anordnas årligen med Stadsfullmäktiges understöd sammanhängande föreläsningkurser (jfr sid. 190) och utdelas kommunala resestipendier.

Vid skolorna finnas lärjungebibliotek, till hvilka Stadsfullmäktige anslagit 13,500 kr. Deras sammanlagda bokantal uppgick den 31 dec. 1912 till 34,215 band. För de olika bibliotekens bokbestånd den sista dec. 1912 redogöres nedan under de olika skolorna. Genom anordnande under vintern af s. k. »läsaftnar» i skolorna har man beredt barnen tillfälle till mera ostörd läxläsning.

Instruktioner m. m. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 och instruktion för överlärare den 7 mars 1911. Lönelement ang. lärarepersonalen i läs- och skrifämnen vid Stockholms folkskolor, fastställt af Stadsfullmäktige den 19 och 21 december 1906 med ändring af den 18 maj 1908. Löne-reglemente ang. lärare i öfningsämnena samt i fortsättnings- och ersättningskolan vid Stockholms folkskolor, fastställt af Stadsfullmäktige den 20 december 1906 med ändring af den 21 december 1911. Löne- och pensionsbestämmelser för lärarepersonalen i Brännkyrka, antagna af Stadsfullmäktige den 17 febr. 1913.

Stat år 1913. För folkskolorna: utgifter 2,952,789 kr., inkomster 674,000 kr. (statsbidrag); för folkskolelokaler: utgifter 731,603; 63 kr., inkomster 13,500 kr.

Aflöningar m. m. I 1911 års löne-reglering ingick icke lärarepersonalen vid folkskolorna, däremot reglerades lönerna för vaktbetjäning vid folkskolelokaler.

Överlärare. 13 överlärare: förutom aflöning såsom ord. folkskolelärare tilläggs-lön: 4 överlärare 2,200 kr.; 9 överlärare 1,200 kr. och fri bostad, hvar och en af dessa 13 dessutom ett ålderstillägg å 400 kr. Därjämte särskildt anslag till en överlärare vid Brännkyrka skolor.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs- och skrifämnen. Storkyrkoförsamlingen: 5 lärare, 20 lärarinnor. Klara församling: 8 lärare, 19 lärarinnor. Kungsholms församling: 22 lärare, 98 lärarinnor. Adolf Fredriks församling: 14 lärare, 58 lärarinnor. Gustaf Vasa församling: 8 lärare, 25 lärarinnor. Matteus församling: 9 lärare, 39 lärarinnor. Jakobs församling: 6 lärare, 18 lärarinnor. Johannes församling: 11 lärare, 40 lärarinnor. Engelbrekts församling: 13 lärare, 52 lärarinnor. Hedvig Eleonora församling: 4 lärare, 16 lärarinnor. Oscars församling: 6 lärare, 23 lärarinnor. Katarina församling: 29 lärare¹⁾, 130 lärarinnor. Maria församling: 23 lärare, 98 lärarinnor. Brännkyrka församling: 20 lärare, 41 lärarinnor (af dessa 1 lärare- och 3 lärarinnebefattningar nyinrättade från och med den 1 juli 1913). Hvarje lärare 2,200 kr., med undantag af Brännkyrka församling, där lönen är 2,000 kr., hvarje lärarinna 1,700 kr., med undantag af Brännkyrka församling, där lönen är 1,600 kr. Dessutom lämnas tre ålderstillägg, hvardera å 400 kr., åt hvarje ordinarie lärare och tre ålderstillägg, hvardera å 200 kr., åt hvarje ordinarie lärarinna.

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrifämnen: 91,000 kr.²⁾

Ordinarie lärare och lärarinnor i öfningsämnena. 25 lärarinnor i kvinnlig slöjd 1,350 kr., 12 lärare och lärarinnor i teckning

¹⁾ Dessutom en lärare, med tjänstgöring på Skrubba, aflönad af Fattigvårdsnämnden.

²⁾ Därjämte särskildt anslag vid Brännkyrka folkskolor.

1,500 kr., 9 lärare och lärarinnor i sång 1,500 kr., 15 skolköksföreståndarinnor 1,350 kr. jämte fri kost (150), 3 skolköksföreståndarinnor 1,200 kr. jämte fri kost (150) samt bostad och värme (150).

E. o. och biträdande lärare och lärarinnor i öfningsämnena. E. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, tillsammans: 10,800 kr.¹⁾ Biträde vid undervisningen i kvinnlig slöjd: 3,500 kr. E. o. lärare i teckning, tillsammans: 4,100 kr. E. o. lärare i sång, tillsammans: 3,200 kr. Biträdande lärarinnor i huslig ekonomi, tillsammans: 12,900 kr.¹⁾

Lärare och lärarinnor i metall-, trä- och pappslöjd, tillsammans: 77,600 kr.¹⁾ Lärarinnor i gymnastik, tillsammans: 15,200 kr. (däraf till modifierad gymnastik 2,000 kr.). Lärare i vapenföring och skjutning, tillsammans: 1,700 kr. Lektare, tillsammans: 5,650 kr.

Lärare i fortsättnings- och ersättningskolorna: 9,000 kr.¹⁾ Extra undervisning: 12,000 kr. Undervisning i kvinnlig hygien: 600 kr.

Sekreterarna i skolråden aflönas af de olika församlingarna med växlande belopp. Bibliotekarierna aflönas med arvoden i de olika skolorna.

Vaktbetjäning m. m. 18 vaktmästare: aflöning i lönegrupp 4. 12 värmeledningsskötare: aflöning i grupp 4. 13 baderskor: aflöning i lönegrupp 2. Dessutom anslag af växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningsskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring, afvensom till en extra baderska.

Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vårterminen 1913 inalles 25 undervisningsafdelningar med 643 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Svartmangatan 22, *St.*, med 14 klassrum, den andra vid Skärvgårdsgatan 6, *St.*, med 10 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 2,044 band.

Skolrådets ledamöter.

Stortorget 1, *St.*

Hähl, J. F., pastor primarius, själfskr. ordf.; *Berglund, E. K., vice häradshöfding; Bernström, C. A. Fr., boktryckare; Brandel, R. A., komminister; *Böhme, A. G., prakt. läkare; *Hedström, G. E., roteman; Lund, C. J., skrårderidkare, stadsfullm.; *Malmgren, O. W., grosshandlare, kassör; Ohlsson, J. E., specerihandlare.

Sekreterare.

Gyllensvärd, G. V., st. Stork. 30.

¹⁾ Därjämte särskildt anslag vid Brännkyrka folkskolor.

Fö.

Öfverlärare.

Jonsson, J. A., stadsfullm., st. 142 70, träffas å exp. Svartmangatan 22, St., alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndag och torsdag 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	5
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	20
Lärare i öfningsämnen	1
Lärarinnor i öfningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 34

Bibliotekarie.

Lindgren, J. F.

Vaktmästare (4).

Jansson, V. E.

Dessutom fyra stüderskor och en baderska (2).

Klara församlings folkskola.

Klara församlings folkskola räknar vårterminen 1913 inalles 27 undervisningsafdelningar med 755 skolbarn. Skolan är inrymd i nya skolhuset vid Klara Södra Kyrkogata 13 & 15, C., och innehåller 30 klassrum, förutom ett antal rum för speciella skoländamål äfvensom gymnastiksal, badafdelning och skolkök samt bostadslägenhet för öfverlärare, vaktmästare och värmeledningsskötare. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 2,151 band.

Skolrådets ledamöter.

Klara Östra Kyrkogata 8, C.

Strandell, K. E. A., kyrkoherde, själfskr. ordf.; *Andersson, B. John P., ingenjör, kassör; Lundstedt, B. W., förste bibliotekarie; *Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.; Millqvist, H. V., skriftställare; *Sundberg, J. G. H., regementsläkare; Widerström, Karolina O., prakt. läkare, stadsfullm.

Sekreterare.

Croneborg, O. U.

Öfverlärare.

Söderberg, J. G., st. 193 07, träffas å exp. Klara Södra Kyrkogata 13 & 15, C., alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	8
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	19
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen	1
Lärarinnor i öfningsämnen	6

S:a lärare och lärarinnor 34

Bibliotekarie.

Lindén, A. V.

Vaktmästare (4).

Andersson, K. W.

Dessutom en värmeledningsskötare (4) och en baderska (2).

Kungsholms församlings folkskola.

Kungsholms församlings folkskola räknar vårterminen 1913 inalles 127 undervisningsafdelningar med tillsammans 3,975 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Mariebergsgatan 34, K., med 89 klassrum, den andra vid Handtverkaregatan 17, K., med 12 klassrum. Dessutom finnas vid Kungsholmsgatan 72, K., två skolkök och en bespisningsanstalt. I fortsättningskolan är antalet barn 45. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 3,225 band.

Skolrådets ledamöter.

Parmmätaregatan 3, K.

Larsson, C. V., kyrkoherde, själfskr. ordf.; Blomquist, A. K., folkskolelärare; *Brundin, J. E., fabriksdisponent; Davidson, J. A. L., förste pastoratsadjunkt; Gudheim, E. R., kassör; *Larson, J. P., bankokommissarie; Pettersson, G., handlande; *Spangenberg, K. G. V., distriktsläkare; *Zetterlund, A. W., syssloman.

Sekreterare.

Lindeberg, C. A., rt. 29 67.

Öfverlärare.

Olsson, J., st. 193 04, träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., K., alla läsdagar 7,30—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och därjämte å exp. Handtverkaregatan 17, K., st. 107 06, onsdagar 10,30—11,30 f. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	22
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	97
E. o. lärarinnor å vakanta platser i läs- och skrifämnen	3
E. o. lärare i läs- och skrifämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen	8
Lärare i öfningsämnen	1
Lärarinnor i öfningsämnen	12

S:a lärare och lärarinnor 144

Bibliotekarie.

Andersson, Hanna K.

Vaktmästare (4).

Andersson, K. E.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en eldre, två eldrebiträden, en stüderska och två baderskor.

Adolf Fredriks församlings folkskola.

Adolf Fredriks församlings folkskola är uppdelad på två skolhusbyggnader, en vid Tegnérsgatan 44, *Va.*, och en vid Saltmätaregatan 2, *Va.*

Folkskolehuset vid Tegnérsgatan 44, *Va.*, har 66 klassrum, skolhuset vid Saltmätaregatan 2, *Va.*, 12 klassrum. De två skolhusen räknas vårterminen 1913 inalles 79 undervisningsafdelningar med tillsammans 2,544 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 2,064 band.

Skolorådets ledamöter.

Kammakaregatan 30, *Va.*

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, själfskr. ordf.; *d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm.; Falk, C. Th., fil. d.r., läroverksadjunkt; *Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarieadjunkt; Holmkvist, G. H., målarmästare; *Lagergren, C. H., grosshandlare; Nilsson, S., fil. kand., f. d. öfverlärare; *Rosenberg, J. O., f. d. professor, vice ordf.; Svensson, F. L., prakt. läkare.

Sekreterare.

Ljungman, C. J. D., rt. 29 90.

Kassör.

Grönfors, G. B. V.

Öfverlärare.

Sterner, J. L., träffas å exp. Tegnérsgatan 44, *Va.*, st. 169 14, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. äfvensom måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt å exp. Saltmätaregatan 2, *Va.*, st. 169 16, lördagar 12 middagen.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	13
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	55
E. o. lärare i läs- och skrifämnen	3
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen	8
Lärare i öfningsämnen	6
Lärarinnor i öfningsämnen	12

Så lärare och lärarinnor 97

Bibliotekarie.

Locander, Cecilia K.

Vaktmästare (4).

Gustafson, E. G.; Forsling, Gustava.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en eldare och en baderska (2).

Gustaf Vasa församlings folkskola.

Gustaf Vasa församlings folkskola, Karlbergsvägen 34, *Va.*, räknar vårterminen 1913 37 skolafdelningar med tillsammans 1,148 barn, däraf 9 afdelningar undervisas kl. 2—6 och 1 afdel-

ning är placerad i skolhuset, Valhallavägen 63, Ö. I fortsättningsskolan är lärjungeantalet 54 och i ersättningsskolan 11. Hela barnantalet är således 1,213. Skolhuset har 27 klassrum. Den 31 dec. 1912 funnos i skolbiblioteket 2,074 band.

Fö.

Skolorådets ledamöter.

Västmannagatan 63, *Va.*

Hallberg, H. E., kyrkoherde, själfskr. ordf. *Björklund, Sigröd O. M., lärarinna; Ceder, A. underinspektör, stadsfullm.; *Dalström, J. J. öfverlärare; Francke, Cecilia, folkskolelärarinna; *Hellström, T. G., prakt. läkare; Lundbergh, G. H., grosshandlare, vice ordf.; *Norén, G. E., läroverksadjunkt; Sällström, G. P. W., ingenjör.

Kassör.

Enell, H. G. O., apotekare.

Sekreterare.

Falkenberg, A. C. M., frih., st. 193 00.

Öfverlärare.

Dalström, J. J., st. 193 03, träffas å skolans exp. Karlbergsvägen 34, *Va.*, hvarje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	8
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen m. m. 25	
E. o. lärare i läs- och skrifämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen	4
Lärare i öfningsämnen	5
Lärarinnor i öfningsämnen	10

Så lärare och lärarinnor 53

Bibliotekarie.

Eriksson, S. Konkordia.

Vaktmästare.

Pettersson, E. V., st. 193 03.

Dessutom en värmeledningsskötare (4).

Matteus församlings folkskola.

Matteus församlings folkskola räknar vårterminen 1913 inalles 51 undervisningsafdelningar med tillsammans 1,675 skolbarn. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18, *Va.*, och har 49 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 2,500 band.

Skolorådets ledamöter.

Dalagatan 78 B, *Va.*

Berglund, A. A. T., vice pastor, själfskr. ordf.; *Ahiberg, K. J., direktör; *Anderberg, A. W.,

Fö.

kamrerare; ***Forsell**, J. A. S:son, expediti-
onsförelse, stadsfullm.; **Olin**, A. R., direktör,
stadsfullm.; **Ringselle**, G. A., fl. kand., läro-
verksadjunkt; **Sandberg**, H. T., f. d. bok-
auktionskommissarie, vice ordf.

Sekreterare.

Edman, P. V., st. Östern. 152.

Öfverlärare.

Carli, E. J., st. 180 51, träffas å exp. Norrtullsgatan 18 n. b., *Va.*, hvarje lördag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen 9
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen 38
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen 4
Lärare i öfningsämnen 1
Lärarinnor i öfningsämnen 6

S:a lärare och lärarinnor 58

Bibliotekarie.

Almin, f. Pettersson, A. Wilhelmia.

Vaktmästare (4).

Strömbäck, T. G.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4),
en *eldare* och en *baderska* (2).

**Jakobs och Johannes församlingars
folkskola.**

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar värterminen 1913 inalles 74 undervisningsafdelningar med tillsammans 2,172 skolbarn. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, *C.*, med 18 klassrum, en vid Roslagsgatan 65, *Va.*, med 28 klassrum, en vid Ynglingagatan, *Va.*, med 14 klassrum och en vid Skeppsholmen, *Ö.Dj.*, med 1 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 2,477 band.

Jakobs församlings folkskola.*Skolrådets ledamöter.*

Jakobsgratan 4, *C.*

Hammarsten, E., kyrkoherde, själfskr. ordf.; ***Bellander**, N., prakt. läkare; ***Hedin**, Clara C. H., fröken; ***Lindholm**, H. G., pastoratsadjunkt; **Sjögren**, A., fabrikör; **Svenson**, A., skräddaremästare; **Wretman**, J., rådman, vice ordf.

Sekreterare.

Afzelius, A. C. A., st. Brevik 31.

Öfverlärare.

Edén, L. A., st. 193 06, träffas å exp. Roslagsgatan 65, n. b., *Va.*, alla lördagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och i skolhuset vid Brunnsgatan 11, *C.*, st. 169 15, fredagar kl. 1 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen 6
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen 18
Lärarinna i öfningsämnen 1

S:a lärare och lärarinnor 25

Johannes församlings folkskola.*Skolrådets ledamöter.*

Kammakaregatan 12, *Va.*

Öhman, K., kyrkoherde, själfskr. ordf.; **Althin**, N. P., byggmästare; ***Brodin**, J. E., f. d. rektor; **Edén**, L. A., öfverlärare; ***Hjorth**, J. E., disponent, stadsfullm.; **Steinmetz**, f. Brummer, H. Eugenie, skolföreståndarinna; ***Vigren**, O. R., arbetare.

Sekreterare.

Engellau, I., rt. 24 61.

Öfverlärare.

Edén, L. A., (se Jakobs förs:s folkskola):

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen 11
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen 40
Lärarinnor i öfningsämnen 8

S:a lärare och lärarinnor 59

Bibliotekarie.

Jönsson, Maria G.

Vaktmästare (4).

Ek, N. A., (Johannes folksk.); **Söhr**, O., (Jakobs folksk.).

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4), en *eldare*, tretton *städerskor* och en *baderska* (2).

Engelbrekts församlings folkskolor.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Valhallavägen 41, *Ö.*

Rehn, C. A., kyrkoherde, själfskr. ordf.; **Berg**, J. H., slöjdinspektör, vice ordf., kassör;

***Branzell**, A., öfverlärare; **Corin**, A. R., öfverdirektör; ***Engström**, Lilly A., f. d. lärarinna; ***Lind**, N. G. C., bokförelse; **Westermarck**, F. J. E., professor.

Sekreterare.

Norman, C. A. H., st. 70 98.

Folkskolan vid Valhallavägen.

Engelbrekts församlings folkskola räknar vårterminen 1913 inalles 49 undervisningsafdelningar med 1,348 skolbarn. Skolan är belägen vid Valhallavägen 63, Ö., och har 60 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 2,043 band.

Öfverlärare.

Branzell, A., st. 110 29 och st. Österm. 29 70, träffas å exp. Valhallavägen 63, Ö., alla lördagar 7,45—8,30 f. m., måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt tisdagar i skolan vid Värtan 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	11
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	39
Lärare i öfningsämnen	7
Lärarinnor i öfningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 65

Bibliotekarie.

Bergström, Anna.

Vaktmästare (4).

Hagberg, A. S.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4), en *eldare*, en *portvakt* och en *baderska* (2).

Folkskolan vid Värtan.

Folkskolan vid Värtan räknar vårterminen 1913 inalles 11 undervisningsafdelningar med 323 skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och har 10 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 730 band.

Öfverlärare.

Branzell, A., st. 68 13, träffas å exp. tisdagar 1—1,30 e. m. Öfriga mottagningstider, se ofvan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	1
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	9
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen	1
Lärare i öfningsämnen	2
Lärarinnor i öfningsämnen	4

S:a lärare och lärarinnor 17

Bibliotekarie.

Clässon, J. V., ff.

Vaktmästare

(4; dessutom ersättning såsom *eldare* 200 kr.).
Åström, P.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingars folkskolor.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hafva tillsvidare en gemensam folkskola. Denna skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den ena vid Linnégatan 54, Ö., som ligger inom Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37, Ö., som ligger inom Hedvig Eleonora församling och den tredje å Djurgården.

Folkskolehuset vid Linnégatan 54, Ö., och folkskolehuset vid Linnégatan 37, Ö., samt folkskolehuset å Djurgården räknar vårterminen 1913 inalles 50 undervisningsafdelningar, af hvilka en »hjälpklass» undervisas i Engelbrekts skolhus, med tillsammans 1,481 skolbarn. Skolhuset vid Linnégatan 54, Ö., har 30 klassrum; skolhuset vid Linnégatan 37, Ö., har 13 klassrum och Djurgårdens skolhus 7 klassrum. Hedvig Eleonora och Oscars förs:s skolbibliotek omfattade den 31 dec. 1912 1,973 band.

Djurgårdens folkskola tillhör Oscars församling.

Hedvig Eleonora församlings folkskola*Skolrådets ledumöter.*

Jungfrugatan 7 B, Ö.

Källander, A. J., kyrkoherde, själfskr. ordf.; **Andersson**, Hedda, prakt. läkare; ***Bergström**, J. A., kamrerare, kassör; ***Kjerrulf**, G., medicinalråd; **Lyttkens**, I. A., fil. d.r., f. d. kansli-råd; ***Nordgren**, R. E., prakt. läkare; **Schultén**, O. W., grosshandlare.

Sekreterare.

Tottie, G. W., st. Österm. 19 37.

Öfverlärare.

Blomqvist, A., st. 192 98, träffas å exp. Linnégatan 54, Ö., alla lördagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte måndag och torsdag 1—1,30 e. m. samt i Djurgårdens folkskola fredag 12,45—1,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	4
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	16
E. o. lärarinna i läs- och skrifämnen	1
Lärare i öfningsämnen	1
Lärarinnor i öfningsämnen	5

S:a lärare och lärarinnor 27

Oscars församlings folkskola.*Skolrådets ledamöter.*

Fredrikshofs-gatan 3, Ö. D. J.

Fries, S. A. kyrkoherde, stadsfullm., själfskr. ordf.; ***Berghman**, I., grosshandlare, kassa-

Fö.

förvaltare; **Blomqvist**, A., öfverlärare; **Göran-son**, J. F., byggmästare; **Huldt**, Hilda Ch., lärarinna; ***Stendahl**, S., grosshandlare, stadsfullm.; ***Wennerholm**, O. T. H., auditör, vice ordf.

Sekreterare.

Törnell, E. R., rf. Östern. 68; st. Östern. 8 39.

Öfverlärare.

Blomqvist, A., (se Hedvig Eleonora förs. skola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen 6
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen 23
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen 1
Lärare i öfningsämnen 4
Lärarinnor i öfningsämnen 8

Sa lärare och lärarinnor 42

Bibliotekarier.

Hellberg, Augusta K. (Linnégatan 54); **Hansson**, Betty (Djurgårdens folkskola).

Vaktmästare (4).

Westrén, S. J. E. (Linnégatan 54).

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4), en *eldare* och en *baderska* (2).

Katarina församlings folkskolor.

Katarina församling har tre folkskolor, se nedan.

Skolorådets ledamöter.

Högbergsgatan 15, *Sö.*

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, själskr. ordf.; **Bergström**, A. W., arkitekt; ***Brate**, E., lektor, vice ordf.; ***Djurling**, E. W., grosshandlare; ***Klefbeck**, E. A., komminister, stadsfullm.; **Liljebäck**, E. S., tapetserare; **Lindfeldt**, Maria M. E., fröken, kassör; **Lundahl**, Fr., apotekare; ***Sundell**, C., prakt. läkare; **Thunell**, J. W., byggmästare; ***Wester**, A., sjukkassetjänsteman.

Sekreterare.

Looström, A. H., st. 32 05.

Katarina norra folkskola.

Katarina församlings norra folkskola räknar vårterminen 1913 inalles 36 undervisningsafdelningar med 1,198 skolbarn. Skolan är belägen Tjärhofsgatan 15 & 17, *Sö.*, och har 37 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 2,140 band.

Öfverlärare.

Persson, P. E., st. 135 05, träffas å exp. Tjärhofsgatan 15, *Sö.*, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndag och torsdag 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen 6
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen 26
E. o. lärare i läs- och skrifämnen 1
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen 4
Lärarinnor i öfningsämnen 7

Sa lärare och lärarinnor 44

Bibliotekarie.

Lilja, Maria E.

Vaktmästare (4).

Edling, A. J.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4), en *baderska* (2) och en *portvakt*.

Katarina södra folkskola.

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1913 inalles 62 undervisningsafdelningar med tillsammans 2,078 skolbarn och är belägen vid Värmdögatan 2, *Sö.* Skolan är fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 16 klassrum och nya skolhuset med 47 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 3,986 band.

Öfverlärare.

Bergh, A., st. 302 09, träffas å exp. Värmdögatan 2, *Sö.*, Nya skolhuset, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndag och torsdag 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen 10
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen 46
E. o. lärare i läs- och skrifämnen 2
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen 5
Lärare i öfningsämnen 1
Lärarinnor i öfningsämnen 9

Sa lärare och lärarinnor 73

Bibliotekarie.

Andersson, K. Augusta.

Vaktmästare (4).

Erikson, F. V.; **Dahlberg**, E. R.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4), en *eldare* och en *baderska* (2).

Sofiaskolan.

Skolan, som är belägen Skånegatan 117, *Sö.*, räknar vårterminen 1913 inalles 69 undervisningsafdelningar med tillsammans 2,170 barn och innehåller 71 klassrum. Skolbiblioteket omfattar 2,194 band.

Öfverlärare.

Wihlander, A. G. st. 313 38, träffas å exp. Skånegatan 117, *Sö.*, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndag och torsdag 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	12
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	51
E. o. lärare i läs- och skrifämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen	5
Lärare i öfningsämnen	1
Lärarinnor i öfningsämnen	8

Så lärare och lärarinnor 79

Bibliotekarie.

Idestrom, S. O.

Vaktmästare (4).

Frisk, A. R.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en eldare och en baderska (2).

Maria församlings folkskola.

Maria församlings folkskola räknar vårterminen 1913 inalles 127 undervisningsafdelningar med tillsammans 4,103 skolbarn. Skolan är fördelad på tre skolbyggnader, en vid Ringvägen, *Sö.*, med 62 klassrum, de båda öfriga, vid Timmermansgatan 28, *Sö.*, med 26 klassrum. Dessutom finnes på senare platsen en särskild mindre byggnad med slöjdsal och skolkök med matrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1912 4,614 band.

Skolorådets ledamöter.

St Paulsgatan 10, *Sö.*

Eklund, K. A., kyrkoherde, själfskr. ordf.; Boije af Gennäs, S. J. A., rektor, stadsfullm., vice ordf.; *Broman, H. V., syssloman; Edberg, Ingrid, M., lärarinna; *Lidman, C., öfverlärare, stadsfullm.; Molin, O. E., fil. dr., pastoratsadjunkt; *Nylin, E. W. A., prakt. läkare; *Rosengrén, C. O. L., grosshandlare, kassör; Wickberg, Th. W., tullvaktmästare, stadsfullm.

Sekreterare.

Masreliez, K. V., rt. 96 69.

Öfverlärare.

Lidman, C., stadsfullm.; st. 302 10, träffas å exp. vid Ringvägen, *Sö.*, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndag och torsdag 1—1,30 e. m. och å exp. vid Timmermansgatan 28, *Sö.*, st. 135 06, onsdag 10,30—11 f. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrifämnen	23
Ord. lärarinnor i läs- och skrifämnen	95
E. o. lärare i läs- och skrifämnen	3
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen	10
Lärarinnor i öfningsämnen	16

Så lärare och lärarinnor 147

Bibliotekarie.

Ståfelt, P. E.

Vaktmästare (4).

Sävelin, P. J.; Regnström, C. A.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en eldare och en baderska (2).

Brännkyrka folkskolor.

Brännkyrka bildar t. v. ett öfverläraredistrikt. Under öfverläraren sortera fyra tillsyningslärare för hvart och ett af socknens förutvarande öfverläraredistrikt. Dessa skolområden äro: Kyrkskoleområdet, Blommensbergs-, Liljeholms- och Enskedeområdena. Inom *Kyrkskoleområdet* finnas utom den s. k. kyrkskolan (eller Solberga skola) skolor vid Orby och Långbrodal, inom *Blommensbergsområdet* vid Blommensberg, Johannesdal och Sätra, inom *Liljeholmsområdet* vid Liljeholmen och Årsta samt inom *Enskedeområdet* i Enskede, Gubbängen, Södertörns villastad och Skarpnäck. I dessa skolor undervisas vårterminen 1913 icke mindre än 2,740 barn.

Skolorådets ledamöter.

Forssman, C. A., kyrkoherde, själfskr. ordf.; *Andersson, J. arrendator; Brolin, L., faktor; *Hauffmann, K. O. L., civilingenjör; *Kinberg, O. W., öfverläkare; Lindquist, H. J., bokhållare; Lindstam, N. A., pastor; Nauckhoff, S., ingenjör; Wahlström, A. Th., folkskolelärare; *Wallin, J. A. uppbördsman, riksdagsman; *Wetterlind, C. L., fabrikör.

Öfverlärare.

Vakant.

Tillsyningslärare.

Granér, C. T. (för Kyrkskoleområdet); Wahlström, A. Th. (för Blommensbergsområdet); Kjellberg, A. G. (för Liljeholmsområdet); Edman, E. A. (för Enskedeområdet).

Lärare och lärarinnor.

Ordinarie lärare i läs- och skrifämnen	19
Ordinarie lärarinnor i läs- och skrifämnen	38
E. o. lärare i läs- och skrifämnen	5
E. o. lärarinnor i läs- och skrifämnen	8
Småskolelärarinnor	26
Lärare i öfningsämnen	1
Lärarinnor i öfningsämnen	8

Så lärare och lärarinnor 105

Stockholms stads yrkesskolor.

Repslagaregatan 24, *Sö.*

I en i februari 1900 till Stadsfullmäktige ingifven skrivelse hemställde »Stockholms arbetareförening», att Stadsfullmäktige måtte be-

Fö. fordra inrättande af yrkesskolor af olika slag. Denna framställning blef afslagen vid sammanträde i december samma år. Redan vid samma sammanträde väcktes emellertid af dåvarande folkskoleinspektören C. G. Bergman motion om frågans utredande genom en kommitté, hvilket också den 4 mars 1901 blef fullmäktiges beslut. Kommittén afgaf sitt betänkande den 23 februari 1906. Detta betänkande jämte en del framställningar om understöd för upprättande af kvinnliga yrkesskolor remitterades till Drätselnämndens 1. afdelning, som efter att ha inhämtat en del yttranden afgaf utlåtande den 9 nov. 1909. Detta utlåtande remitterades tillsammans med kommittébetänkandet till Folkskoleöfverstyrelsen, som den 18 maj 1911 afgaf sitt yttrande. Öfverstyrelsen avslöt sig däri till af förste folkskoleinspektören F. von Schéele¹⁾ den 1 april 1911 afgifvet förslag till lösning af yrkesskolefrågan, som i mycket afvek från kommittéradets och som begagnat organisationen af yrkesskolorna i München som förebild.

Detta förslag följdes i allt väsentligt i Stadsfullmäktiges beslut den 11 december 1911, enligt hvilket yrkesskolor upprättats fr. o. m. hösten 1912 i egendomen Repslagaregatan 24. Till en början hafva inrättats en mekanisk verkstadsskola, en möbelsnickareskola och en klädsömnadsskola. De båda förstnämnda skolorna förestås af en yrkesutbildad föreståndare och klädsömnadsskolan af en yrkesbildad föreståndarinna. Undervisningen, som är kostnadsfri, meddelas en dag i veckan och omfattar utom yrkesutbildning äfven meddelande af kunskaper i modersmålet, räkning, varu- och verktygskänedom, hälso- och samhällslära m. m. Hvarje skola har sin styrelse med en representant för arbetsgivare- och en för arbetaresammanslutningar i respektive yrken samt föreståndaren såsom själfskrifven ledamot; Öfverstyrelsen utser ordförande.

Stat år 1913: 34,650 kr.

Mekaniska verkstadsskolan.

Styrelse.

Lamm, O. L., direktör, ordf.; Graham, P. S., ingenjör; Nyström, K. L., mekaniker; Andersson, G. K. K., föreståndare (se nedan).

Föreståndare

(4,000 kr. jämte bostad, värme och lyse; ej å stat).
Andersson, G. K. K.; st. 37 01 (se ofvan).

Dessutom *timlärare*.

Möbelsnickareskolan.

Styrelse.

van Rijswijk, H. E., hofdekoratör, ordf.; Wickman, J., snickaremästare; Ohlsson, J. P. möbelsnickare; Andersson, G. K. K., föreståndare (se nedan).

¹⁾ Se härom närmare: BU Utl. 1911 nr 62.

Föreståndare

(aflöning se ofvan).

Andersson, G. K. K. (se ofvan).

Klädsömnadsskolan.

Styrelse.

Bromé, f. Lothigius, Emilia A. K., byråföreståndarinna, stadsfullm., ordf.; Björk, Esther, fru; Svensson, Signe, fröken; Trotzig, Margit, föreståndarinna (se nedan).

Föreståndarinna

(2,000 kr. jämte bostad, värme och lyse; ej å stat.)

Trotzig, Margit; st. 306 32, (se ofvan).

Vaktmästare

(gemensam för alla skolorna; 960 kr. jämte bostad, värme och lyse).

Hellman, G. A.

Barnavårdsnämnden.

Fredsgatan 9, C.; rt. 69 52; st. 46 14; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; lördagar och helgdagsaftnar samt under hela juli och augusti 10—2.

Enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn skall i hvarje skoldistrikt finnas en barnavårdsnämnd, hvilken det åligger att taga vård om dylika barn, som vistas inom distriktet. I Stockholm är Folkskoleöfverstyrelsen barnavårdsnämnd, men har densamma med få undantag uppdragit beslutanderätten i biträdande ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnden i inskränkt bemärkelse). Barnavårdsnämnden utser årligen för de nio distrikt, hvari Staden delats, till sitt biträde kretsombud, antingen bland sina egna ledamöter eller ock bland andra män eller kvinnor, hvilka nitälska för ungdomens uppfostran. Kretsombuden samt folkskoleinspektören äga att närvara vid Barnavårdsnämndens sammanträden och ett deltaga i öfverläggningarna, men ej i besluten. Barnavårdsnämndens ledamöter och kretsombud böra hafva uppmärksamhet däri, att barn ej må blifva försummade i sedligt afseende eller vanartas, samt, om sådant förekommer, därom göra anmälan hos Nämnden. Sådan anmälan må ock göras af någon Statens eller kommunal myndighet eller ock af ämbets- eller tjänsteman, hvilken i denna sin egenskap erhållit kännedom om förhållanden, som föranleda till anmälan. Finner Barnavårdsnämnden anmält barn vara i sedligt afseende försummadt, skall Nämnden tilldela dem, hvilka det åligger att hafva vård om barnet, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina uppfostringsplikter. Visar barnet vanart, skall Nämnden tilldela det en allvarlig varning och, om sådant anses gagneligt, jämväl föreskrifva, att barnet skall inom viss

tid och i ojäfviga vittnens närvaro tilldelas lämplig åga. Då Barnavårdsnämnden beslutat någon af dessa åtgärder, skall densamma jämväl uppdraga åt viss person att med uppmärksamhet följa barnets lefnadsförhållanden och öfvervaka dess uppförande. För att denna uppsikt må blifva effektiv och Barnavårdsnämnden i hvarje fall skall åga tillgång på lämpliga personer för detta uppdrags utförande, har densamma bland lärarepersonalen vid Stadens folkskolor antagit 36 s. k. *tillsyningsmän* för densammas utöfvande. Nämnden åger att i vissa fall skilja barnet från hemmet att för vård och uppfostran till annan öfverlämnas. När barnet hunnit den ålder och nått den stadga, att det anses kunna i tjänst eller yrke anställas, skall Nämnden söka bereda barnet lämplig anställning och tillse, att det erhåller nödig utrustning. Utöfver det kalenderår, under hvilket barnet fyller sexton år, bör godtgörelse för dess vård och uppfostran i enskildt hem eller barnhem icke utfästas af Nämnden. För godtgörelse, som utfästes i strid häremot, åger rätt till ersättning icke rum. Barnavårdsnämnden bör öfvervaka de barns uppförande och uppfostran, som till enskildt hem eller barnhem af Nämnden öfverlämnats. Angående inspektion af barnhem och skyddshem förordnar Konungen. Kostnaderna för sådan inspektion bestridas af statsmedel. Barnavårdsnämnden i Stockholm har för tillgodoseende af barnavården inrättat trenne barnhem (se nedan).

Lag. Lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn den 13 juni 1902.

Stat år 1913. Utgifter: 148,665: 70 kr.; inkomster: 39,000 kr.

Barnavårdsnämndens ledamöter.

Se ofvan sid. 133.

Sekreterare

(2,500 kr.; ej å stat).

von Friesen, F. Hj., träffas måndag och onsdag—10 f. m.

Förste kontorsskrifvare (7).

Brunius, Elin A.

Andre kontorsskrifvare (5).

Brunius, Anna S.

Tillsyningsmän

(5 kr. i kvartalet för hvarje under deras uppsikt stående hem).

Antal: 36.

Barnavårdsnämndens kretsombud.

(50 kr.; dessutom 10 kr. för hvarje undersökning).

Storkyrkoförsamlingen och Klara församling. **Fö.**

Brandel, R. A., fil. d.r., komminister, Prästgatan 18, *St.*, st. 139 50.

Kungsholms församling.

Davidson, J. A. L., förste pastoratsadjunkt, Parmmätaregatan 3, *K.*, st. Kungsh. 1 82.

Adolf Fredriks, Gustaf Vasa och Matteus församlingar.

Dahlbäck, f. Magnusson, Selma H.; (Åkers-Runö, rt. Åkersberg 15).

Jakobs och Johannes församlingar.

Wassberg, A., folkskolelärare, Roslagsgatan 75, *Va.*, st. 164 45.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Törnell, Gertrud, fru, Styrmansgatan 33, *Ö. Dj.*, ts. Östern. 8 39.

Katarina församling.

Klefbeck, E. A., komminister, stadsfullm., Högbergsgatan 15, *Sö.*, st. 301 26.

Maria församling.

Lindeberg, E. W., pastoratsadjunkt, Hornsgatan 116, *Sö.*, st. Söder 7 54.

Brännkyrka församling.

För 32. roten: Lagerkrantz, J. L., pastor, Björkvägen 13, Enskede, st. Enskede 4 03.

För 33. roten: Lindstam, N., pastor, Örby villastad 200, Alfsjö, rt. Alfsjö 35.

Barnavårdsnämndens barnhem nr 1.

Roslagsgatan 75 (*Bellevue*), *Va.*; rt. 68 87; st. 203 58.

Detta barnhem, som öppnades den 19 februari 1904, är afsedt för icke vanartade flickor och mindre gossar och har 23 platser.

Föreståndarinna (4).

Carlson, E.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Sebardt, C.

Vaktmästare (4).

Karlsson, J. L.

Dessutom en första sköterska (2), en andra sköterska (1) samt två tjänarinnor.

Fö. Barnvårdsnämndens barnhem**n:r 2.***Södermannagatan 47 (Lilla Blecktornet)
Sö.; rt. 92 54; st. 305 34.*

Detta barnhem, som öppnades den 5 september år 1904, är afsedt för äldre gossar och har 26 platser.

Föreståndare.

(Lön som folkskolelärare; dessutom 500 kr.).

Dalborg, M.*Läkare*

(300 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.*Husmoder*

(400 kr.; ej å stat).

Dalborg, K. P.*Vaktmästare (4).***Mattsson, K. E.**Dessutom två *tjänarinnor*.**Barnvårdsnämndens barnhem****n:r 3.***Södermannagatan 55 A (St. Blecktornet)
Sö.; st. 302 08.*

Detta barnhem, som öppnades år 1906, är afsedt att vara provisoriskt skyddshem för flickor och har 20 platser.

Föreståndarinna

(Lön som folkskolelärarinna; dessutom 200 kr.).

Lundgren, A.*Läkare*

(200 kr.; ej å stat).

Nilsson, Ada K.

Dessutom en *slöjdlärlarinna* (3), två *tjänarinnor*, en *portvakt* samt en *kvinnlig trädgårdsmästare*.

Stockholms stads arbetsförmedling.

Arbetsförmedlingen.

Hufvudkontoret: Regeringsgatan 113, C.; manliga afdelningen rt. 42 15; st. 14 46 och 42 15; kvinnliga afdelningen rt. 40 47; st. 14 47 och 40 47; expeditionstid: 9—4; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Filialkontoret: Högbergsgatan 37, Sö.; manliga afdelningen rt. och st. 34 83; kvinnliga afdelningen rt. och st. 30 74; expeditionstid: 9—4; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Åren 1732—35 fanns i Stockholm en offentlig arbetsförmedlingsanstalt, det af Kungl. Maj:t privilegierade Adresskontoret och var all privat platsanskaffning under denna tid förbjuden.

Frågan om en Kommunens arbetsförmedlingsanstalt framfördes år 1901 dels i en af föreningen »Studenter och arbetare» till Stadsfullmäktige aflåten skrivelse, hvari hemställdes om utredning i saken, dels i en hos Fullmäktige samma år väckt motion i ärendet. Den 14 mars 1902 tillsattes en kommitté på fem personer för frågans utredande, hvarefter den förekom till afgörande vid Stadsfullmäktiges sammanträden den 1 och 6 dec. 1904, hvarvid i hufvudsaklig överensstämmelse med de särskilda kommitterades förslag beslut fattades om upprättandet af Stockholms stads arbetsförmedling, som den 22 sept. 1905 trädde i verksamhet.

Den 21 december 1910 beslöt Stadsfullmäktige att inrätta ett filialkontor å Södermalm, direkt sorterande under hufvudkontoret, hvars föreståndare således skall öfvervaka arbetet vid filialen. Kontoret öppnades den 2 maj 1911.

Arbetsförmedlingen, som står under kontroll af Staten genom dess arbetsförmedlingsinspektör, har till uppgift att till arbetsgivares och arbetares tjänst förmedla allt slags arbete. Anstalten afser sålunda att förmedla anställning, bland annat, af: yrkesarbetare och lärlingar inom industri och handverk, byggnads-, transport-, jordbruks- och grofärbetare, tjänstefolk, handels- och kontorspersonal. Arbetsförmedlingen omfattar såväl män som kvinnor.

Anstaltens angelägenheter handhafvas af en styrelse, som väljes af Stadsfullmäktige och består af en ordförande med en suppleant samt tio ledamöter med sex suppleanter. Af Styrelsens ledamöter och suppleanter skola fem ledamöter samt tre suppleanter, däraf resp. en kvinna, vara arbetsgivare och fem ledamöter samt tre suppleanter, däraf likaledes resp. en kvinna, vara

arbetare. Ordföranden och ledamöterna äfvensom suppleanterna väljas för två år i sänder. Förslagsrätt tillkommer arbetsgivare och arbetare, som hos Beredningsutskottet äga föreslå personer, som de anse lämpliga såsom ledamöter eller suppleanter i Styrelsen.

All arbetsförmedling sker afgiftsfritt. Arbetare, ej tillhörande Stockholms kommun, hvilka anlita Anstalten, skola dock ersättas däraf föranledda direkta kostnader. Arbetsförmedlingen fortgår oberoende af arbetsinställelser (strejker eller lockouter). Anstalten upprättar i hvarje månad en statistisk rapport öfver sin verksamhet under den föregående månaden. Månadsrapporterna, sammanfattas vid årets slut i Anstaltens årsredogörelse. Hvarje vecka utarbetas en vakanslista, som dels utväxlas med andra arbetsförmedlingsanstalters, dels insändes till Socialstyrelsen, där den inarbetas i den s. k. »riksvakanslistan».

I anslutning till ett af särskilda kommitterade den 15 februari 1907 afgifvet betänkande ang. kommunal arbetsförmedling för folkskolebarn, hvari föreslagits samverkan mellan Stadens folkskolor och Arbetsförmedlingen i nämnda syfte har sådan förmedling anordnats.

I slutet af år 1910 upptogs en ny gren af arbetet, nämligen förmedling af platser för barnsköterskor, utbildade vid Stockholms privata förlossningshem och Sällskapet barnavård, som förut själfva förmedlat platser för sina elever öfver hela landet.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Styrelsen för Stockholms stads arbetsförmedling, af Kungl. Maj:t fastställd den 27 jan. 1905 med ändring den 3 nov. samma år; Styrelsens arbetsordning för Arbetsförmedlingen den 31 juli 1905.

Stat år 1913. Utgifter: 55,400 kr., däraf 13,000 kr. för Filialkontoret.

Utom dessa af Staden beviljade medel, erhåller Arbetsförmedlingen understöd af Staten för vissa sina kostnader — postporto, abonnemang å rikstelefon, telegram och interurbana telefonsamtal, tryckning af formulär och blanketter etc. —, hvilket anslag för år 1911 (det senaste år för hvilket detsamma hittills beviljats) uppgick till 3,600 kr. 95 öre.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Cederborg, A., rådmän, stadsfullm.

Af. *Ordförandens suppleant.*

Rundquist, C. A., rådmän.

Arbetsgifvarerepresentanter.

- *Bergin, J. Wilhelmina, innehafvarinna af spegel-fabrik.
- Cederlund, E. H., målaremästare.
- Hjorth, J. E., disponent, stadsfullm.
- *Nyström, J. F., skräddaremästare.
- *Wällgren, E. Fr., ingenjör.

Arbetarerepresentanter.

- Frberg, P., målare.
- *Jägerstedt, Alina, tobaksarbeterska.
- *Olsson, N. P., verkmästare, stadsfullm.
- *Sparring, A. P., järnarbetare, kassör.
- Söderström, G. A. E., typograf.

Suppleanter.

- Andersson, F., fabrikör.
- *Grafström, f. Boklund, Tyra, fru.
- *Hagström, J. F., vinhandlare.
- Vigren, O. R., mekanisk arbetare.
- *Ekström, Lilly A. V., bokbinderiarbeterska.
- *Hagman, O. E., måleriarbetare, kassör.

Protokollsförare och sekreterare

(500 kr.; ej å stat).

Eliason, Å.

Hufvudkontoret.

Föreståndare (12).

Gruftman, S.; rt. 42 97; st. 70 20.

Manliga afdelningen.

Förste assistent (10).

Ödmann, B. O.

Andre assistenter (9).

Schön, A. F.; Olsson, B. F.

Kvinnliga afdelningen.

Första assistent (9).

Wagner, f. Arnoldson, E. H.

Andra assistent (8).

Hagman, f. de Brun, G. C.

Förste vaktmästare (6).

Sabel, K. G.

Andre vaktmästare (4).

Hellman, J. A., tjänstgör vid filialkontoret (se nedan); tf. Ericsson, C. F.

Dessutom i mån af behof *expeditions- och skrifbiträden* samt ett *vaktmästarebiträde* (1).

Filialkontoret.

Föreståndare.

(Arfvode 500 kr., se i öfrigt hufvudkontoret.)

Manliga afdelningen.

Assistent

(3,000 kr.; ej å stat).

Svenson, H. E.

Kvinnliga afdelningen.

Assistent

(2,400 kr.; ej å stat).

Lindquist, f. Rydell, Elin M.

Vaktmästare

(1,400 kr.; ej å stat).

Hellman, J. A. (jfr ofvan).

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

*Handverkaregatan 1, n. b. o. 2 tr., K.;
telefoner, se nedan; Kontorstid: 9—4;
expeditionstid: 9—2.*

Hufvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då Stadsfullmäktiges beredningsutskott började utgifva »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», hvilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången (som utkom år 1870) innehöll dessutom i många fall återblickar för den sista femårsperioden, hvadan rätt fullständiga uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsides med Kommunalberättelsens statistiska afdelning började sedan vissa nämnder och styrelser utgifva specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i Bihug till Beredningsutskottets utlåtanden och memorial, dels såsom särpublikationer, bland hvilka sistnämnda märkas de mera omfattande af Hälsovårdsnämnden och Fattigvårdsnämnden utgifna berättelserna.

Försök till centralisation af den kommunala statistiken för enhetlighets och jämförbarhets vinnande vid behandlingen af det allt mer växande statistiska materialet framkommo, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då Stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättandet af en särskild kommunalstatistisk anstalt, benämnd Stockholms stads statistiska kontor, som trädde i verksamhet i augusti månad samma år.

Kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande af Stockholms stads kommunala lif, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådant afseende att rörande Staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning, en statistisk månadsskrift, en veckoöfversikt af den sanitära statistiken samt den årliga sanitära statistiken, fattigvårdsstatistik, brand- och ambulansstatistik, arbetsförmedlingsstatistik, handels- och sjöfartsstatistik, fabriks- och handverksstatistik, renhållningsstatistik, valstatistik, allmänna bostadsräkningar (hvar femte år) samt vissa specialundersökningar. Kontoret publicerar äfven arbeten af icke statistiskt innehåll såsom en årlig kommunalkalender (angående Staden för-

valtning, befattningshafvare m. m.), en löpan- de kommunal författningssamling samt en kommunal författningssamling, hvarjämte Kontoret fr. o. m. år 1912 utarbetar de årliga registren till stadsfullmäktigettrycket. Kontorets publikationer äro inrangerade i serierna »Stockholms stads statistik» samt »Kommunala handböcker». Utom dessa serier har Kontoret utgivit vissa publikationer af speciell karaktär, bland hvilka märkes minnesboken »Stockholm. Quelques données statistiques», hvars första upplaga publicerades med anledning af det franska parlamentariska besöket sommaren 1909 (en tysk upplaga utgafs sommaren 1910 vid det tyska pressbesöket). (Ang. Kontorets publikationer jfr för öfrigt publikationsförteckning å sista sidan.) — Dessutom åligger det Kontoret att med uppmärksamhet följa öfriga statistiska redogörelser, som af kommunala myndigheter afgifvas, och beträffande dessa redogörelser göra de framställningar, hvartill Kontoret kan finna anledning; att utföra särskilda statistiska undersökningar, som af Stadsfullmäktige m. fl. påkallas; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling äfven å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunen erfarenhet; att genom tillhandahållande af Kontorets publikationer i utbyte mot andra statistiska anstalters enahanda redogörelser tillförsäkra Kontoret tillgång till statistisk litteratur; att i öfrigt utföra det inom Kontorets verksamhetsområde fallande arbete, som åt Kontoret i vederbörlig ordning uppdrages.

Kontoret äger att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att af Stadens kommunala myndigheter och befattningshafvare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara åt dessa anförd.

Kontoret lyder under en för 1 år i sänder utsedd och direkt under Stadsfullmäktige sorterande styrelse, bestående af 7 ledamöter, af hvilka Stadsfullmäktiges beredningsutskott utser 3, Drätselnämnden 2 samt Hälsovårdsnämnden och Fattigvårdsnämnden hvar för sig 1 ledamot. Styrelsen utser årligen inom sig ordförande och v. ordförande. Kontoret, hvars chef är en af styrelsen antagen direktör, arbetar f. n. på 6 afdelningar (se nedan), hvar och en med en förste aktuarie eller aktuarie som afdelningsföreståndare (jfr dock nedan under Direktören).

Sk. *Instruktion.* Stadsfullmäktiges reglemente för Stockholms stads statistiska kontor den 20 mars 1905.

Stat år 1913. Utgifter: 133,184:16 kr.
Inkomster: 500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Palme, S. Th., direktör, stadsfullm. (såsom led. vald af Drätseln.).

Vice ordförande.

Elmqvist, G. H., chef för Socialstyrelsen (såsom led. vald af Beredningsutsk.).

Öfriga ledamöter.

Barthelson, C. G., stadsfullmis sekreterare (vald af Beredningsutsk.).

Lagercrantz, A. E. W., v. häradshöfd., stadsfullm. (vald af Hälsovårdsn.).

Palmstierna, E. K., frih., sekreterare i Sv. stadsförbundet (vald af Beredningsutsk.).

Söderberg, J. E., förste aktuarie (vald af Drätseln.).

Wassberg, A., folkskolelärare, (vald af Fattigvårdsn.).

Protokollsförare

(300 kr.; ej å stat).

Asproth, J. K. (Se nedan.)

Direktör (16).

Guinchard, A. J. J.; mottagningstid: 9—10; rt. 130 35; st. 93 48. (Direktören förestår tillsvidare Afdelningen för Statistisk årsbok, Statistisk månadsskrift, handels- och sjöfartsstatistik samt fabriks- och handtverksstatistik.)

Förste aktuarie (14).

Leijonhufvud, S. S., frih., bibliotekarie. (Afdelningen för statistiska upplysningar, biblioteket samt utdelning af publikationer; st. 9349; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Aktuarier (12).

Asproth, J. K., registrator och kassör. (Afdelningen för fattigvårds-, arbetsförmedlings-, brand- och ambulansstatistik; st. 90 47; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Själänder, V. (Afdelningen för bostadsstatistik, valstatistik samt specialundersökningar; st. 93 49; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Karlson, G. H. (Afdelningen för kommunala handböcker — Kommunalkalender, Kommunal författningssamling, Kommunal författningshandbok — och Berättelse ang. Stockholms kommunalförvaltning; st. 90 47; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Moosberg, R. W. (Afdelningen för hälsovårdsstatistik, renhållningsstatistik och utländska minnesböcker; st. 90 46; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

E. o. amanuenser

(1,800—2,100 kr.; ej å stat).

Jedin, C. V. N.; **Liedstrand, K. E. L.**; **Larsson, G. A.**; **von Zeipel, H. T. L.**

Assistenter (7).

Ekdahl, A. K. (Stina); **Ohlson, Helfrid I. A.**; **Carlsson, Ester F.**; **Gustafson, Anna Th.**; **Berwald, Alfhild M.**; **Larsson, E. Brita.**

Biträden (5).

Lundbom, Elsa; **Kuylenstjerna, f. Schröder, Esther M.**; **Falk, J. E.** (Hanna) Sson; **Sundström, Klara S.**; **Nilsson, f. Medin, Karin E.**; **Björklund, f. Hedström, Sigrid L. Ch.**; **Jäderlund, Signe Ch.**; **Möller, Wanda G. E.**; **Helleday, Signe E.**; **Kock, Karin.**

Vaktmästare (4).

Pettersson, L. E. O.

Dessutom ett växlande antal *tillfälliga extra tjänstemän* och *biträden* (med timaflöning).

Stockholms stads triangelmättningsnämnd.

Triangelmättningsnämnden.

St. Nygatan 2 A, 3 tr., St.; rt. 113 84; expeditionstid: 11—1.

Triangelmättningsnämnden har till uppgift att i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut den 18 juni 1906 låta, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, som angifvits af en af Stadsfullmäktige tillsatt kommitté i dess den 8 november 1904 afgifna betänkande och förslag, dels upprätta ett nytt triangelnät öfver Stockholm för att tjäna såsom grundval för mätningar inom Staden och dels till detta ansluta ett nät af polygonpunkter med fixa, helst underjordiska markeringar, i regel en punkt i hvarje gatukors. Nämnden består af fem ledamöter, som väljas af Stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden, som inom sig utser ordförande, sammanträder på dennes kallelse så ofta omständigheterna det fordra. När de åt Nämnden uppdragna arbeten blifvit bragta till slut, skola räkenskaperna avslutas och slutlig redogörelse afgifvas och öfverlämnas till revisorerna. Sedan revisionsberättelsen jämte det utlåtande af Nämnden, hvartill den må hafva föränledt, blifvit af Stadsfullmäktige slutligen

pröfvad, skall Nämndens verksamhet anses hafva upphört, hvarom hos Kungl. Maj:t göres anmälan. Nämndens arbeten äro i det närmaste avslutade och en berättelse angående desamma är under utarbetande.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Triangelmättningsnämnden, fastställd af Kungl. Maj:t den 21 sept. 1906.

Stat för 1913. Återstoden af förut beviljade medel reserveras.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

*Rhodin, H. D. G., öfverdirektör.

Öfriga ledamöter.

*Bendixson, I. O., professor, stadsfullm.

*Busch, O. A., f. d. major.

*Rosén, K. D. P., professor.

*Söderlund, C. A., ingenjör.

Tjänstemän.

Se ofvan under Stadsingenjörskontoret sid. 43.

Sl.

Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Slakthus- och saluhallsstyrelsen.

Lokaler och telefoner se nedan under de olika afdelningarna. Styrelsen sammanträder i regel första och tredje fredagen i hvarje månad kl. 3,15 e. m.

Den 15 juni 1905 beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt en kommitté att utarbeta ritningar och kostnadsförslag till slakthus i förening med kreatursmarknadsplats för Stadens räkning å Enskede; sedan denna kommitté den 9 mars 1907 inkommit med förslag, beslöto Stadsfullmäktige den 1 juni 1907 att med godkännande af detta förslag bevilja medel till anläggningen äfvensom inrättandet af en särskild Slakthus- och saluhallsstyrelse. Denna Styrelse har till uppgift att handhafva skötseln af Stadens slakthus och marknadsplatser för kreaturshandeln samt saluhallar och platser för torghandeln äfvensom att söka främja och organisera tillförseln af och handeln med lifsförnödenheter.

Styrelsen består af fem ledamöter, valda af Stadsfullmäktige för två år; för Styrelsens ledamöter utses två suppleanter för samma tid. Till sitt biträde äger Styrelsen antaga en direktör för slakthuset och en direktör för saluhallar och torghandel, som jämte stadsveterinären och i byggnadsfrågor chefen för Stadens byggnadsarbeten äga vid behandlingen af till deras handläggning hörande ärenden närvara vid Styrelsens sammanträden och deltaga i öfverläggningarna men ej i besluten, med rätt att få afvikande mening antecknad i protokollet.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Slakthus- och saluhallsstyrelsen, fastställd af Kungl. Maj:t den 30 aug. 1907.

Stat år 1913. Utgifter: 1,004,795: 33 kr. Inkomster: 809,175: 33 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Rosengrén, C. O. L., grosshandlare.

Öfriga ledamöter.

*d'Alilly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm.

Olin, A. R., direktör, stadsfullm.

*Thelander, C. Th. F., ingenjör, stadsfullm.

Örne, A. E., redaktör, stadsfullm.

Suppleanter.

Bohman, A. E., disponent, stadsfullm.

*Widtskiöld, J., handlande, stadsfullm.

Direktör och föredragande.

Sandeborg, M. O. (se nedan under Hufvudkontoret).

Sekreterare

(2,000 kr.; ej å stat).

Robach, E. C.

Hufvudkontoret.

Centralsaluhallen, Kungsgatan 67, C; rt. 41 93; st. 12 18, 71 66. Expeditionstid 9—3.

Direktör

(se nedan under slakthuset och under saluhallar).

Sandeborg, M. O.; träffas säkrast i staden 10,30 —11,30 f. m. och vid slakthuset 1,30—2,30 e. m. (lördagar 1—1,30); torsdagar äro tiderna omkastade.

Kamrerare (14).

Granlund, S. J. R. W.; träffas säkrast vid slakthuset 1,30—2,30 (lördagar 1—1,30).

Se vidare nedan under slakthuset och under saluhallar.

Slakthuset med tillhörande anstalter.

Slakthuset med kreatursmarknad.

Enskede. Postadress: Stockholm 4. Expeditionstid 9—4; kylhuset hålles öppet 5—9 och 10—11 f. m. samt 1—2 och 4—6 (lördagar 6—7) e. m.; slakthallarna 7 f. m.—5 e. m. Öfriga lokaler 6,30 f. m.—6 e. m. Telefoner: rt. 105 92, 105 95; st. 18 41, 30 42.

Lagen den 22 december 1897 angående köttbesiktning och slakthus stadgar, att för stad eller område därpå på framställning af stadsfullmäktige köttbesiktning- och slakttvång må af Konungens Befallningshafvande stadgas, under förutsättning att på stadens bekostnad och genom dess försorg slakthus blifvit efter af Konungens Befallningshafvande fastställd plan uppförd och efter afsamma myndighet föranstaltad afsynig godkänt, äfvensom att nödigt antal köttbesiktningmän anställas. Sedan efter framställning af Stockholms stadsfullmäktige en ändring år 1905 skett i denna lag, som gjorde det möjligt att förlägga ett slakthus utanför stadens eget område, beslöto Stadsfullmäktige den 15 juni samma år att å Stadens egendom Enskede i Brännkyrka anlägga ett slakthus med tillhörande kreatursmarknad enligt de ritningar och kostnadsförslag, som senare skulle af Fullmäktige godkännas. Detta skedde år 1907 samtidigt med att arbetets utförande uppdrogs åt en särskild styrelse, Slakthus- och saluhallsstyrelsen, för hvilken instruktion antogs och underställdes Kungl. Maj:t, som den 30 augusti 1907 fastställde densamma äfvensom själfva be-

slutet att förlägga slakthuset utom Stadens område. En 1907 sökt koncession för järnväg från slakthuset till Västra stambanan beviljades den 20 november 1908. Sedan slakthuset, som inalles kostat omkring 6,400,000 kr., i början af år 1912 blifvit färdigt, öppnades detsamma till allmänt begagnande den 5 februari 1912. Slaktvång inträdde för Stockholm fr. o. m. den 8 februari 1912. Detta slaktvång innefattar förbud att inom stadens område slakta storboskap, kalvfar, får, getter, svin och hästar annorstädes än vid slakthuset. S. k. »nödslakt», föranledd af djurs hastiga insjuknande, olyckshändelse e. d., får dock ske utom slakthuset, men skall då hela djuret, ostyckadt föras dit. Betalningen för disponerandet af slaktlokaler utgår enligt fastställt taxa, likaså afgifter för disponerandet af platser i det s. k. kylhuset, där kött får förvaras. Kött efter å slakthuset slaktade djur, hvilket vid besiktning godkännts, åsättes oval stämpel med St Eriks bild.

Å kreatursmarknaden, som ersätter Stadens förutvarande provisoriska kreatursmarknadsplats vid Norrtull och är anordnad i förening med slakthuset, må handel äga rum med sådana djur, som äro afsedda att slaktas i slakthuset eller annorstädes eller äro s. k. lifdjur. Marknader för slaktdjur hållas måndagar och torsdagar 8—1; handel med kalvkor försiggår dock alla dagar i ett särskildt handelsstall. Marknadsnoteringar sättas hvarje vecka genom en särskild noteringskommission och allmängöras. Till tjänst för djurägare, som önska sända djur utan att själfva ombesörja deras försäljning, äro antagna tvenne »stadskommissionärer», som enligt taxa åtaga sig försäljningsuppdrag under Stadens kontroll. Tillförsel af djur sker öfver Liljeholmens station (hvarifrån boskapsvagnar genom Stadens järnvägars försorg öfverföras på Slakthusets järnväg till Enskede) eller från Söder Mälarstrand per spårväg. Hvarje anländt djur besiktigas före införandet å marknaden. Lossning, skötsel och fodring af djuren verkställas, om så önskas, af anstalten enligt taxa.

Instruktioner m. m. Lag den 22 december 1897 angående köttbesiktning och slakthus (med ändringar af den 25 maj 1905 och den 11 juni 1909). Tillägg för Stockholm till bestämmelserna om besiktning och stämpling af kött enligt lagen om köttbesiktning och slakthus; Kungl. bref till Öfverståthållareämbetet den 22 september 1911 (med ändring af den 28 november 1912). Kungl. bref till Öfverståthållareämbetet den 30 augusti 1907 ang. inrättande af offentligt slakthus för Stockholms stad utom Stadens område m. m. Taxa å afgifter för begagnande af Stockholms stads slakthus, för köttbesiktning inom staden samt för nyttjande af Stadens i samband med slakthuset anordnade marknadsplats för kreaturshandel; Kungl. bref till Öfverståthållareämbetet den 28 juli 1911. Taxa å afgifter vid Stockholms stads slakthus med tillhörande inrättningar utöfver

den af Kungl. Maj:t den 28 juli fastställda taxan, godkänd af Stadsfullmäktige den 18 december 1911. Ordningsstadga för Stockholms stads offentliga slakthus, godkänd af Stadsfullmäktige den 4 december 1911 (med ändring af den 7 januari 1913). Ordningsstadga för Stockholms stads kreatursmarknad, godkänd af Stadsfullmäktige den 4 december 1911. Instruktion för slakthusdirektören i Stockholm, instruktion för sanitetsveterinären vid Stockholms stads slakthus samt instruktion för förste besiktningveterinären vid Stockholms stads slakthus; samtliga antagna af Slakthus- och salubalstyrelsen den 5 oktober 1911 och godkända af Medicinalstyrelsen den 22 november s. å. Instruktion för stadskommissionärerna vid Stockholms stads kreatursmarknad, instruktion och taxa för hjälpslaktare i Stockholms stads slakthus, stadga för slakthusets salubod samt bestämmelser ang. utfodring af kreatur å Stockholms stads kreatursmarknad och Stockholms stads slakthus, antagna af Slakthus- och salubalstyrelsen den 19 och 21 december 1911.

Slakthusdirektör (0).

Sandeborg, M. O., (se ofvan under Hufvudkontoret); träffas vid slakthuset 1,30—2,30; torsdagar 10,30—11,30; rt. 105 92; st. 18 41.

Sanitetsveterinär (16).

Hansson, J. H.; rt. Enskede 53; st. 30 42; mottagningstid 1,30—2,30 (lördagar 1—1,30).

Förste besiktningveterinär (15).

Wall, S. D.; st. Enskede 2 42.

Assistentveterinärer (13).

Hülphers, G. B.; **Müller**, C. A. H.

Extra assistentveterinärer

(2,800, möblerad bostad med värme, lyse och städning; ej å stat).

Brandt, J. O.; **Peterson**, F. K. H.

Kamrerare.

Granlund, S. J. R. W. (se ofvan under Hufvudkontoret); träffas vid slakthuset 1,30—2,30; rt. 105 95; st. 30 42.

Kassör och bokhållare (10).

Ekström, G. W.

Extra kontorsskrifvare.

(2,100 kr.; ej å stat).

Mattson, W. H.

Kontorsbiträde (6).

Nordwall, Hild A. T.

Mikroskopister (4).

Ahlström, S. Elisabeth, föreståndarinna; **Tjäder**, Amelie, G.; **Malmberg**, Maria I. B.; **Moureau**, Elsa A.; **Hultgren**, Sigrid A. E.; **Lönnqvist**, Inez H. W.

Inspektör (10).

Zetterqvist, O.

Sl.

Hallmästare (9).

Dahlin, J. F. L:son.

Förste maskinist (9).

Rydahl, A. W.

Andre maskinist (8).

Johansson, J. W.

Tredje maskinist (7).

Bäckmark, E. E.

Stadskommisionärer

(2 % å försäljningspriset).

Andersson, J. G. H.; Sjöstedt, K. J. E.

Köttbesiktningbyråerna.

Adresser och telefoner se nedan.

Samtidigt med det den 8 februari 1912 ikraftträdande slaktvånget inträdde för hufvudstaden köttbesiktningstvång, innebärande att allt till människoföda afsedt färskt, rått kött, som härifrån från utom staden slaktade djur, måste, innan det utbjudes till salu eller försäljes, företes för undersökning och stämpling å någon af Stadens köttbesiktningbyråer. Fr. o. m. denna dag öfverflyttades således köttbesiktningen från Hälsovårdsnämnden till Slakthus- och saluhallsstyrelsen. Hälsovårdsnämnden öfvervakar dock fortfarande enligt hälsovårdsstadgan den sanitära beskaffenheten af importeradt kött samt allt i staden tillsaluhållet kött (se vidare sid. 34). Afgift för besiktningen vid köttbesiktningbyråerna utgår enligt af Kungl. Maj:t fastställd taxa. Det till staden i uppslaktadt tillstånd införda, å köttbesiktningbyrå undersökta och godkända köttet åsattes rektangulär stämpel med St Eriks bild.

Instruktioner m. m. Ordningsstadga för Stockholms stads köttbesiktningbyråer, godkänd af Stadsfullmäktige den 4 december 1911. Instruktion för föreståndaren för köttbesiktningbyrå, antagen af Slakthus- och saluhallsstyrelsen den 5 oktober 1911 och godkänd af Medicinalstyrelsen den 22 november s. å. Se vidare ofvan under Slakthuset med kreatursmarknad.

Norra byrån.

Gamla Kungsholmsbrogatan 47; rt. 98 14; 46 52, st. 197 52, 218 44. Expeditionstid 7 f. m.—3,30 e. m.

Föreståndare (15).

Petrelus, K. A. O.

Assistentveterinärer (13).

Thorsell, J. G.; Magnell, A. G.

Extra assistentveterinär

(3,300; ej å stat).

Veilerz, B. E. K.

Kontorsskrifvare (9).

Sandström, A. F.

Mikroskopister (4).

Stoltz, Bertha E., föreståndarinna; Hanngrén, Maria H.; Svedelius, A. Matilda; Hallgren, Nanna R. M.; Ringström, Ingeborg F.; Almarantz, Elin S.; Anderberg, Ruth K.

Hallmästare (8).

Olsson, J. W.

Södra byrån.

Södra Bantorget; rt. 66 56; st. 312 40. 313 83. Expeditionstid 7—12 f. m.; 1,30—3,30 e. m.

Föreståndare (15).

Severin, K. O.

Kontorsskrifvare (8).

Andersson, S. V.

Mikroskopister (4).

Nyman, Tyra T., föreståndarinna; Fagerberg, Elsa E. O.; Ehrner, Anna L. E.; Ehrner, Elsa M.

Hallmästare (8).

Odin, K. A.

Stockholms stads destruktionsanstalt.

Löfsta, postadress och järnvägsstation: Riddersvik; rt. Hesselby 3; st. Riddersvik 4; kontorstid: 9—4.

Anstalten har till ändamål att oskadliggöra djurkadaver eller delar deraf och kasserade, till föda otjänliga födoämnen af animaliskt ursprung, samt att bearbeta dem till säljbara produkter, såsom talg och fett, köttmjöl och köttgryn, hvaraf fettämnen försäljas som råvara till stearinljus-, tvål- och såpfabrikation samt mjöl och gryn såsom kraftfoder för svin, fjäderfän och fiskyngel.

Den för destruktionsprocessen erforderliga ångan erhålles från den intill liggande sopförbränningsaustalten, från hvilken äfven lämnas för driften behöflig elektrisk kraft samt ljus.

Anstalten öfvertogs den 8 februari 1912 af Slakthus- och saluhallsstyrelsen.

Reglemente. Stadga för Stockholms stads destruktionsanstalt vid Löfsta; godkänd af Stadsfullmäktige den 12 februari 1912.

Redogörare

(1,000 kr; ej å stat).

Forssman, E. Hj., föreståndare för Renhållningsverkets afdelning vid Löfsta.

Förman

(1,500 kr. jämte bostad).

Ljungqvist, E. J. O.

Saluhallar och salutorg.

Expedition se ofvan under Hufvudkontoret.

Enligt sin instruktion äger Slakthus- och saluhallsstyrelsen utse en saluhallsdirektör med åliggande att hafva närmaste tillsyn öfver saluhallar och torghandel. Någon sådan har ej

tillsatts. Jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 18 oktober 1909 har i stället åt den i februari 1910 tillsatta slakthusdirektören tillsvidare uppdragits äfven ledningen af saluhallarnas skötsel.

Tf. Saluhallsdirektör

(2,000 kr.; ej å stat).

Sandeborg, M. O., slakthusdirektör.

Kamrerare.

Granlund, S. J. R. W. (se vidare under slakthuset).

Tf. Saluhallsinspektör

(3,600 kr.; ej å stat).

Peterson, M. P., träffas säkrast 10,30—11,30.

Kontorsbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Rutensköld, Svea M.

Stockholms stads centralsaluhall.

Kungsgatan 67 C. Expedition och telefoner se under Hufvudkontoret.

Den år 1907 (med tilläggsanslag år 1909) af Stockholms stadsfullmäktiges beslutade Centralsaluhallen öppnades för allmänt bruk den 3 December 1912.

Byggnaden består af en kallarevåning i höjd med Gamla Kungsholmsbrogatan, bottenvåning med hufvudingång från Kungsgatan samt 4 trevånings hörnpartier. Källaren står med sin godsstation i direkt förbindelse med Statens järnvägsnät samt innehåller förutom förvaringskällare äfven kylrum och frysrum med tillhörande maskineri. Bottenvåningen upptogs af såväl fasta, inredda salustånd (167) som tillfälliga, öppna platser till försäljning af lifsmedel och blommor såväl i engros som minut samt dessutom af tvenne större planer, afsedda för lifs-medelsauktioner.

Å tvenne utefter gafarna gående gallerier finnas äfven saluplatser för tillfällig uthyrning.

Ett af hörnpartier^oa upptages af Styrelsens expeditioner jämte sessionsrum och i de öfriga äro inredda affärskontor. Utefter fasaden åt Kungsgatan äro inrymda butiker för olika ändamål.

Hallen förvaltas af Slakthus- och saluhallsstyrelsen, som där anställer erforderlig personal.

Inom hallen hållas auktioner å lifsmedel å tider, som af Styrelsen bestämmas och har Styrelsen för underlättande af lifsmedelstillförseln till hufvudstaden och för att biträda allmänheten vid köp och försäljning vid hallen anställt tvenne under Styrelsens kontroll arbetande stadskommissionärer.

Instruktioner m. m. Överståthållare-ämbetets reglemente för lifsmedelsauktioner, som besörjas af Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse den 16 juli 1910; Stadga för Stockholms stads centralsaluhall, fastställd af Överståthållareämbetet den 14 dec. 1912; instruktion för stadskommissionärerna vid Stockholms stads centralsaluhall af den 5 juli 1912 samt taxa å afgifter, som komma att uppbäras inom Stockholms stads centralsaluhall af den 4 okt. 1912.

Hallmästare och auktionsförrättare **Sls.**

(2,400 kr.; ej å stat).

Molin, A. E.

Maskinist (8).

Hamrén, L. J. A.

Stadskommissionärer

Hansson, P. G. J., (högst 2 % å försålda varor) för kött, vildt och fågel.

Sjöstedt, A., (högst 5 % å försålda varor) för smör, ost, ägg, frukt och grönsaker.

Stockholms stads provisoriska fiskhall.

Bryggaregatan 28, C.; rt. 60 56; st. 80 28; hallen hålles öppen 6 f. m.—3 e. m. och dessutom för införande af varor helgfria dagar 8—9 e. m. samt sön- och helgdagar 7—9 f. m.

Den 15 aug. 1910 öppnades för allmänheten en Staden tillhörig provisorisk fiskhall afsedd för partiförsäljning af fisk, fiskvaror och skaldjur.

Hallen förvaltas af Slakthus- och saluhallsstyrelsen, som där tillsätter personal. Att biträda allmänheten vid försäljning finnes vid hallen anställd en under Styrelsens kontroll arbetande stadskommissionär.

Instruktioner m. m. Överståthållare-ämbetets reglemente för lifsmedelsauktioner, som besörjas af Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse den 16 juli 1910. Slakthus- och saluhallsstyrelsens stadga för Stockholms stads provisoriska fiskhall. Instruktion för stadskommissionären samt taxa å afgifter af den 10 juni 1910.

Hallmästare och auktionsförrättare

(se under Centralsaluhallen).

Stadskommissionär

(Högst 5 % å försålda varor).

Häller, O.

Öfriga under Styrelsens förvaltning stående saluhallar och torg äro:

Saluhallen å Hötorget	med 132 förs. platser.
» » Köttorget	» 64 » »
Maria saluhall	» 63 » »
Saluhallen å Nytorget	» 10 » »

Af *Stockholms salutorg* stå följande med fasta försäljningsplatser försedda under Styrelsens förvaltning nämligen:

Fiskarhamnen	med 30 förs. platser.
Östermalmstorg	» 99 » »
Munkbron	» 84 » »
Sandplan å Riddarholmen	» 60 » »
Kungsholmstorg	» 30 » »
Södra Bantorget	» 24 » »

Öfriga salutorg inom staden, å hvilka endast upplåtas tillfälliga afgiftsfria försäljningsplatser lyda direkt under Överståthållareämbetet för polisärenden.

Ln.

Stockholms stads landtegendomsnämnd.

Landtegendomsnämnden.

Myntgatan 4, St; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44, 20 15, 25 65, 28 15; expeditionstid: 9—3; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Med anledning af väckta motioner beslöto Stadsfullmäktige den 2 mars 1908 tillsättande af en särskild nämnd med uppgift att handhafva förvaltningen af Stadens utanför dess nuvarande jurisdiktion belägna egendomar, där ej någon del af dem ställts under förvaltning af annan myndighet. Nämnden började sin verksamhet den 16 april samma år.

Denna Stockholms stads landtegendomsnämnd äger att ombesörja alla för dessa områdens tillgodogörande erforderliga utredningar äfvensom i vederbörlig ordning beslutade åtgärder, såsom beträffande stadsplaner och områdenas användande för olika ändamål äfvensom deras förseende med kommunikationer samt adopps-, vatten- och andra ledningar, försåvidt dessa åtgärder icke uppdrags ät annan myndighet.

Nämnden äger ock att i öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges beslut verkställa upplåtelse på viss tid eller försäljning af mark äfvensom att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål af medel, som må hafva härför anvisats af Stadsfullmäktige.

Nämnden består af sju ledamöter och tre suppleanter, hvilka utses för två år. Nämnden, som inom sig utser ordförande, antager till sitt biträde en direktör och öfrig ordinarie personal.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Landtegendomsnämnden, fastställd af Kungl. Maj:t den 27 mars 1908.

Stat år 1913. Utgifter: 1,939,011 kr. (däraf lånemedel 938,000, i hvilken summa ingår årets likvid, 500,000 kr., för köpet af Södertörns villastad); inkomster: 396,787 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

*Lindhagen, C. A., borgmästare, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

Alderin, R. W., disponent, stadsfullm.

*Hjortberg, E. G., direktör.

*Magnusson, K. G., ingenjör.

*Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.

Tengdahl, K. A., försäkringsstjänsteman, stadsfullm.

Ygberg, H. O. A., stadsingenjör.

Suppleanter.

*Ceder, A., underinspektör, stadsfullm.; Eklund, J. L., fabrikör, stadsfullm.; *Forssberg, E. V., kamrerare, stadsfullm.

Direktör

(12,000 kr).

Meurling, C. H. F.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44; mottagningstid: 9—11.

Sekreterare och ombudsman

(3,000 kr.; ej å stat).

Carlsson, N.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44; mottagningstid: 10—11.

Kamrerare (13).

Rendahl, J. Fr.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44; mottagningstid: 9—11.

Stadsplaneingenjör (14).

Påhlman, A. E.; rt. 14 39, 14 46; st. 28 15; mottagningstid: 9—11.

Arbetschef

(6,000 kr.; ej å stat).

Hasselquist, N.; Myntgatan 4; (ing. fr. Rådhusgränd). Mottagningstid: 9—11; rt. 14 39, 14 46; st. 25 65.

Byggnadskontrollant

(4,200 kr. jämte fri bostad; ej å stat).

Andersson, C. A.; rt. 14 39, 14 46; st. 25 65; mottagningstid: 9—11.

Distriktsingenjör i Bromma distrikt

(4,000 kr. jämte bostad; ej å stat).

Kugelberg, C. O.; träffas å arbetskontoret vid Alvik kl. 9—10; rt. 114 39; st. 90 25.

Kontrollant vid järnvägsbyggnaden Sundbyberg—Ulfunda.

(4,200 kr.; ej å stat).

Malmberg, O. B.; träffas å kontoret vid Sundbyberg kl. 10—11; rt. Sundbyberg 41.

Byråingenjör

(4,000 kr.; ej å stat).

Hamilton, W. H.; rt. 14 39, 14 46; st. 25 65.

Biträdande ingenjörer

(2,700—4,300 kr.; ej å stat).

Dahlberg, L. A.; Larson, N. G.; Pettersson, G. E.

Verkmästare

(2,700 kr.; ej å stat).

Olsson, N. P., stadsfullm.

Ritare

(2,400 kr.; ej å stat).

Ericsson, K. W.; Myntgatan 4.

Bokförare.

(2,400 kr.; ej å stat).

Wirström, R. O. F.; Myntgatan 4.

Kontorsskrifvare (7).

Sundberg, Gertrud A. A.

E. o. kontorsskrifvare

(1,400 kr.; ej å stat).

Nilsson, K. M.

Ritbiträden (5).

Bentzer, Karin E. Ch.; Bjuggren, Gunhild M. E.

Skrifbiträde (4).

Lundborg, N. Th.

Extra ritbiträde.

(1,200 kr.; ej å stat).

Holmer, Viveka.

Försäljningsombud

(1,800 kr.; ej å stat).

Björkman, C. O.; mottagningstid: 9—11; rt. 14 39, 14 46; st. 28 15; mottagningstid å Enskede 1—3; st. Enskede 1 30.

Dessutom ett *kontorsbud*.

Jägmästare

(800 kr.; ej å stat).

Öhrström, C. A.

Skogvaktare

(1,550 kr.; ej å stat).

Lönnbom, K.

Hs.

Stockholms stads hamnstyrelse

och i samband därmed stående institutioner.

Hamnstyrelsen.

Brännkyrkagatan 2 A, Sö.; rt. 8645; st. 18 02, 18 13, 39 36. Styrelsen sammanträder i regel hvarje måndag kl. 2,15 e. m.

I gamla tider ägde Stockholm en hamnstyrelse, »kommiterade för börs-, hamn- och brobyggnader», senare hafva frågor rörande Stadens hamnväsende handlagts af Drätselnämnden efter dess upprättande år 1864. År 1875 väckte dåvarande hamnkapteneu ett förslag om upprättande af en särskild hamnstyrelse, som lifligt förordades af Handels- och sjöfartsnämnden, men afslogs af Stadsfullmäktige 1881. I början af år 1898 uppdrog Beredningsutskottet åt delegerade att utreda lämpligaste ordnandet af Stadens hamnväsen, antingen genom särskild styrelse eller annorledes. Detta uppdrag ledde till, att Stadsfullmäktige antogo en ändring i instruktionen för Handels- och sjöfartsnämnden, hvarigenom denna nämnd icke blott ålades att afgifva utlåtanden i hamnfrågor, då sådana begärdes, utan äfven berättigades att på eget initiativ göra framställning i hithörande ämnen, i samband hvarmed Nämnden fick rätt att till-sätta särskilda delegerade för handläggning af hamnären den (»hamndelegerade»). År 1903 väcktes hos Stadsfullmäktige åter förslag om upprättande af en särskild hamnstyrelse, hvilken motion remitterades till den s. k. omorganisationskommittén, som inkom med förslag i ämnet, hvarefter Fullmäktige den 16 mars 1908 beslöto att inrätta en särskild hamnstyrelse för Stockholm, som med år 1909 trädde i verksamhet. Styrelsen består af 5 utaf Stadsfullmäktige för två år valda ledamöter med lika många suppleanter. Den handhafver skötseln af Stadens hamnväsen och sörjer för dess vidmakthållande och utveckling, i hvilket afseende den handlägger ärenden ang. hamnen, slussen, kajer, flottbroar, Stadens upplags- och byggnadspatser vid Värtan, Stadens tullpackhus, Stadens isbrytare etc. För uppgörande af ritningar och kostnadsförslag samt för utförande af byggnads- och underhållsarbeten äger Styrelsen påkalla biträde af Stadens byggnadskontor.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads hamnstyrelse, fastställd af Kungl. Maj:t den 8 maj 1908.

Stat år 1913. Utgifter: 2,736,850 kr.; inkomster: 1,555,720 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Höglund, O. M., fl. d.r., grosshandlare, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

Broman, J. W., direktör.

Corin, A. R., öfverdirektör.

*Drakenberg, J. A., ingenjör.

*Lundström, K. B., grosshandlare.

Suppleanter.

Bjarke, K. G., sjökapt. n.

*Broomé, S. S. A., vice häradshöfd., stadsfullm.

Edkvist, C. J., arbetsförmän, stadsfullm.

Romare, P. B., direktör, stadsfullm.

*Wallenberg, I. O., kapt. n.

Sekreterare.

Se nedan.

Hamnstyrelsens expedition.

Brännkyrkagatan 2 A Sö.; rt. 8645; st. 18 02, 18 13, 39 36. Expeditionstid: 10—3.

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat.)

Ploman, E.; mottagningstid: 2—3.

Hamnkamrerare (13).

Jansson, E. V.; mottagningstid: 1—3.

Dessutom en extra vaktmästare.

Hamnafdelningen vid Stockholms stads byggnadskontor.

Brännkyrkagatan 2 A, 1 o. 3 tr., Sö.; rt. 8645; st. 18 02, 18 13, 39 36; expeditionstid: 9—4,30.

Afdelningen uppgör förslag till Stadens hamnar och sjöfartsleder med därtill hörande vattenbyggnader, broar m. fl. anläggningar samt verkställer byggnad och underhåll af desamma.

Jfr vidare under Byggnadskontoret sid. 47.

Stockholms stads hamnpolis.

Skeppsbron 46¹ tr., St.; rt. 15 67; st. 44 62; expeditionstid: hvardagar 8—7 och sönd och helgdagar 9—11.

Inom Stockholms stads hamnområde öfvervakas ordningen af en hamnkapt. n. samt honom

underlydande hamntjänstemän och hamnlotsar jämte öfriga hamnbetjäning (K. bref till Öfverståthållareämbetet den 27 sept. 1878 och den 15 juli 1881). Hamnkaptenen tillsättes af Öfverståthållareämbetet efter Hamnstyrelsens hörande medelst förordnande tillsvidare och är skyldig att vid utföring af sin tjänstbefattning ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som af Öfverståthållareämbetet och Hamnstyrelsen honom meddelas. Han må hvarken för egen eller annans räkning idka något slags näring eller såsom förlagsman, delägare eller kommissionär vara intresserad i något yrke, som af sjöfarten är direkt beroende eller därmed står i omedelbart sammanhang. Å Hamnkotoret skall finnas ett pålitligt biträde, som, då hamnkaptenen är af andra tjänstegöromål hindrad att därstädes personligen närvara, på hans ansvar meddelar nödiga anvisningar och upplysningar i tjänsten.

Hamnlots åligger att, mot viss i taxa bestämd afgift, lotsa fartyg till hvilken del som helst af stadens hamnområde så ock anvisa fartyg tjänlig ankarplats och biträda med dess förläggande till förtöjning i land samt att, i hvad på honom ankommer, vaka öfver efterlevnaden af hamnordningens föreskrifter samt i förekommande fall vidtagna lämpliga åtgärder till rättelse eller göra anmälan hos hamnkaptenen. Då hamnlots icke är af tjänstegöromål upptagen, skall han vara att träffa å Hamnkotoret de tider på dagen, då det hålles öppet.

Instruktioner m. m. Instruktionen för hamnkaptenen, fastställd af Öfverståthållareämbetet den 17 juni 1908. Instruktionen för hamnlotsarna den 6 febr. 1877. Hamnordning för Stockholm den 6 juli 1905 med ändringar den 17 juni 1908, 5 april, 21 juli och 6 nov. 1909 samt 5 sept. 1912. Taxa å hamnavgifter i Stockholm för åren 1910—13, fastställd af Öfverståthållareämbetet den 12 mars 1910.

Stat år 1913. Utgifter: 276,300 kr.; inkomster: 13,500 kr.

Hamnkaptten

(7,500 kr.; 2 ålderstillägg å 500 kr.).

Vakant; t.f. **Jacobson**, H. M. hamnmästare (tel. se ofvan); träffas säkrast 12—1.

Hamnmästare (11).

Jacobson, H. M. t.f. hamnkaptten (se ofvan); **Holmer**, C. O.; **Andersson**, H. R., (tel. se ofvan); **Jäderholm**, J. O., varuhallsföreståndare, t.f. (se nedan); träffas säkrast 9—10, 4—5.

Hamnlotsar

(600 kr.).

Rt. 78 28. St. 46 67.

Granberg, A. W.; **Dahlström**, E. J. A.; **Cederholm**, P. G. R.; **Pettersson**, G.; **Synnerholm**, C. J. B.

Vaktmästare.

(900 kr.; ej å stat).

Hägg, K. H. W.

Dessutom femton *hamnbetjänte*.

Hus- och varubyggnader m. m. **Hs.**

Varuhallarna i stora tullhusbyggnaden i Stadsgården; rt. 59 48; st. 17 12. Expeditionstid 7 f. m.—6 e. m.

Instruktioner m. m. Instruktion för föreståndare för Stockholms stads varuhallar i stora tullhusbyggnaden i Stadsgården; antagen af Hamnstyrelsen den 19 februari 1912. Taxa och ordningsföreskrifter för begagnande af Stockholms stads varuhallar i Stora tullhusbyggnaden i Stadsgården samt källarne i samma byggnad; antagna af Hamnstyrelsen den 12 febr. 1912.

Stat år 1913. Utgifter 36,100 kr.

Varuhallsföreståndare.

(2,400 kr.; ej å stat).

Jäderholm, J. O., t.f. hamnmästare (se ofvan), t.f. **Milton**, J. E., hamnbetjänt.

Stockholms stads hamnuppörd.

Skeppsbron 46 I tr., St.; rt. 15 67; st. 44 62; expeditionstiden under seglationstiden vanligen 8—7, f. ö. beroende af förhållandena.

Öfverinseendet öfver Stadens uppörd af hamnavgifter tillkommer hamnfogdeinspektören (fört benämnd hamnkassör), som antages af Hamnstyrelsen. Till sitt biträde har hamnfogdeinspektören hamnfogdar. Dessa antagas af Hamnstyrelsen efter hamnkaptensens och hamnfogdeinspektörens hörande och fördelas till tjänstgöring för områden inom staden. Hamnfogdarna åligger att, hvar inom sitt område, debitera, uppbära och för hamnfogdeinspektören redovisa Staden tillkommande hamnavgifter för fartyg och varor från inrikes ort. Öfver Staden tillhörig, vid hamnen befintlig redskap, skall hamnfogde hålla noggrann tillsyn.

Instruktion. Instruktion för hamnfogdarna i Stockholm den 6 febr. 1877.

Stat år 1913. Utgifter: 218,900 kr. inkomster: 913,000 kr.

Hamnfogdeinspektör (13).

Lindberg, G. E.; adress och tel. se ofvan; träffas säkrast 11—1.

Hamnfogdar

(600 kr. och fri bostad eller hyresersättning, 4 % provision å uppburna hamnavgifter).

Expeditionstider: se ofvan.

Bruzelius, A. G., hamnfogdekontoret, Riddarholmen 9, St., st. 25 14; **Österdahl**, O. V., t.f., hamnfogdekontoret, Parmmätaregatan 1, K., st. 94 32; **Hellman**, J. A., hamnfogdekontoret, Blasieholmshamnen, Hofsläggaregatan 1, C., st. 40 55; **Anderson**, K. A., hamnfogdekontoret, Nedre Slussgatan, Sö., st. 35 08.

Hs.*Skrifbiträde.*

(2,000 kr.; ej å stat).

Hedlund, V., tf.

Dessutom sju *hamnbetjante*, ett *vaktmästarebiträde* och en *brovakt vid Djurgårdsbrunnbron*.

Stockholms stads slusskontor.

Karl Johans torg (Basarbyggnaden), Sö.; rt. 125 56; st. 38 89. *Expeditionstider:* jan. 7 f. m.—6 e. m.; febr. 8 f. m.—5 e. m.; mars 7 f. m.—6 e. m.; april—december hela dygnet.

Hvarje gång fartyg genomgår Slussen betalas: för fartyg kommande från in- eller utrikes

ort för hvarje full ton af fartygets afgiftspliktiga dräktighet 5 öre, dock ej under två kronor.

Instruktion m. m. Taxa för genomfart af Slussen, gällande intill utgången af år 1912. (Enligt Öfverståthållareämbetets kung. den 14 jan. 1913 skall taxan tillämpas t. v. under år 1913.)

Stat år 1913. Utgifter: 56,400 kr.; inkomster: 90,000 kr.

*Biträde (7).***Fredin, L. O.**

Dessutom åtta ordinarie *slussbetjänder*, af hvilka två tjänstgöra såsom *förmän* och en som *extra skrifbiträde*; nio *extra slussbetjänder*, en *befälhafvare* (å slussfärjan), en *maskinist* och en *besättningskarl* tjänstgöra under nio månader af året.

Stockholms stads stadshusnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Stadshusnämnden.

Handverkaregatan 1, 1 tr., K.
Se vidare nedan.

Stadsfullmäktige beslöto den 18 juni 1906 att i kvarteret Eldkvarnen å Kungsholmen uppföra ett nytt rådhus. Med ändring af detta sitt beslut hafva emellertid Fullmäktige den 4 maj 1908 bestämt sig för att förlägga rådhuset till kvarteret Fruktkorgen, likaledes å Kungsholmen, och att i kvarteret Eldkvarnen uppföra ett stadshus. För att utreda, hvilka af Stadsfullmäktiges delegationer och styrelser kunde, sedan nödiga lägenheter beredts för Fullmäktiges samlingsrum, kommittélokaler äfvensom kommunal festivitetsväning, inrymmas i den nya byggnaden äfvensom låta uppgöra ritningar till densamma, tillsatte Stadsfullmäktige den 18 maj 1908 en kommitté på sju personer. Den 13 maj 1909 öfverlämnade kommittén af dess arkitekt, R. Östberg, uppgjorda skissritningar till stadshus och »nämndhus» (det senare afsedt för nämnder, som ej kunde inrymmas i stadshuset) jämte program och kostnadsberäkning. Efter samråd med delegerade från nämnder och styrelser afgaf Kommittén i september 1909 ett revideradt förslag, slutande på en kostnad af 7,465,000 kr., däraf 6,437,000 kr. för stadshuset och 1,028,000 kr. för nämndhuset och i oktober månad ett kostnadsförslag å möbleringskostnaderna för båda husen, slutande på en summa af 405,235 kr. Stadsfullmäktige beslöto den 27 mars 1911 att uppföra stadshuset, hvaremot förslaget om nämndhus afslogs. Kostnaderna reducerades därigenom till 6,500,000 kr., hvartill kom cirka 500,000 kr. för möbleringen, eller inalles 7 millioner kronor. Sedan bankdirektören, stadsfullmäktigen K. A. Wallenberg som bidrag till kostnaden för stadshuset donerat 500,000 kr. och numera framlidne bankdirektören L. Fränkel till stadshusets möblering och inre utsmyckning donerat 500,000 kr., nedbringades således kostnaden till 6,000,000 kr., hvaraf hälften skall bestridas med lånade medel och hälften med uttaxerade medel.

Att i öfverensstämmelse med af Stadsfullmäktige för byggnaden fastställda ritningar och de närmare föreskrifter, som i ämnet af Fullmäktige meddelas, ombesörja uppförandet af stadshuset utsågo Fullmäktige 15 maj 1911 en

nämnd af fem ledamöter och två suppleanter. Nämnden, som inom sig utser ordförande och sammanträder på dennes kallelse, när omständigheterna det fordra, äger antaga tjänstepersonal, sakkunniga biträden och arbetspersonal. När de åt Nämnden uppdragna arbetena afslutats, skall slutlig redogörelse för arbetena afgifvas, hvarefter Nämndens verksamhet, sedan revisionsberättelsen blifvit slutligt pröfvad, skall anses hafva upphört, därom hos Kungl. Maj:t skall göras anmälan.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads stadshusnämnd, fastställd af Kungl. Maj:t den 28 april 1911.

Stat år 1913. Utgifter: 250,000 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Wallenberg, K. A., bankdirektör, stadsfullm.

Vice ordförande.

Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

Kinander, C. E., direktör, stadsfullm.

Tengdahl, K. A., försäkringstjänsteman, stadsfullm.

Wickman, G., arkitekt, stadsfullm.

Suppleanter.

Alderin, R. W., direktör, stadsfullm.

Lindhagen, C. A., borgmästare, stadsfullm.

Sekreterare

(600 kr; ej å stat).

Malmros, N.

Nämndens byggnadskontor.

Handverkaregatan 1, 1 tr., K.; rt. 94 38;
expeditionstid: 9—5.

Afjöningar m. m. Befattningshafvarnas löneförhöjningar äro ej fastställda af Stadsfullmäktige utan bestämda af Nämnden. F. n. (april 1913) äro de: Byggnadschef 6,000 kr., arkitekt

Shn. 15,000 kr. Dagkontrollant 6,000 kr. Fem ritare: 2,000—4,200 kr. Vaktmästare 1,200 kr. Konstruktör och Värmeledningstekniker åtnjuta ersättning i mån af levererade ritningar.

Byggnadschef
(ej å stat).

Busch, O. A.

Arkitekt
(ej å stat).

Östberg, R.

Dagkontrollant
(ej å stat).

Karlsson, K. J.

Konstruktör
(ej å stat).

Kreüger, H.

Värmeledningstekniker
(ej å stat).

Dahlgren, W.

Ritare
(ej å stat).

**Eliasson, G.; Spolén, E. O. H. K.; Larsson, R. S.;
Forssén, C. A.; Mattsson, C. A.**

Vaktmästare
(ej å stat).

Schold, E. G.

Stockholms stads lönenämnd.

Lönenämnden.

*Stora Nygatan 2 B, St.; rt. 137 22;
st. 25 95.*

Stadsfullmäktige beslöt den 26 oktober 1908 efter i ärendet väckt motion tillsättandet af en kommitté för utredning om behovet af »särskilda föreskrifter angående tjänsteinnehafvarnes arbetstid å tjänsterummet». Detta beslut uppreps emellertid redan den 23 november samma år, då kommitténs uppdrag utvidgades, med vidhållande om frågan om arbetstidens längd som det primära, till en granskning af löneförhållandena i allmänhet. Uppdraget afsåg dock endast sådana befattningshafvare, hvilkas löneförhållanden reglerades af Kommunen ensam, med uteslutande ytterligare af vissa kategorier befattningshafvare, hvilkas löneförhållanden nyligen reglerats. Kommittén afgaf sitt betänkande den 21 september 1909. Sedan detta remitterats till nämnder och styrelser, förelåg Beredningsutskottets utlåtande i ärendet i november 1910, och började efter bordläggning under julferierna debatteras, antogs vid en följd sammanträden i februari och mars 1911. samt fastställdes af Öfverståthållareämbetet den 6 april 1911. För vinnande af en enhetlig behandling af Stadens lönefrågor beslöt Stadsfullmäktige på Beredningsutskottets förslag tillsättande af en särskild lönenämnd.

Lönenämnden, som består af sju ledamöter och fyra suppleanter, utsedda för en tid af två år, handhar Stadens aflönings- och pensionsväsende. Nämnden uppstår till behandling de ärenden, som enligt de allmänna aflöningsvillkoren öfverlämnats till densamma, följer noggrant tillämpningen af dessa bestämmelser, vakar öfver att likformighet iakttages vid bestämmande af aflöning åt extra personal, pröfvar jämlikt gällande bestämmelser, inträdande rätt till pension, utom beträffande folkskolelärarekåren samt Magistraten och Rådhusrätten, i hvilket senare fall Lönenämnden likväl har att meddela yttrande, afger utlåtande öfver myndigheternas statsförslag beträffande aflöningsförhållanden, och i öfrigt i frågor, där sådant af Öfverståthållareämbetet, Stadsfullmäktige eller deras beredningsutskott begäres, samt ägnar slutligen sin uppmärksamhet åt lönefrågors behandling inom statsförvaltningen och inom andra kommuner. Enligt Stadsfullmäktiges beslut den 27 november 1911 pröfvar Lönenämnden på framställning af vederbörande nämnd eller styrelse frågor om inträdande af rätt för befattningshafvare till löneförhöjning.

Nämnden sammanträder på kallelse af ordföranden, så ofta omständigheterna därtill föranleda.

Instruktioner m. m. Instruktion för Stockholms stads lönenämnd, fastställd af Kungl. Maj:t den 5 maj 1911. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning af Stockholms stads lönestat, antagna af Stadsfullmäktige den 30 jan., 6 och 13 februari samt 20 mars 1911, fastställda af Öfverståthållareämbetet den 6 april 1911 (med ändringar af den 18 mars, 29 april och 21 okt. 1912). Villkor och bestämmelser vid tillämpningen af den för tjänsteinnehafvare vid Stadens fängsvård fastställda lönestaten, antagna af Stadsfullmäktige den 16 oktober 1911, fastställda af Öfverståthållareämbetet den 2 november 1911. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning af aflöningsstat för ämbets- och tjänstemän hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antagna af Stadsfullmäktige den 29 april 1912, fastställda af Kungl. Maj:t den 13 september 1912. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning af lönestaten för polispersonalen i Stockholm, antagna af Stadsfullmäktige den 10 juni 1912. Reglemente ang. polispersonalens i Stockholm pensionering, antaget af Stadsfullmäktige den 10 juni 1912, fastställt af Kungl. Maj:t den 28 november 1912.

Stat år 1913. Utgifter: 4,000 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

*Cederborg, A., rådmann, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

*Lagercrantz, A. E. V., vice häradshöfding, stadsfullm.

*Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.

Ramström, C. A., tryckeriföreståndare.

Widegren, S. P., kassör, stadsfullm.

Widtskiöld, J., handlande, stadsfullm.

Suppleanter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.

*Broomé, S. S. A., vice häradshöfding, stadsfullm.

Sandberg, H. K. A., banktjänsteman, stadsfullm.

*Wassberg, A., folkskolelärare.

Sekreterare

(2,400 kr.; ej å stat).

Malmros, N.

Ssr.

Styrelsen öfver Stockholms stads rättshjälpskontor.

Stadsfullmäktige hafva den 25 februari 1913 beslutat en omläggning af fattigsakförareinstitutionen (jfr sid. 188) i den riktningen, att ett särskildt Stadens rättshjälpskontor skulle inrättas med uppgift att lämna rättshjälp, däri inbegripet råd och upplysningar i rättsliga angelägenheter, åt medellösa och mindre bemed-

lade personer. I spetsen för detta kontor skulle ställas en af Stadsfullmäktige vald styrelse om tre personer. Instruktion för denna styrelse antogs samma dag, men är ännu icke fastställd af Kungl. Maj:t. Kontoret är afsedt att träda i verksamhet den 1 okt. 1913.

Revisorer.

[Här upptagna revisorer, hvilka ej utsetts af Stadsfullmäktige, (»öfriga revisorer») äro icke i denna egenskap upptagna i personalafdelningen.]

Revisorer

utsetts af Stadsfullmäktige för åtskilliga institutioner dels på grund af föreskrifter i gällande författningar, dels på grund af lämnade anslag — för kontroll af dessas användning —, dels på grund af åtagen räntegaranti i vissa företag eller annan form af understöd åt allmännyttiga företag (billiga tomter till byggnadsbolag m. m.), dels och slutligen på grund af donatorers därom uttryckta önskan beträffande donerade fonder. — Revisorer valdes af Stadsfullmäktige den 13 jan. och 1 april 1913 för granskning af nedanstående institutioners räkenskaper och förvaltning för år 1912.

Drätselnämnden.

Broomé, S. S. A., vice häradshöfding, stadsfullm.; **Eklund**, J. L., fabrikör, stadsfullm.; **Engström**, D. Ag., civilingenjör, stadsfullm.; **Olin**, A. R., direktör, stadsfullm.; **Wickman**, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Hälsovårdsnämnden.

Alfvén, K. A., prakt. läkare; **Böhme**, A. G., prakt. läkare; **Lange**, E., filare, stadsfullm.; **Lundström**, C. J., ingenjör, stadsfullm.; **Stockman**, G., bankdirektör, stadsfullm.

Fattigvårdsnämnden.

Drewes, B. P. F., fabrikör; **Forsell**, J. A. Sson, expeditionsförare, stadsfullm.; **Hallgren**, L. G., järnhandlare; **Lange**, E., filare, stadsfullm.; **Lidman**, C., öfverlärare, stadsfullm.; **Löfgren**, J. E., advokat; **Nordquist**, E. A., grosshandlare; **Peyron**, J. A., prakt. läkare; **Valentin**, I., direktör.

Styrelsen öfver Stockholms gas- och elektricitetsverk.

Axelson, H., direktör; **Karlsson**, V. E., modellsnickare, stadsfullm.; **Welin**, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Kyrkogårdsnämnden.

Lagercrantz, A. E. W., v. häradshöfding, stadsfullm.; **Rissén**, Hj. R., tullvaktmästare.

Öfriga revisorer.

(Valda af de territoriella förs. elektor.)

Djurling, E. W., konsul; **Forsberg**, E. V., kamrer, stadsfullm.

Folkskoleöfverstyrelsen.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Didring**, Fr. V., grosshandlare; **Ekman**, V. R., tryckeriföreståndare, stadsfullm.; **Larsson**, G., byggmästare; **Schönmejr**, B. J., sekreterare i Öfverståthållareämbetet.

Styrelsen öfver Stadens arbetsförmedling.

Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.; **Nordgren**, F. L., förtroendemän, stadsfullm.; **Forssberg**, E. V., kamrer, stadsfullm. (suppl.); **Engström**, D. Ag., civilingenjör, stadsfullm. (suppl.).

Triangelmättningsnämnden.

Järte, O. E. F., aktuarie, stadsfullm.; **Thelander**, C. T. F., ingenjör, stadsfullm.; **Andersson**, B. John F., ingenjör (suppl.); **Magnusson**, K. G., ingenjör (suppl.).

Slakthus- och saluhallsstyrelsen.

Eklund, J. L., fabrikör, stadsfullm.; **Lundström**, K. B., grosshandlare; **Ohlsson**, J. E., specerihandlare; **Berglund**, J. E., kassör, stadsfullm. (suppl.); **Staf**, O. L., kakelugnsmakare (suppl.).

Landtegendomsnämnden.

Anderson, Ad., manufakturhandlare; **Granholm**, C. H., direktör; **Simonsson**, O. F., disponent; **Nyström**, J. F., skräddaremästare (suppl.); **Sandberg**, H. K. A., banktjänsteman, stadsfullm. (suppl.).

Hamnstyrelsen.

Hjorth, J. E., disponent, stadsfullm.; **Isakson**, C. J. A., skeppsbyggeriinspektör, stadsfullm.; **Rissén**, Hj. R., tullvaktmästare.

Stadshusnämnden.

Ekman, V. R., tryckeriföreståndare, stadsfullm.; **Romare**, P. B., direktör, stadsfullm.; **Lagercrantz**, A. E. W., v. häradshöfding, stadsfullm. (suppl.); **Lidman**, C., öfverlärare, stadsfullm. (suppl.).

Lönenämnden.

Eklund, J. L., direktör, stadsfullm.; **Olin**, A. R., direktör, stadsfullm.

Rev.

Stockholms högskola.

Flensburg, E. G., rådman; **Kjellberg**, K. E. O., professor; **Nyström**, J. F., lektor, stadsfullm.

Öfriga revisorer.

Hernlund, C. H., rektor (utsedd af Kungl. Maj:t); **Rosén**, P. G., professor (vald af Vetenskapsakademien).

Allmänna läroverkens byggnadsfond.

Broomé, S. S. A., v. häradshöfding, stadsfullm.; **Wickman**, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Öfriga revisorer.

(Utsedda af Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk.)

Nyström, N. G., f. d. rådman; **Boije af Gennäs**, S. J. A. rektor, stadsfullm.

Sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

Bratt, I., prakt. läkare, stadsfullm.; **Wahlin**, C. A., grosshandlare; **Bexelius**, C. A., grosshandlare (suppl.); **Lagergren**, J. E., distriktsläkare (suppl.).

Öfriga revisorer.

(Utsedda af Stockholms läns landsting.)

Lagerblad, P., f. d. folkskolelärare, Tumba; **Balkenhausen**, R. J., apotekare, Norrtälje; **Husén**, J. O., landtbrukare, Åkersberg (suppl.); **Upmark**, J., godsägare, Hammar, Västerhanninge (suppl.).

Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag.

Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Öfriga revisorer.

(Utsedda af bolagsstämman.)

Enhörning, G. länsnotarie; **Uggla**, C. G., häradshöfding; **Walén**, P. A., bankkamrerare.

Stockholm—Nynäs järnvägsaktiebolag.

Thelander, C. T. F., ingenjör, stadsfullm.

Öfriga revisorer.

(Utsedda af bolagsstämman.)

Böös, E. J. Nathorst, v. häradshöfding; **Upmark**, J., godsägare.

Stiftelsen Konung Oscar I:s minne.

Cederborg, A., rådman, stadsfullm.; **Larsson**, O. E., folkskolelärare, stadsfullm.

Öfriga revisor.

Stjernstedt, S. F. A., frih., expeditiöschef (vald af Stiftelsen Konung Oscar I:s minne).

Stiftelsen för gamla tjänarinnor.

Alexanderson, C. A., vice häradshöfding, bruksägare; **Hedin**, Alma I. S., fröken, stadsfullm. (suppl.).

Öfriga revisorer.

(Utsedda af Stiftelsen.)

Cervin, C., bankir; **Svartling**, J. A., direktör.

Poliskammaren.

Ceder, A., underinspektör, stadsfullm.; **Eklund**, J. L., fabrikör, stadsfullm.; **Widegren**, S. P., kassör, stadsfullm.

Öfrig revisor.

(Förordnad af Kungl. Maj:t.)

Smerling, C. O., kammarrättsråd, ordf.

Första döfstumundervisningsdistriktets skolstyrelse.

Ljunggren, Aug., direktör, stadsfullm.; **Forsell**, J. A. S:son, expeditiösförare, stadsfullm. (suppl.).

Öfriga revisorer.

Lagerblad, P., f. d. folkskolelärare, Tumba; **Bergström**, J., nämndeman, Sundbyberg (valda af Sthlms läns landsting); **Tigerschiöld**, H. E., kansliråd, stadsfullm. (vald af Södermanlands läns landsting); **Burén**, A., bruksägare, Grytgöl (vald af Östergötlands läns landsting); **Hacklin**, A. V., rektor (vald af Norrköpings stadsfullm.); **Hult**, A., riksdagsman, Kolbäck (vald af Västmanlands läns landsting); **Larsson**, K. L. J., hemmansägare, Fole (vald af Gottlands läns landsting).

Suppleanter.

Bergstedt, P., ingenjör, Alvik, Stockholm; **Enbergh**, E., skräddaremästare, Rönninge (valda af Sthlms läns landsting); **Kumlin**, W., godsägare, Sundby (vald af Södermanlands läns landsting); **Hagberg**, O., direktör, Linköping (vald af Östergötlands läns landsting); **Ljungberg**, V., målaremästare, Norrköping (vald af Norrköpings stadsfullm.); **Larsson**, V., riksdagsman, Västerås (vald af Västmanlands läns landsting); **Förssman**, P. A., riksdagsman, Roma, Klinte (vald af Gottlands läns landsting).

Aktiebolaget Stockholms arbetarehem.

Sandberg, H. K. A., banktjänsteman, stadsfullm.

Öfriga revisorer.

(Valda af bolagsstämman.)

Cederström, R., frih., öfverstelöjtnant; **Lettström**, G., bankdirektör; **Almkvist**, Signe, fröken (suppl.).

Bostadsaktiebolaget Vanadislundén.

Kjerrulf, G., medicinalråd.

Öfriga revisorer.

(Valda af bolagsstämman.)

Sterky, C. E. Th., krigsråd; **Murray**, J. A. G., apotekare; **Lindeberg**, K. M., öfverdirektör; **Nyström**, R. L., öfverintendent (suppl.).

Änke- och pupillkassan vid Stockholms stads ämbetsverk.

Björkman, P. A., lektor; **Järte**, O. E. F., aktuarie, stadsfullm. (suppl.).

Öfriga revisorer.

(Valda af Kassan.)

Harring, K. G., rådman; **Gille**, H. J. E., f. d. kamrerare; **Lundholm**, O. A., auktionskommisarie; **Lundwall**, J. A., auktionskassör; **Karlsson**, E. A., förste vaktmästare, (suppl.).

Förmyndarekammaren.

Elliot, O. E., f. d. godsägare; **Lagerholm**, O. W., fil. lic., fabriksidkare, stadsfullm.; **Laurentz**, W., grosshandlare; **Löfgren**, B. G., kamrer.

Öfrig revisor.

(Vald af Allmänna barnhusinrättningen.)

Jacobson, F. A., assistent.

Nya elementarskolans byggnadskassa.

Vide, J. R., revisionskommisarie;

Öfrig revisor.

(Vald af Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk.)

Nyström, N. G., f. d. rådman.

Stockholms borgarskola.

Jonsson, J. A., öfverlärare, stadsfullm.

Öfriga revisorer.

(Valda af Sällskapet för Borgarskolans befrämjande.)

Wennberg, F. J. A., grosshandlare; **Ringholm**, K. E., fabrikör, stadsfullm.

Stiftelsen Wilhelm Goveni minne.

Larsson, G., byggmästare; **Vide**, J. R., revisionskommisarie; **Broomé**, f. Lothigius, Emilia A. K., byråföreståndarinna, stadsfullm. (suppl.); **Österdahl**, H. M., roteman (suppl.).

Aktiebolaget Hemtrefnad.

Palme, S. Th., direktör, stadsfullm.

Öfriga revisorer.

(Valda af bolagsstämman.)

Alexanderson, C. A., vice häradshöfding, bruksägare; **Hartzell**, Selma, prokurist.

Stiftelsen Fredric Eens minne.

d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm.; **Lindhagen**, Anna J. J., barnvårdsinspektör, stads-

fullm.; **Laurent**, V. E., prakt. läkare (suppl.); **Schultz**, L. H., stads- och fondmäklare, stadsfullm. (suppl.). **Rev.**

Grevesmühliska samskolan.

Forsell, J. A. S:son, expeditionsförare, stadsfullm.; **Widerström**, Karolina O., prakt. läkare, stadsfullm.

Stockholms arbetareinstitut.¹⁾

Engström, D. Ag., civilingenjör, stadsfullm.; **Nilsson**, Fr., bibliotekarie, stadsfullm.; **Forsberg**, E. V., kamrer, stadsfullm. (suppl.).

Öfriga revisorer.

(Valda af Föreningen för Arbetareinstitutet.)

Berggren, C., bokhållare; **Lidmark**, W., kontorsskrifvare.

Aktiebolaget Stockholms tonträttskassa.²⁾

Lagercrantz, A. E. W., vice häradshöfding, stadsfullm.; **Laurentz**, W., grosshandlare (suppl.).

Öfriga revisorer.

(Valda af bolagsstämman.)

Medin, K. O., professor; **Åbergsson**, Anna M. A., fröken; **Pålman**, A. E., civilingenjör (suppl.).

Aktiebolaget Göteborgssystemet i Stockholm.²⁾

Bratt, I., prakt. läkare, stadsfullm.; **Eklund**, G. O., direktör; **Nordgren**, F. L., förtroendeman, stadsfullm.

Öfriga revisorer.

Bergenholtz, F. E., generalkrigskomm.; **Östberg**, J., f. d. kammarrättsråd, stadsfullm. (förordnade af Öfverståthållareämbetet); **Wikland**, E. M., intendent; **von Friesen**, F. Hj., juris kandidat (utsedd af bolaget).

Stockholms södra spårvägsaktiebolag.

Lidman, C., öfverlärare, stadsfullm. (utsedd af Drätselnämndens första afd.)

Öfrig revisor.

(Utsedd af stamaktieägarna.)

Berghman, I., grosshandlare.

Svenska cancerföreningens Stockholmsafdelning.²⁾

Magnusson, G. G., bankdirektör, stadsfullm.; **Widerström**, Karolina, O., prakt. läkare, stadsfullm.

¹⁾ Valet afser löpande räkenskapsår.

²⁾ » » år 1913.

Viktigare kommunala kommittéer och delegationer.

(Beträffande viktigare kommittéer, tillsatta af nämnder och styrelser, se under dessa.)

Byggnadsordningskommittén.

(Kommitté för utarbetande af förslag till ändringar i byggnadsordningen för Stockholms stad samt byggnadsstadgan för rikets städer.)

I anledning af motion, väckt den 24 sept. 1906, beslöto Stadsfullmäktige den 14 jan. 1907 att uppdraga åt en kommitté af fem personer att dels utarbeta förslag till de ändringar i byggnadsordningen för Stockholm, som Kommittén funne nödiga, dels ock verkställa utredning om därpå betingade ändringar i byggnadsstadgan för rikets städer.

Val af ledamöter i Kommittén skedde den 25 februari 1907.

Ledamöter.

Backlund, A. R., sundhetsinspektör; **Bengtson**, N. J., byggmästare; **Hammarberg**, J. F., rådmän, ordf.; **Salin**, K. E., sadsarkitekt; **Wickman**, G., arkitekt, stadsfullm.

Af Kommittén antagen sekreterare.

Seth, J. K. J., e. o. tjänsteman i Byggnadsn.

Utskänkningskommittén.

(Stadsfullmäktiges kommitté för utskänkningsärenden.)

Kommittén, som tillsattes för ett år i sänder, är egentligen att betrakta som en kommission för löpande ärendens beredning och har därför införts efter Beredningsutskottet, sid. 36.

Lifsmedelkommittén.

(Kommitté för utredning angående åtgärder för lifsmedelprisens i hufvudstaden nedbringande.)

(St. Nygatan 3 St.; st. 2442.)

I anledning af motion, väckt den 17 dec. 1906, beslöto Stadsfullmäktige den 27 mars 1907 att tillsätta en kommitté på tre personer för att utreda frågan, huruvida Stockholms kommun kunde göra något för att nedbringa lifsmedelprisen i hufvudstaden, och framlägga för Stadsfullmäktige de eventuella förslag, i hvilka en sådan utredning kunde resultera. Kommittén skulle erhålla nödiga medel för att med största möjliga energi kunna bedriva arbetet.

Val af ledamöter i Kommittén skedde den 13 maj 1907.

Kommittén har till Stadsfullmäktige afgifvit: den 12 februari 1908 förslag till ordnande af

engrosfiskhandeln i Stockholm (BuBih. 1908 n:r 23), den 4 mars 1908 framställning om beredande af möjligheter till höns-, get- och kaninskötsel vid egnahemmen å Stadens landtområden (BuBih. 1908 n:r 39), den 16 september 1908 framställning rörande förbättring af anordningarna för landtmannahandeln å Mälarsidan af Staden inom broarna (BuBih. 1908 n:r 147), den 15 oktober 1908 framställning angående anställande af en trädgårdsinstruktör å Stadens egnahemsområden samt om premiering af trädgårdsskötsel (BuBih. 1908 n:r 186), den 27 november 1908 uppgift rörande af Kommittén vidtagna åtgärder i syfte att erhålla förbättrade förhållanden vid järnvägstransporter af lifsmedel till hufvudstaden (BuBih. 1908 n:r 185), den 12 februari 1909 utredning ang. tillgång och pris å bränsle samt om kommunala värme-centraler för grupper af byggnadskvarter (BuBih. 1909 n:r 34), den 3 maj 1909 framställning om och förslag till magasinshus (BuBih. 1909 n:r 121), den 27 oktober 1909 framställning om åtgärder för åstadkommande af bestämmelse, att i Stockholm bröd skall säljas efter vikt (BuBih. 1909 n:r 180), den 15 dec. 1909 framställning angående åtgärder för ett bättre ordnande af sjötransporter till hufvudstaden (BuBih. 1909 n:r 196), den 30 maj 1910 framställning om ordnande af mjölkhandeln i Stockholm (BuBih. 1910 n:r 82) samt den 28 dec. 1912 förnyad utredning ang. bröds försäljande efter vikt (BuBih. 1913 n:r 15). På föranstaltning af Kommittén har Statistiska kontoret verkställt en undersökning (hvertill Kommittén förskjutit medel) ang. lefnadskostnaderna i Stockholm åren 1907—1908 (BuBih. 1910 n:r 39), hvarjämte kommittén låtit utföra undersökning rörande kooperation i fråga om lifsmedelsanskaffning (ej tryckt).

Ledamöter.

d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm.; **Ceder**, A., underinspektör, stadsfullm.; **Laurent**, V. E., prakt. läkare, ordf.

Af Kommittén antagen sekreterare.

Hansen, V. A., direktör.

Delegerade för inkorporeringsfrågor.

(Delegerade för underhandlingar med vissa grannsamhällen om deras inkorporering med hufvudstaden.)

(Öfre Munkbron 1, St.; rt. 12634; st. 2660.)

Expeditionstid: 11—1.)

Sedan den af Stadsfullmäktige år 1905 tillsatta Inkorporeringskommittén afgifvit sitt betänkande den 30 dec. 1907 (BuBih. 1908 nr 14), beslöte Stadsfullmäktige den 23 mars 1908 med förklarande att Nacka (inklusive Saltsjöbadens köping enl. beslut den 1 febr. 1909), Brännkyrka, Lidingö, Solna och Bromma socknar med Sundbybergs köping borde införlivas med Stockholms stad i hufvudsak enligt af Kommittén föreslagna grunder, utse tre personer att med vederbörande föra underhandlingar, hvarefter valen ägde rum samma dag. (Kompleteringsval den 16 nov. 1908.)

Delegerade afgåfvos der 15 april 1909 betänkande och förslag angående Brännkyrka sockens inkorporering (BuBih. 1909 nr 35), hvarefter Stadsfullmäktige den 29 juni 1910 beslöte godkänna uppgjorda, af Brännkyrka socken redan gillade aftal om inkorporeringen och hemställa, att Kungl. Maj:t måtte medgifva, att nämnda socken med Liljeholmens och Örby villastads därtill hörande municipalsamhällen måtte på de villkor, som innefattades i berörda aftal, med Stockholms stad förenas till en kommun. Denna framställning har af Kungl. Maj:t den 22 mars 1912 bifallits och Brännkyrka socken har fr. o. m. 1913 införlivats med Stockholm.

Förslag till uppgörelse med Bromma socken har af Delegerade överlämnats till Beredningsutskottet (BuBih. 1911 nr 8), och har förslaget af kommunalstämman i Bromma godkänts den 18 mars 1911 och af Stadsfullmäktige den 31 mars 1913 (med vissa ändringar); med Solna socken hafva underhandlingar pågått sedan den 9 juni 1909. Nacka och Lidingö kommuner hafva däremot beslutat afslå begäran om underhandlingar.

Ledamöter.

Martin, E. D. W., auditör, ordf.; **von Otter, C. F.**, frih., kammarråd; **Ramström, C. A.**, civilingenjör.

Af Delegerade antagen sekreterare.

Körner, A. O. A., v. häradshöfding.

Vaktmästare.

Ahlberg, S. F. (extra).

Kommittén för »Industrimonumentet».

(Kommitté för resande i hufvudstaden af ett monumentalt konstverk öfver industrien.)

Sedan en person, som tillsvidare önskade blifva onämnd (enligt hvad senare blifvit känt, bokbindaremästaren J. A. W. Lindmansson), erbjudit sig att till Stadsfullmäktige överlämna en summa af 105,000 kr. att användas till uppställande på lämplig allmän plats i hufvudstaden af en staty eller grupp som sinnebild för indu-

strien, beslöte Stadsfullmäktige den 18 maj 1908 att med tacksamhet mottaga donationen samt överlämna åt Beredningsutskottet att utse ett lämpligt antal personer med uppdrag att mottaga de donerade medlen, anordna pristäflan rörande förslag till det afsedda konstverket samt i öfrigt bringa beslutet om dess uppställande till verkställighet. Sedan kommittén anordnat en pristäflan har den i mars 1911 beslutat i princip godkänna konstnären Carl Milles' förslag »Naturkraft», under villkor att monumentet kan utföras för det belopp, som står till kommitténs förfogande, hvarom utredning pågå.

Valet skedde den 21 maj 1908.

Ledamöter.

Andersson, A. N., byggmästare; **Cederborg, A.**, rådmän, stadsfullm.; **Clason, I. G.**, förste intendent; **Warburg, K. J.**, professor, stadsfullm.; en vakant.

Kommunikationskommittén.

Den i kalenderens föregående årgång under denna rubrik omnämnda kommittén har den 4 maj 1912 upphört. Dess förslag till lokaltrafikens ordnande har varit föremål för granskning af en kommission med representanter för Drätselnämndens båda afdelningar, Hamnstyrelsen och Landtegendomsnämnden, den s. k. lokalbanekommissionen, hvilken år 1912 afgifvit ett betänkande i frågan (BuBih. 1912 nr 88).

Stadsplanekommissionen.

(Bollhusgränd 1, St.; rt. 140 45; st. 141 45.)

Stadsfullmäktige uppdrogo den 29 mars 1909 åt Drätselnämndens första afdelning och Byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté af 2 ledamöter från hvardera af nämnda myndigheter, byggnadschefen, stadsingenjören, stadsarkitekten, en i stadsplanefrågor sakkunnig ledamot och tre af Stadsfullmäktige valda ledamöter utarbета förslag till revision af stadsplanerna.

Jfr för öfrigt ofvön under Drätselnämnden (sid. 43), där den utförligare redogörelsen för Kommissionen ansetts böra inflyta i där lämpligt sammanhang.

Kommittén för Försörjningsinrättningens omorganisation.

(Kommitté för utredande af behofvet af en ny försörjningsinrättning och eventuellt uppgörande af plan för dylik.)

År 1906 väcktes hos Stadsfullmäktige af herrar Buhre och Tengdahl tvänne motioner om förändrad organisation af Försörjningsinrättningen, båda afseende uppdelning af Inrättningens nuvarande verksamhet på så sätt, att dess

Kommittéer.

sjukafdelning skulle läggas under Hälsovårdsnämnden, hvaremot försörjningsafdelningen som hittills skulle sortera under Fattigvårdsnämnden. En ny motion i detta ärende väcktes i mars 1909 af herr Bratt, som ville slopa den nuvarande Försörjningsinrättningen och i stället uppföra för försörjningsverksamheten på en af Stadens landtegendomar ett ålderdomshem för högst 1,000 personer, under det att Inrättningens sjukafdelningar skulle sammanslås till ett sjukhus, hvarjämte ett nytt sjukhus skulle uppföras å Inrättningens tomt och Inrättningens nuvarande sinnessjukafdelning anordnas till en »första upptagningsanstalt» för sinnessjuka. Med anledning af berörda motioner beslöto Stadsfullmäktige den 1 juni 1909 att tillsätta en kommitté af fem personer med uppdrag att utreda frågan om behovet af en ny försörjningsinrättning och, därest en sådan skulle visa sig nödvändig, inkomma med förslag rörande Inrättningens allmänna karaktär äfvensom angående platsen för dess förläggande samt i sammanhang härmed verkställa utredning ej mindre af frågan om användningen af den nuvarande Försörjningsinrättningen och anordningen af dess olika afdelningar samt under hvilka myndigheter desamma lämpligen borde förläggas, än äfven rörande öfriga punkter af herr Bratts ofvannämnda motion.

Val af ledamöter i Kommittén ägde rum den 21 juni 1909. Kommittén har i april 1913 afgifvit sitt betänkande.

Ledamöter.

Andersson, B. John F., ingenjör; **Bratt**, I., prakt. läkare, stadsfullm.; **Carlsson**, Sture C., öfverläkare; **Hirsch**, O. S., ingenjör; **Sundberg**, G. E., justitieråd, ordf.

Af Kommittén antagen sekreterare.

Nordfeldt, A. G., inspektörsassistent.

Centralbibliotekskommittén.

Den i föregående årgång af kalendern under denna rubrik omnämnda kommittén har upphört, sedan densamma den 21 sept. 1912 afgifvit sitt betänkande (BuBih. 1912 n:r 158).

Stadsfullmäktiges valkommitté.

Ang. denna kommitté, som har till uppgift att bereda vissa val inom Stadsfullmäktige, se sid. 36.

Bangårdsdelegerade.

(Delegerade för underhandlingar med Staten ang. bangårdsförhållandena i Stockholm m. m.)

Sedan den af Kungl. Maj:t den 8 mars 1901 tillsatta bangårdskommittén i septemher 1905

afgifvit sitt förslag till omgestaltning af bangårdsförhållandena i Stockholm, det s. k. Skanstulls-förslaget, hufvudsakligen gående ut på västra stambanans inledande å broar på segelfri höjd öfver Årstaviken och Riddarfjärden samt därifrån till Karlberg och sålunda införande norr ifrån till Centralstationen, och Kungl. Maj:t i juli 1907 uppdragit åt Järnvägsstyrelsen att utreda möjligheten af en kortare förbindelseled mellan Södermalm och Norrmalm under förutsättning af en ny förbindelseled mellan Mälaren och Saltsjön genom Hammarbysjö, har Järnvägsstyrelsen den 27 oktober 1910 efter samarbete med af Drätsel-nämnden utsedda sakkunnige afgifvit förslag till omgestaltning af bangårdsförhållandena i Stockholm, ny ingångslinje för västra stambanan, inledande af vissa förortsbanor etc., hvaröfver Kungl. Maj:t infortrat Stadsfullmäktiges yttrande.

Då emellertid chefen för Civildepartementet af Kungl. Maj:t bemyndigats att utse tvenne delegerade att med representanter för Stockholms stad vidare underhandla i frågan, innan Stadsfullmäktige afgäffe slutligt yttrande, beslöto Stadsfullmäktige den 10 februari 1911 med beto-nande af underhandlingarnas preliminära karaktär utse tvenne delegerade att med de af Staten utsedda föra underhandlingar, hvartill det i remissen afsedda ärende finnes gifva anledning, med rätt för de delegerade att tillkalla sakkunniga till sitt biträde.

Val-et skedde den 10 februari 1911.

Af Stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Kinander, C. E., direktör, stadsfullm.; **Lamm**, H. F., grosshandlare, stadsfullm.

Af chefen för Civildepartementet utsedda delegerade.

Pegelow, F. W. H., generaldirektör; **von Sydow**, O. F., landshöfding.

Stadsbullerkommittén.

Den i föregående årgång af kalendern under denna rubrik omnämnda kommittén har upphört, sedan densamma den 19 mars 1912 afgifvit sitt betänkande (BuBih. 1912 n:r 64). Flera af Kommittén påyrkade författningsändringar hafva under år 1912 kommit till stånd.

Bostadsförmedlingskommittén.

(Kommitté för förnyad utredning af frågan om inrättande af kommunal bostadsförmedling.)

I en den 17 december 1906 väckt motion hemställdes herr G. H. von Koch, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Styrelsen öfver Arbets-

förmedlingen, att i samråd med den kommunala bostadsinspektionen verkställa utredning om, och i så fall huru, kommunal kostnadsfri bostadsförmedling lämpligast skulle kunna anordnas samt till Stadsfullmäktige inkomma med det förslag, hvartill utredningen gäve anledning. Detta blef också den 7 oktober 1907 Fullmäktiges beslut, hvarefter Arbetsförmedlingens styrelse den 22 februari 1909 till Beredningsutskottet som eget yttrande i ärendet överlämnade ett af särskilda kommittéerade den 20 januari 1909 afgifvet betänkande (BuBih. 1909 n:r 30). Med anledning däraf hemställde Beredningsutskottet om bemyndigande för Arbetsförmedlingens styrelse att förmedla uthyrning och förhyrande af bostadslägenheter om högst tre rum och kök inom stadens område äfvensom å Staden tillhöriga, utom dess område belägna egendomar, under iakttagande att bostadsförmedlingen är afgiftsfri, och att den, som till uthyrning anmäler bostad, skall vara skyldig låta densamma besiktigas genom Anstaltens personal. Genom Stadsfullmäktiges beslut den 15 november 1909 blef denna hemställan afslagen.

I en den 18 september 1911 väckt motion hemställde emellertid frih. E. K. Palmstierna, att Stadsfullmäktige ville genom en särskild kommitté verkställa ny utredning i frågan, hvilket äfven den 27 november 1911 blef Stadsfullmäktiges beslut.

Val af kommitténs ledamöter skedde den 29 januari 1912.

Ledamöter.

von Koch, G. H., redaktör, stadsfullm.; **Lagercrantz**, A. E. W., vice häradshöfd., stadsfullm., ordf.; **Olsson**, N. P., verkställare, stadsfullm.

Af Kommittén antagen sekreterare.

Larsson, Y. G. R., andre sekreterare hos Svenska stadsförbundet.

Poliskommittén.

(Kommitté för utredning i vissa frågor rörande polisväsendet.)

Vid behandlingen af frågan om lönereglering för polisen beslöto Stadsfullmäktige den 10 juni 1912 utse en kommitté med uppdrag att i sammanhang med granskning af ett af Öfverståthållareämbetetet framlagt förslag till lönereglering för ämbets- och tjänstemän samt vaktbetjäning m. m. vid Stockholms polis, i hvad samma förslag icke blifvit tidigare till pröfning upptaget, samt en af polisdomaren Ingeström gjord särskild framställning rörande aflöningen för hans befattning, utreda såväl frågan om reglering för samtliga ännu oreglerade delar af Öfverståthållareämbetetets stater jämte härför erforderlig revision af gällande villkor och bestämmelser för lönestaternas tillämpning, som spör-

målen om möjliga förenklingar i polisens arbetsätt och i samband därmed de allmänna principerna för bestämmande af kårens normala numerär och sammansättning, om inrättande af en polisskola och om ordnande af den kvinnliga polistjänsten. Kommittén skulle bestå af fem ledamöter, däraf tre utsedda af Stadsfullmäktige och två af Öfverståthållareämbetet. Stadsfullmäktiges representanter utsågos den 28 juni 1912.

Ledamöter, utsedda af Stadsfullmäktige.

Martin, E. D. W., auditör; **Welin**, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.; **Widegren**, S. P., kassör, stadsfullm.

Af Öfverståthållareämbetet utsedda ledamöter.

Hintze, T., underståthållare, ordf.; **Cronvall**, P. A., notarie i Öfverståthållareämbet, sekr.

Utredning angående kommunalförvaltningens omorganisation.

Sedan hos Stadsfullmäktige vid skilda tillfällen väckts ett flertal motioner, äsyftande ändringar i ett eller annat afseende af gällande bestämmelser rörande kommunalförvaltningen, beslöto Fullmäktige år 1905 att tillsätta en kommitté om sju personer med uppdrag att utreda frågan, dels om de ändringar, som borde vidtagas i organisationen af och arbetsfördelningen mellan de Stadsfullmäktige underlydande nämnder och styrelser, dels huruvida några ytterligare nämnder och styrelser kunde anses erforderliga, och dels om någon ändring i öfrigt af det kommunala arbetsättet borde ifrågakomma för beredande af ärendenas mera skyndsamma och eljest ändamålsenliga behandling samt att till Fullmäktige inkomma med de förslag, som på grund af den vunna utredningen kunde anses lämpliga. Sitt slutliga betänkande afgaf denna kommitté år 1909 (BuBih. 1909 n:r 170).

Sina däri framlagda förslag grundade kommittén på kommunalförvaltningens hittillsvarande organisation, med bibehållande sålunda i hufvudsak af oafönlade förtroendeman i spetsen för förvaltningen. Såväl i en reservation till betänkandet, som i infortrade utlåtanden öfver detsamma, gjordes emellertid gällande nödvändigheten af en omläggning af hela grunden för förvaltningen. År 1911 väcktes också i Stadsfullmäktige af flertalet inom den liberala gruppen en motion om tillsättande af en sakkunnig beredning för uppgörande af förslag till omorganisation af kommunalförvaltningen enligt vissa i motionen antydda grunder.

På förslag af Beredningsutskottet beslöto Stadsfullmäktige den 28 maj 1912 bemyndiga Beredningsutskottet att åt lämplig person

Kommittéer. uppdraga att framlägga förslag till omorganisation af Stockholms kommunalförvaltning. Utskottets uppdrag lämnades den 30 i samma månad.

Sakkunnig.

Rabe, P. R., vice häradshöfding, bankdirektör.

Sakkunnigt biträde.

Larsson, Y. G. R., andre sekreterare hos Svenska stadsförbundet.

Mjölkhandelskommittén.

(Kommitté för utredning angående ordnandet af mjölkhandeln i Stockholm medelst inrättande af ett kommunalmejeri.)

I skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 30 maj 1910 framlade Lifsmedelskommittén ett förslag till ordnande af mjölkhandeln i Stockholm. Däri föreslogs upprättande i de af den provisoriska kreatursmarknadsplatsen vid Norrtull tidigare disponerade lokalerna af ett kommunen tillhörigt och under dess kontroll arbetande mejeri. Verksamheten vid mejeriet skulle öfverlätas på en sammanslutning af producenter eller leverantörer men kommunen skulle förbehålla sig rätt att öfva kontroll å såväl mejeriet och mjölken som å den ekonomiska förvaltningen. Mejeriet beräknades för behandling af endast $\frac{1}{3}$ af stadens mjölkbehof. En detaljerad plan för anläggningen och dess förvaltande borde enligt kommitténs mening utarbetas af Hälsovårdsnämnden och

Slakthus- och saluhallsstyrelsen gemensamt. I sina yttranden framställde dessa nämnder emellertid flera invändningar mot förslaget.

Beredningsutskottet, som i princip ställde sig på Lifsmedelskommitténs ståndpunkt, ansåg ytterligare utredning önskvärd, särskildt med hänsyn till förslagets ekonomiska innebörd. I betraktande af Hälsovårdsnämndens och Slakthus- och saluhallsstyrelsens ställning till förslaget ansåg Utskottet emellertid, att en dylik utredning lämpligen borde anförtros åt en särskild kommitté.

Den 9 december 1912 beslöto Stadsfullmäktige också att uppdraga åt en kommitté på tre personer att *ej mindre* verkställa erforderlig utredning, särskildt i ekonomiskt hänseende, samt uppgöra och inkomma med fullständigt och detaljeradt förslag i frågan om vidtagande af mejerianordningar i hufvudstaden, i enlighet hufvudsakligen med de grunder, som af Lifsmedelskommittén föreslagits i dess skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 30 maj 1910, *än äfven* att söka träffa preliminärt aftal med någon för ändamålet bildad sammanslutning, vare sig af producenter eller leverantörer af mjölk, på sätt kommittén förutsatt, eller af konsumenter af mjölk, rörande bedrivande af den med de ifrågasatta anordningarna afsedda verksamhet.

Val af ledamöter skedde den 13 januari 1913.

Ledamöter.

Forssberg, E. V., kamrer, stadsfullm.; Tigerschiöld, H. E., kansliråd, stadsfullm., ordf.; Örne, A. E., redaktör, stadsfullm.